

החל משנת תש"ע פועל בבצלאל בית הספר לתארים מתקדמים, שמאגד את כל התוכנית לתואר שני. אופיו הייחודי של בית הספר לתארים מתקדמים מתבטא בלמידה עצמית ועצמאית, ביכולות ובהתנסות במחקר תיאורטי, רפלקטיבי ומעשי, בהרחבת אופקים, בראייה רב ממדית של תחומי האמנויות והעיצוב, ובעיקר בבגרות מקצועית ועצמאות יצירתית. בית הספר ישאף להיות בית ספר בינלאומי המקיים קשרים הדוקים עם בתי ספר מצטיינים-מקבילים בחו"ל, מקיים חלק מהקורסים והפעילויות האקדמיות האחרות באנגלית ומזמין סטודנטים מכל העולם. תוכנית הלימודים העיונית של בית הספר תפעל בימי רביעי ותעניק ייעוץ והכוונה אקדמיים. בית הספר יקיים קורסים משותפים ותוכנית אקס-קוריקולרית משותפת, ובכלל זה סמינר אורחים, כנסים, תערוכות, פסטיבלים, פרזנטציות, והרצאות. יושם דגש על זיקה ללימודי התחומים השונים בתואר הראשון מחד גיסא, ועל בידול התואר השני מאידך, הן בפעילות האקדמית והן בסגל המרצים. בית הספר יעודד קבוצות מחקר ופיתוח של מרצים וסטודנטים, בשיתוף מוסדות אחרים ובצוותים רב-תחומיים, כחלק אינטגרלי או כתוספת ללימודי התואר.

תואר שני באמנויות M.F.A Master of Fine Arts

אמנות. הַנְּעוֹז?

האמנות העכשווית נוצרת ומתפתחת בתוך מערכות של הקשרים תרבותיים, אינטלקטואליים, חברתיים וכלכליים מורכבים, סבוכים ודינאמיים; מסגרת ללימודים והכשרת אמנים בשלבים מתקדמים מחייבת אפוא יצירת סביבה שתאפשר דיאלוג וורמת רעיונות בין יוצרים וחוקרים מתחומים מגוונים ושונים.

בבסיס הפעילות האקדמית-חינוכית של תוכנית התואר השני באמנויות (M.F.A.) קיימת אינטגרציה של עבודת סטודיו אישית, לימודים עיוניים, דיונים קבוצתיים ומפגשים עם אמנים, חוקרים, מבקרים ואוצרים מובילים מהארץ ומהעולם, תוך ניסיון לנסח מבנה הולם ודינאמי ללימודי אמנות מתקדמים בסביבה החיה של העשייה והדיון באמנות עכשווית בישראל.

בתוכנית למדו ולומדים אמנים צעירים שעוסקים בציור, פיסול, וידיאו, צילום, קולנוע, ארכיטקטורה ותקשורת חזותית ותחומים אחרים; היא מפעילה מסגרות שונות של שיתופי פעולה וחילופי ידע עם מסגרות מקבילות בעולם.

התוכנית מבקשת להכשיר אמנים יוצרים ברמה גבוהה ולהכינם להשתלב ולתרום בעולם האמנות הישראלי והבינלאומי ולתפקד בו בהצלחה. התוכנית מציעה סביבה מאתגרת ותומכת להתפתחות היצירתית, המקצועית והביקורתית של משתתפיה, במסגרת קהילת אמנים צעירים המעורבת בעיצוב אופי הפעילות ונושאי הדיון המתקיימים בה. התוכנית פועלת כ"חממה" וכמעבדת רעיונות, מטפחת את היצירה האישית ומעודדת דיאלוג בין משתתפיה תוך דגש על מצוינות ומעורבות בשיח ובפרקטיקה של חיי האמנות והתרבות בארץ במובנם הרחב ביותר.

הרי לנו שאלה ששבה וחוזרת אלינו ללא הרף, שאלה שאינה יכולה להיענות בקריאה כלשהי להתגייסות פעילה למען האמנות. אין בה רק משום קריאה לנו לייצר עוד יצירות אמנות או לפעול למען האפשרות להציג אמנות במקומות רבים ושונים. מיותר להזכיר זאת כאן: איננו סוכנים בעלמא המונָעים אך ורק בידי הרצון לראות בשגשוג האמנות. שאלה זו מדברת אחרת. היא מדברת אחרת מפני שהיא מצביעה גם על מה שהיינו יכולים לכנות, עוד קודם להתגייסות זו, הכורח להיחשף באורח רדיקלי ככל שאפשר להתגברות על ההווה הנוכח. מפני שהיא תובעת מאתנו תחילה וקודם לכול מְכוּונות כלפי העתיד. היא דורשת מאתנו חשיבה המודרכת בידי העתיד ועל כן פוקדת עלינו להתמסר למה שהעתיד עדיין יכול להבטיח לנו.

כביכול, בלב לבה של האמנות מוטלת עלינו אחריות אחת ויחידה: לאלץ את העתיד להיאמר; ומכאן – לאלץ את העתיד להוסיף להבטיח מְעַבֵר למה שההווה הנוכח יכול על פי רוב לבטא. להאמין באותה הבטחה הטמונה בלבה של האמנות – אותה הבטחה שרק היא מסוגלת לשאת אותנו אל מה שעדיין מבקש להיאמר מְעַבֵר לבן-זמניות של עולמנו, יציר הגלובליזציה הכלכלית, שבו הכול חוזר ושב וחוזר אל הוזה; ובכן, אמונה זו נושקת לדבר מה כמו "שיגעון". שיגעון שצריך אולי ללמוד שוב לשמוע אותו, ואשר ניטשה אמר עליו שאין הוא מעצב את החשיבה אלא שב ומערער אותה, שב ומבצע דה־טריטוריאליזציה שלה, מפני שהוא נובע מהאמנות. "שיגעון מסוים צריך לפקוח עין, להשגיח, על המחשבה", כתב פעם ז'אק דרידה. ובכן, הבה נכנה שיגעון זה – "האמנות".

הבה נכנה שיגעון זה הפוקח עין על המחשבה – "האמנות". עוגן לרעיון זה מצאתי כמה ששפתנו, העברית, אומרת על המילה "אמנות". דומני שהקשר בין "אמנות" ל"נאמנות" לא זכה, אם בכלל, לתשומת לב מספקת. הנאמנות פֵּאִירוע של האמנות. אך הנאמנות למה? למי? הפיתוי לנסות להגדיר כיוון לנאמנות הוא תמיד הרה סכנה.

הבה נאמר, אפוא, נאמנות לסכנה, נאמנות בלתי מוגדרת – או, גם, "נאמנות בלתי נאמנה" לכל הגדרה, לכל מה שמתיימר להחזיק ביכולת או בכוח לומר מה היא ולאן מועדות פניה. "נאמנות בלתי נאמנה" היא גם נאמנות לסיכוי שבסכנה להעז שוב ושוב. כלומר, להעז לגלות תמיד את מה שעדיין ממתין למוצא פיה של האמנות. לא רק לתרגם, אלא לגלות, מעבר לתרגום, מעבר לתקשורת העודפת, את השפע האינסופי של מחוותיה, את שלל תוֹאָיָה, את הישנות דרכיה ואת ריבוי קולותיה. היא גם אולי – ודאי כבר הבנתם – דרכי לספר לכם את סיפורה של חברות שטרם נשמע כמותה, חברות-עֵד.

סגל ההוראה
ד"ר רפאל זגורי-אורלי – ראש התוכנית
פרופ' דודו מזח – ראש המחלקה לאמנויות המסך
מיקי קרצמן – ראש המחלקה לצילום
אלי פטל – ראש המחלקה לאמנות
יוסי ברגר
פרופ' צבי גולדשטיין
דוד גינתון
מיכל הלפמן
פרופ' נחום סבת
שרון יערי
יצחק ליבנה
פרופ' מיכל נאמן
משה ניניו
גיל מרקו שני
יהודית ספורטס
גלעד רטמן
פרופ' שמחה שירמן

מרכיבי התוכנית

כל משתתף בתוכנית נתפס כציר ייחודי סביבו נעים המרכיבים המנחים של התוכנית: עבודת סטודיו עצמאית, הנחיה אישית, ביקורת סטודיו קבוצתית, תערוכות, לימודים עיוניים, מפגש עם אמנים ומרצים אורחים, תערוכת גמר ועבודה כתובה. התוכנית בנויה סביב שלד בסיסי קבוע של מסגרות אקדמיות וסגל הוראה, אך שואפת לגמישות מקסימלית בהתאם לדינמיקה של הקבוצה כולה ולצרכיו האישיים של כל משתתף. משך הלימודים בתוכנית: שתי שנות לימוד.

עבודת סטודיו עצמאית

העבודה בסטודיו היא מסגרת ההתייחסות הבסיסית של התוכנית, ציר מרכזי של מטלות התואר, וחלק בלתי נפרד מהן. התלמידים לתואר שני נתפשים כבעלי מוטיבציה ויכולת לפתח מהלך עצמאי של מחקר יצירתי אישי בסטודיו, כאשר היצירה האמנותית היא המרכז לדיון ביקורתי, לפעילות בתוכנית ולדיאלוג של הסטודנט עם עמיתיו ועם צוות התוכנית. בצלאל מעמידה לרשות כל תלמיד סטודיו; הפעילות האישית בסטודיו משתלבת בפעילות מכלול המסגרות הלימודיות של התוכנית ומאפשרת לסטודנט ליצור ולפתח דיאלוג, לקבל היוזן חוזר, הערכה מצד עמיתים, מורים, מרצים אורחים ומבקרים מוזמנים.

הנחיה אישית

המפגש בין אמן בוגר ומנוסה לבין סטודנט לאמנות הינו פורמט פדגוגי היסטורי על פיו אמן מלמד אמן. ההנחיה האישית מאפשרת תנאים לדרישה בין סטודנט-מרצה והתייחסות לעבודותיו של הסטודנט היחיד. למפגש כזה תפקיד חשוב בתהליך גיבוש זהותו האמנותית של הסטודנט. במפגשי ההנחיה יושם דגש על חיוק המרכיבים המקוריים ופיתוח ההיבט האישי ביצירתו, תתקיים "קריאה" של עבודת הסטודנט במטרה לזהות מהלכים בעבודתו ולמקמה בקונטקסט תרבותי-חברתי

רחב ולאפשר למרצה הגשת סיוע והנחייה מתאימים. כל סטודנט יעבוד עם מנחה אישי קבוע ועם מנחים נוספים מצוות התוכנית, לפי בחירתו, שילוו את עבודתו לאורך השנה. ההנחיה נערכת בסטודיו של הסטודנט, תוך התייחסות לעבודתו ומתקיימת על פי תוכנית עבודה מוסכמת בין הצדדים. חברי סגל התוכנית הם מאגר המנחים העומדים לרשות הסטודנטים.

סמינר סטודיו – דיון וביקורת תהליכים

מסגרת סמינריונית קבוצתית המתכנסת לדיון בעבודות המשתתפים בהקשר של הקבוצה כולה. זו מסגרת רחבה שמטרתה לפתח ולגוון את אופני ההתייחסות והדיון בתהליכי העבודה האישית בסטודיו. במרכז הסמינר דיון ביקורתי שוטף בתהליכי העבודה בסטודיו. הסטודנט מפתח בסמינר זה יכולות של התנסחות רהוטה ובטחון עצמי בשיחה על עבודותיו ועבודות סטודנטים אחרים. דגש מיוחד מושם על עידוד ובחינת התהליך האישי וההיגיון הפנימי שלו בהקשר הרחב של ההתרחשות האמנותית העכשווית. במהלך הסמינר יתקיימו מפגשים עם אמנים פעילים ואנשי אמנות בשיחה על עבודתם ועל תהליכים וכיוונים בעולם האמנות המקומי והבינלאומי. בסוף שנת הלימודים הראשונה יציג כל סטודנט תערוכה מסכמת של עבודותיו ויתקיים דיון עומק בנוכחות מנחי התוכנית והסטודנטים. בשנה השנייה ללימודים יתנהל במסגרת הסדנה דיון שעיקרו גיבוש עבודתו האמנותית של התלמיד לקראת תערוכת הגמר. עבודת כל תלמיד תידון בהרחבה במפגשים משותפים לקבוצה כולה ובהשתתפות המנחים האישיים ומורים נוספים. דיון זה יתנהל גם בזיקה להקשרים התיאורטיים היותר רחבים של הרעיונות שהתלמיד מפתח.

סדנאות רב־תחומיות

סדנאות אלה מתמקדות בשאלות של יחסי התיאוריה והמעשה האמנותי; בתיאוריות של האמנות הפלסטית ובתחומים המקיפים אותה – כמו ספרות, ארכיטקטורה, קולנוע, פילוסופיה, כלכלה, סוציולוגיה, עיצוב, מחול

והקשרי תצוגה – מתוך הדגשת הקשרים שונים של ההווה ביחס לאלה. במסגרת הסדנאות יתקיימו סמינרים ויוזמנו באופן שוטף מרצים אורחים לסדרות של הרצאות ומפגשי אמן

לימודים עיוניים

הלימודים העיוניים הם חלק אינטגרלי מהתוכנית ומתקיימים בצלאל, הר הצופים ירושלים במסגרת בית הספר ללימודים מתקדמים. הלימודים מתקיימים בימי רביעי, בסמסטר א' החל משעות הצהריים. במידה וסטודנט נדרש ללימודי השלמה אלה יתקיימו בימי ראשון.

תערוכות

במהלך הלימודים יציג כל משתתף את עבודותיו מספר פעמים במסגרות שונות של התוכנית. תצוגות שיערך בהן דיון המלווה את עבודת הסטודנט במהלך התוכנית. תערוכות במסגרות שמחוץ לתוכנית בתקופת הלימודים יתאפשרו רק באישור ועדת ההוראה של התוכנית.

גלריה

לרשות התוכנית עומדים חללי תצוגה בהם יוצגו עבודותיהם של משתתפי התוכנית. חלק מהתצוגות יהיו תצוגות פנימיות וחלקן ייחשף לקהל. כמו כן, יוצגו, ביוזמת התוכנית, תצוגות רלוונטיות לנושאים הנידונים בתוכנית.

סדנאות אורח – מפגש עם אמנים ומרצים אורחים

במהלך הלימודים ייפגשו הסטודנטים עם אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל. במפגשים אלה ייחשפו התלמידים למגוון רחב של נקודות מבט ושפות־שיח בזיקה הדוקה להתנהלותם של שדות הייצור, התצוגה והביקורת של האמנות היום. במסגרת ביקורים אלה יתקיימו סמינרים, הרצאות,

סדנאות וביקורי סטודיו. ביקורי הסטודיו מאפשרים מפגש ודיון של כל סטודנט וסטודנט עם האורחים המבקרים בתוכנית והמהווים חלק מהמהלך הלימודי של התוכנית; תוכנית האורחים אמורה להפגיש את המשתתפים עם מגוון רחב של נקודות מבט של אמנים, מבקרים, תיאורטיקנים ואוצרים פעילים מישראל ומחו"ל. בנוסף לאורחים אשר יוזמנו על־ידי התוכנית ייעשה מאמץ להיענות ליוזמות של משתתפי התוכנית להזמנת אורחים נוספים. התוכנית מעודדת ביקורים חוזרים ויצירת קשרים מתמשכים עם צוות של מרצים מחו"ל שחלקם מגיעים באופן סדיר מספר פעמים בשנה לתוכנית.

מרצים אורחים 2009-2011

פרופ' טירי דה דוב, תיאורטיקן ואוצר, בריסל
סיגלית לנדא, אמנית, תל אביב
עדי אנגלמן, אוצרת, ממיסדות וערוכות מגזין פיקניק, תל אביב
מנון סלום, אוצרת, ניו־יורק
דגנית ברסט, אמנית, תל אביב
סרווט קוצ'יג'יט, אמן, אמסטרדם
שרון לוקהרט, אמנית, אוניברסיטת USC, לוס אנג'לס
אלכס סלייד, אמן, לוס אנג'לס
אנטה שילאק, אוצרת ומבקרת, גדנסק
פיליפ קיזור, אוצר, מוזיאון לאמנות עכשווית לוס אנג'לס
ד"ר חגי כנען, אוניברסיטת תל אביב
גיא בן נר, אמן, תל אביב
ד"ר יורגן הרטן, אוצר, מנהל Kunsthalle דיסלדורף (לשעבר), ברלין
פליקס אנסלין, פילוסוף ואוצר, וינה
פסח סלבוסקי, אמן, ירושלים
ד"ר ג'וזף כהן, פילוסוף, אוניברסיטת דבלין
פרופ' מיכה אולמן, אמן, רמת השרון
ד"ר יותם חותם, תל אביב
ד"ר פאול פוליס, אוצר ומבקר אמנות, וורשה
פרופ' יהודית רודנבק, היסטוריונית לאמנות ותיאורטיקנית, ניו־יורק
ג'ון קסלר, אמן, ראש תוכנית התואר השני באמנויות (עד 2008)
אוניברסיטת קולומביה, ניו־יורק
פטריק הילי, פילוסוף, דבלין/אמסטרדם
וויליאם ססנל, אמן, וורשה

רוד דיקינסון, אמן, לונדון
ירוסלב סוחן, אוצר, לודז'
אוהד מרומי, אמן, ניויורק/תל אביב
פרופ' רות וייסברג, דיקאנית, אוניברסיטת דרום קליפורניה, בית ספר רוסיק לאמנות
רפאל נדג'ארי, קולנוען, תל אביב/פאריס
רפאל ברדייה, אוצר, מילאנו
פיטר ויבל, אמן אוצר, מרכז לאמנות ZKM קרלסרואה
אהרון לוי, אוצר קרן סלוט, פלדפיה
פרופ' אוסולדו רומברג, אמן, אוצר ראשי קרן סלוט, פלדפיה
דניאל מילר, פילוסוף, לונדון
אורן שניב, אדריכל וסיווגרף, תל אביב
טום מורטון, אוצר, לונדון
ד"ר פרנסיס מק'יי, אוצר ותיאורטיקן, בית הספר לאמנויות גלוגו, מנהל מרכז לאמנות עכשווית גלוגו
צבי אפרת ומאריה קובלסקי, אדריכלים, תל אביב
מיכאל גיטלין, אמן, ניויורק
אורי דסאו, אוצר, תל אביב
ד"ר ערן סבאג, פילוסוף, תל אביב
מעין אמיר, אוצרת, תל אביב
רן סלוין, אמן, תל אביב
פרופ' אווה אילון, פילוסופית, ירושלים
סמדר דרייפוס, אמנית, לונדון
קרן רוסו, אמנית, לונדון/תל אביב
קלוד לנצמן, בימאי קולנוע, פריז
אבנר ברגל, אמן, תל אביב
שרון איל, כוריאוגרפית, תל אביב
יערה שחור, משוררת ועורכת ספרות, תל אביב
נירה פרג, אמנית, תל אביב
יעל חרטונסקי, בימאית סרטים, תל אביב
ד"ר אריאל שוויצר, חוקר קולנוע, תל אביב/פריז
דרורית גור-אריה, אוצרת מוזיאון פתח תקווה לאמנות, פתח תקווה
ינתן ויניצקי, אמן, לונדון
סייד קשוע, סופר ועיתונאי, ירושלים
יאיר עדיאל, ירושלים
שרה ברייטברג-סמל, אוצרת, כפר אהרון
צ'וס מרטינו, אוצרת, ברצלונה
טליה קינן, אמנית, תל אביב

יואב שמואלי, אמן, תל אביב
עמוס גיתאי, בימאי קולנוע, תל אביב
ג'ורג' ברבר, אמן, לונדון
אורס קאונז, אוצר חלל אמנות Substitut ציריך/ברלין
מרטין ג. שמיט, אמן, ברלין
קאט טאוונג נגוין, אמן ציריך
בעז אהרונוביץ', אמן, תל אביב
יהושע נוישטיין, אמן, ניויורק
ג'וזף דרון, אמן, אופקים
ד"ר אריאלה אוולאי, תיאורטיקנית, תל אביב
פרופ' עדית ורטל, היסטוריונית, בול/תל אביב
חן שיט, אמנית, תל אביב
ניקולא טרוי, אוצר ועורך Flash Art האמריקאי ניויורק/מילנו
איתי טיראן, שחקן, תל אביב
יסמין גודר, כוריאוגרפית, תל אביב
איציק ג'ולי, מנהל אמנותי להקת מחול יסמין גודר, תל אביב
תומס זיפ, אמן, ברלין
דייוויד ליסקה, אמן, ברלין; אוהד מטלון, אמן, תל אביב
ז'אן סילביאן ביאט, אמן ומרצה בבית הספר לאמנות Beaux Arts, ננט
נעמי אביב, אוצרת, תל אביב
סיגל פרימור, אמנית, תל אביב
גדעון עפרת, אוצר וחוקר אמנות, ירושלים
יאיר גרבו, אמן, תל אביב
ד"ר מיכל בן-נפתלי, פילוסופית, תל אביב
אביב ליבנת, חוקר ספרות, אמנות ומוסיקה, תל אביב
פיטר יעקב מלץ, אמן, תל אביב
שחר יהלום, אמנית, תל אביב
דור גז, אמן, תל אביב
מיקלה רובקי, אמן, מילנו/לונדון
ניר אלון, אמן, המבורג/תל אביב
גומנד אג'ופי, אמן, לונדון/קוסובו
מירי סגל, אמנית, תל אביב
דוד עדיקא, אמן, תל אביב
ד"ר יצחק בנימיני, תיאורטיקן ועורך הוצאת "רסלינג", תל אביב
ד"ר יותם חותם, פילוסוף, חיפה
ד"ר יעקב דיגר, סוציולוג, תל אביב
דוד בהריפריחה, אמן, לונדון/תל אביב
גיא בר אמוץ, אמן, לונדון

נעם סגל, אוצרת, רוטשילד 69, תל אביב
שפי בלייר, אמנית, תל אביב
פרופ' משה צוקרמן, פילוסוף, תל אביב;
פרופ' חביבה פריה, חוקרת יהדות, תל אביב
איציק ברש, אמן, תל אביב
קלייר וופל, אמנית, ברלין
דרור דאום, אמן, תל אביב
ויטו אקונצ'י, אמן, ניויורק
אורי ניר, אמן, תל אביב.

שיתופי פעולה ופרויקטים בינלאומיים

כחלק מתוכנית הלימודים יוזמת התוכנית פרויקטים של שיתופי פעולה עם בתי ספר ומוזמנת ליטול חלק באירועים וסמינרים בינלאומיים בארץ ובח"ל. בשנים השנים האחרונות קיימנו את הפרויקטים הבאים: שיתוף פעולה עם בית הספר לתארים מתקדמים באמנות לה פרנואה La Fresony – התוכנית מקדמת שיתוף פעולה עם בית הספר כולל ביקורי מרצים אורחים, סמינרים, הרצאות ופרויקטים אמנותיים משותפים. בית הספר שם דגש על פרויקטים שמבוססים בעיקר על שפות, טכניקות ומדיומים ושפות של קולנוע, צילום, וידיאו ושימוש בסאונד ומוסיקה.

סדנה בלגרד – ספטמבר 2010 – Real Presence 10

סדנה בינלאומית לאמנים צעירים, החוגגת השנה עשור, בהשתתפות כ-100 סטודנטים מ-15 בתי ספר ואקדמיות לאמנות ברחבי העולם. הסדנה שמה לה למטרה ליצור פלטפורמה דינאמית לדורות חדשים של אמנים מרקע תרבותי וחברתי שונה, שיוצרים במדיות ושפות ייצוג מגוונות. במהלך הסדנה יתקיים סימפוזיון בן שבועיים אליו מוזמנים אמנים, אוצרים, מנהלי מוסדות תרבות ופרופסורים המקיימים מפגשי אמן, הרצאות, מיצגים ופאנלים. במרכז הסדנה עומדת עבודה והכנה של תערוכות סטודנטים בחללים שונים בעיר. בנוסף, נפתחת תערוכה קבוצתית בהשתתפות אמנים שהיו מעורבים בסדנה. הסדנה מתקיימת לרוב בבלגרד אך שואפת לקיים יחסי גומלין עם אירועי אמנות מרכזיים, והתקיימה בין

השאר במסגרת הביאנלה בונציה 2005 ו-2009 הביאנלה באיסטנבול 2007 וקסטלו דה ריבולי 2008.

סדנה שיקגו יוני – Bauhaus Labs 2009

ביוני 2009 כחלק מפרויקט בין-דיסציפלינארי שכותרתו 'המודרני The Modern', לרגל שנת 'המודרניזם' בשיקגו וחגיגות 90 שנה לבאוהאוס ושיתוף הפעולה מתמשך עם בית ספר לאמנות בשיקגו, הוזמנו סטודנטים מבצלאל להשתתף בסדנה הבינלאומית 'מעבדות באוהאוס' Bauhaus Labs. הסדנה התקיימה בבניין Crown Hall, יצירת המופת של האדריכל הגרמני מיס ון דה רואה, הממוקם במכון הטכנולוגי של אילינוי (Illinois Institute of Technology (IIT. בסדנה השתתפו סטודנטים משיקגו, ויימר ובצלאל. במרכז הסדנה עמדו ארבע סדנאות אמן (Master Classes): יאן טיכ, (תל אביב/שיקגו); ג'קי בס Jackie Baas (מוזיאון לאמנות ברקלי); מייק לינדסטרם Mike Lindström + מרטין אבילה Martin Avila, שטוקהולם. בנוסף, התקיימו סדנאות עבודה קונספטואליות ברוח הבאוהאוס הגרמני שהובאו לשיקגו בשנת 1937 על ידי לסלר-מוהולי-נג'י Laszlo Moholy-Nagy, סוירים בעיר והרצאות אורח.

סדנה טייפה – ספטמבר 2008 – Taipei Drift – Taipei Biennial

סדנה בינלאומית רביעית בהשתתפות סטודנטים מהתוכנית, בהמשך לסדנאות שהתקיימו בדוקומנטה בקאסל, הלסינקי והביאנלה באיסטנבול. הסדנה בשנה זו התקיימה לצד אירועי הביאנלה לאמנות טייפה 2008 בהשתתפות סטודנטים מ-12 תוכניות תואר שני באמנויות מאירופה, אסיה, ארה"ב, אוסטרליה וניו זילנד. הסדנה עסקה ביחסי הגומלין בין תרבות, אמנות עכשווית והרלבנטיות ללוקאלי, לגלובאלי תוך התייחסות למרחב האורבני ולמימדים סוציו-גיאוגראפיים. במסגרת הסדנה התקיימו סוירים באתרי הביאנלה, סוירים בטייפה ומפגשים פעילים חברתיים ומתכננים. הסטודנטים חולקו לקבוצות עניין ועבדו על פרויקטים משותפים שהוצגו בתערוכה קבוצתית במוזיאון האוניברסיטה לאמנויות בטייפה (Underground Museum Taipei, National University).

סמינר וסימפוזיון בינלאומי גוואנג'ו קוריאה – ספטמבר 2008
Biennale Gwangju: Global Institute: Seminar and International Symposium

סמינר וסימפוזיון בינלאומיים שהתקיימו במסגרת אירועי הביאנלה ה-7 בגוואנג'ו שבקוריאה בהשתתפות בתי ספר מסן פרנסיסקו (San Francisco Art Institute):

רויאל קולג' לונדון (Royal College of Art London), אוניברסיטה בסיאול (Korean National University of Art Seoul), האוניברסיטה המארחת בצ'ונן (Chonnam National University) ובצלאל אקדמיה לאמנות. במסגרת הסמינר והסימפוזיון נדונו נושאים ותיאוריות הקשורים לשדה האמנות בעידן הגלובליזציה; הפוליטיקה של ריבוי אירועי אמנות ספקטקולריים ותערוכות בינלאומיות והקשריהם לתרבות, כלכלה, חברה ואורבניזם. הסמינר רוכזו ואורגן על ידי פרופ' אקווי אנזו (Okwui Enwezor) אוצר הביאנלה בגוונג'ו, מבקר אמנות ומשנה לנשיא של המכון לאמנות בסן פרנסיסקו.

סטודנטים נבחרים ופרופסורים מבתי הספר המשתתפים נטלו חלק בסמינר שכלל קריאת מאמרים, דיונים, ביקורים וסידורים מודרכים בתערוכות הביאנלה ומפגש עם אמנים. הסמינר לווה בסימפוזיון בינלאומי אליו הוזמנו תיאורטיקנים, אינטלקטואלים, מבקרי תרבות ואמנות, ואוצרים שהציגו ניירות עמדה וקיימו דיון שאלות של תרבות וגלובליזציה.

סדנה תל אביב – יולי 2008 – *Tel Aviv (off) white city*

בקיץ 2008 ארחה תוכנית התואר השני באמנויות של בצלאל סדנה בינלאומית לתלמידי תואר שני מבצלאל, שיקגו (School of the Art Institute Chicago), ואקדמיה לאמנות גטבורג (Göteborg). הסדנה התקיימה במסגרת שיתוף פעולה עם בית הספר של המכון לאמנות של שיקגו (School of Art Institute Chicago SAIC). הסדנה שכתרתה *Tel Aviv (off) white city* היוותה חלק מפרויקט משותף מתמשך שכתרתה 'המודרני' The Modern; פרויקט שבו בתי הספר משתפים פעולה בסדרה של אירועים, דיונים וסדנאות בניסיון לבחון את מידת הרלבנטיות של המודרניזם בתרבות, בחברה ובסביבה העירונית היום.

בתל אביב התמקדה הסדנה במודרניזם בהקשר הייחודי של ישראל, תוך התייחסות למאה שנות תל אביב ומלאת תשעים שנה לבאהאוס. כמפגש בתל אביב הושם דגש על מאפייני הייחודיים של הפרויקט המודרניסטי כפי שבאו לידי ביטוי בישראל (תל אביב, 'הפרויקט הישראלי' והקיבוץ).

בפרויקט השתתפו סטודנטים משלוש האקדמיות והוא התנהל סביב שלוש סדנאות אמן (Master Class): אוהד מרומי (תל אביב/ניו-יורק); ארנסטו פו'ול (Ernesto Pujol (שיקגו/ניו-יורק); ד"ר סטפן שמידט (Staffan Schmidt) גטבורג, שבדיה

שיתופי פעולה – *Glasgow School of Art* – בצלאל

תוכנית התואר השני של בצלאל מקיימת מזה כמה שנים שיתופי פעולה כמסגרות שונות עם בית הספר לאמנות בגלזגו, כולל סדנאות בינלאומיות בגלזגו (2003) בתל אביב (2006); ביקורי מרצים וסמינרים של ד"ר פרנסיס מק'יי, סם איינסלי ותוכנית חילופי סטודנטים. ב-2008 הוחלט לקיים תערוכות קבוצתיות בינלאומיות בהשתתפות סטודנטים/אמנים משני בתי הספר:

צאן *Flock* – ינואר 2008 – בצלאל: *Glasgow School of Art*

גלריה בצלאל תל אביב

תערוכה בינלאומית של סטודנטים מגלזגו ותל אביב שהתקיימה בגלריה בצלאל תל אביב. אוצרת התערוכה הלן דה מייין, סטודנטית מגלזגו שלמדה בבצלאל במסגרת חילופי סטודנטים.

הוחלט לקיים תערוכה בינלאומית בת"א ובהמשך בגלזגו של סטודנטים מתוכניות התואר השני.

A4 – ינואר 2009: תערוכה בינלאומית – *Glasgow School of Art*

Art – בצלאל

התערוכה המשותפת השנייה של סטודנטים מגלזגו ובצלאל התקיימה בינואר 2009 במסגרת סדנה של שבוע בבית הספר בגלזגו וב-Cove Park. הסדנה כללה מפגשים עם אמנים, ביקורי סטודיו והכנת תערוכה משותפת (שהייתה פתוחה לכל הסטודנטים לתואר שני באמנויות בבצלאל ובגלזגו) סביב הקונספט של עבודות

נייר A4; A4 הוא אבן הבניין, יחידת הבסיס. העבודות שהוכנו היו חד ותלת מימדיות והוצגו בהתערבות (Intervention) בחלל משרדי.

סדנה קאסל 2007 – *Open Space*

סדנה שלישית בסדרה של סדנאות בינלאומיות שהתקיימו באיסטנבול ובהלסינקי, שהתקיימה לצד אירועי הדוקומנטה בקאסל ופרויקט הפיסול במונסטר 2007 בהשתתפות סטודנטים מתוכניות תואר שני באמנויות מאירופה, אסיה וארה"ב.

סדנה הלסינקי 2006 – *Collaborations on Site*

סדנת בינלאומית של תוכניות תואר שני באמנויות שהתקיימה בהלסינקי במסגרת אירועי ARS 2006 בהשתתפות בתי הספר מאירופה, אסיה וארה"ב וכללה תערוכה במוזיאון Kiasma.

שיתוף פעולה בין בצלאל, בוזאר פריס ומוזיאון עין חרוד בסתיו 2006 התקיימה סדנה משותפת בהשתתפות קבוצת סטודנטים, תלמידי תואר שני, מהבוואר ומבצלאל בקיבוץ עין-חרוד סביב הכנת תערוכת דיוקנאות של הצלם הצרפתי Patrick Faigenbaum. במרץ 2007 נסעו סטודנטים מבצלאל לפאריס להמשך הסדנה בבוואר כולל ביקורי סטודיו, שיחות אמן, דיונים ועוד.

סדנה איסטנבול 2005 – *Lost in Translation*

סטודנטים מבצלאל השתתפו יחד עם 60 סטודנטים לתואר שני באמנויות מכל העולם בסדנה במסגרת אירועי הביאנלה לאמנות באיסטנבול 2005 שכללה הרצאות, דיונים והכנת תערוכה משותפת בנושא העיר איסטנבול שהוצגה בחלל תצוגה של הביאנלה.

— *MFA International*

תערוכה בינלאומית במסגרת 100 שנים לבצלאל

תערוכה בינלאומית מחווה למאה שנות בצלאל התקיימה בטרמינל הישן בשדה התעופה בן-גוריון ובה הציגו בוגרי התוכנית מבצלאל ובוגרי תוכניות תואר שני באמנויות MFA מבתי ספר לאמנות בעולם ביניהם:

Academy of Fine Arts Helsinki — KOVA

CalArts, Los Angeles

Columbia University School of Arts, New York

Ecole Nationale Supérieure des Beaux Arts Paris

Ecole Nationale des Beaux Arts de Lyon

Goldsmith's College, London

Malmö Art Academy

Konstfack, University College of Art, Craft and Design, Stockholm

School of Art Institute Chicago

Staatliche Hochschule für Bildende Kunst —

Städelschule — Frankfurt am Main

The Royal University College of Fine Arts, Stockholm

Glasgow School of Art

The Slade School of Art, London

Yildiz Technical University Art and Design Faculty

Istanbul

פירוט נוסף בנושא תקנות אקדמיות, מלגות, פרסים וחילופים, ראה בפרקים השונים ובתקנון הסטודנטים בשנתון זה.

תואר שני במדיניות ותיאוריה של האמנויות * M.A. Master in Policy and Theory of the Arts

* הענקת התואר מותנת באישור המועצה להשכלה גבוהה

מבנה תוכנית הלימודים

ימי הלימוד בכצלאל בשנת הלימודים תשע"ב יהיו:

סמסטר א'	יום ראשון
בצלאל תל אביב – סטודיו	בצלאל תל אביב – סטודיו
יום רביעי	בצלאל ירושלים – בית הספר ללימודים מתקדמים
סמסטר ב'	ימי ראשון
בצלאל תל אביב – סטודיו	בצלאל תל אביב – סטודיו
יום רביעי	סמינרים של מרצים אורחים

בנוסף יתקיימו אירועים מיוחדים כגון: ביקורים ומפגשים בתערוכות, השתתפות בימי עיון והרצאות, ועוד (לא בהכרח בימים ראשון או רביעי)

מבנה תוכנית הלימודים המעשיים

שנה א'	סטודיו עצמאי 1
12 ש"ש, 12 נ"ז	סטודיו הנחיה אישית 1
4 ש"ש 4 נ"ז	סמינר סטודיו – א' דיון וביקורת תהליכים
4 ש"ש 4 נ"ז	סדנה רב-תחומית 1
2 ש"ש 2 נ"ז	סדנאות אורח 1
2 ש"ש 2 נ"ז	סה"כ
24 ש"ש 24 נ"ז	

שנה ב'	סטודיו עצמאי 2
12 ש"ש 12 נ"ז	סטודיו הנחיה אישית 2
4 ש"ש 4 נ"ז	סמינר סטודיו ב' – דיון וביקורת תהליכים
4 ש"ש 4 נ"ז	סדנה רב-תחומית 2
2 ש"ש 2 נ"ז	סדנאות אורח 2
2 ש"ש 2 נ"ז	סה"כ
24 ש"ש 24 נ"ז	

מבנה תוכנית הלימודים העיוניים

שנה א'	קריאות דקונסטרוקטיביות
2 ש"ס 1 נ"ז	סמינר מתקדם
4 ש"ס 4 נ"ז	קורס בחירה מתקדם
2 ש"ס 1 נ"ז	סה"כ
6 נ"ז	

שנה ב'	ביקורת אמנות: לחשוב דרך אמנות
2 ש"ס 1 נ"ז	סמינר מתקדם
2 ש"ס 2 נ"ז	קורס בחירה מתקדם
2 ש"ס 1 נ"ז	סה"כ
6 נ"ז	

הקורסים יינתנו בימי רביעי בהר הצופים במסגרת הלימודים העיוניים של בית הספר לתארים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

בשנים האחרונות הולך ומתהווה, בארץ ובעולם, שיח תרבותי חדש שבמקדו גישה רב־תחומית לתרבות על מרכיביה השונים: האמנות, העיצוב והארכיטקטורה נבחנים לאורן של גישות מחקריות שמקורן במדעי הרוח והחברה. במסגרת זו מתחזק הצורך בדיון תיאורטי ובהכשרה מקצועית בתחומים הנלווים לעולם האמנות והעיצוב: ניהול מוסדות אמנות ותרבות, אוצרות, מוזיאולוגיה, ביקורת האמנות, ההיסטוריה של העיצוב ומדיניות התרבות. תחומים אלו, שמקצתם מסייעים בתיווך בין היוצר לבין הקהל, הם בעלי חשיבות מכרעת בהתגבשותה של התרבות הישראלית בכלל והמדיניות בנושאי האמנויות בפרט.

העדר מסלולי הכשרה בארץ לאנשי מקצוע בתחומים אלו הביא ליצירת מחסור משמעותי בכותבים, מבקרים, אוצרים ומנהלי מוסדות תרבות המוכשרים לתרום לעולם התרבות והיצירה בחברה הישראלית. אל מול תכניות מ.א. מחקריות העוסקות בהיסטוריה של האמנות והפועלות באוניברסיטאות השונות בארץ, ניכר חסרונה של תוכנית מ.א. בעלת אופי מחקרי, הצומחת דווקא בתוך סביבה יוצרת ואשר בוגריה יוכלו לתרום הן להיבטים התיאורטיים והן להיבטים המעשיים של התרבות בישראל.

תוכנית הלימודים המוצעת לתואר מוסמך במדיניות ותיאוריה של האמנויות בבצלאל, על שתי מגמותיה: מגמת האוצרות ומגמת הביקורת, נועדה לענות על מחסור משמעותי זה בעולם התרבות והיצירה בחברה הישראלית ומתאימה לבוגרי בצלאל ולבוגרי תואר

ראשון באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות. זוהי תוכנית ייחודית ופורצת דרך העתידה להכשיר אוצרים, בעלי גלריות ומוסדות אמנות אחרים, כותבי ביקורות וקטלוגים ומורים לאמנות כאנשי מקצוע בעלי ידע רחב־אופקים ובסיס עיוני נרחב ומעמיק.

היתרון הסגולי של "בצלאל" הנו בהיותה אקדמיה רב־גונית המקיימת אינטראקציה מרתקת בין תחומי אומנות שונים, והמשלבת באופן הדוק תיאוריה ומעשה, טכניקות מסורתיות וטכנולוגיות חדשניות. בבצלאל מרצים וחוקרים, מן המעלה הראשונה, המנוסים ביצירת השילוב שבין תיאוריה למעשה. בשל כך מהווה בצלאל מקום מפגש טבעי בין חקר התיאוריה של האמנות לבין הבנת ההתרחשות האמנותית האקטואלית בישראל ובעולם כיום. בתוך סביבת מחקר־יוצרת ייחודית זו מעוניינת בצלאל להכשיר כותבים, חוקרים, מבקרים ואוצרים אשר יצמחו מתוך גישה ישירה למוקדי העשייה באמנות ובעיצוב ומתוך דיאלוג פנים אל פנים עם העושים במלאכה.

סגל ההוראה
פרופ' מנחם ברינקר
פרופ' דנה אריאלי-הורוביץ
ד"ר איגור ארונוב
ד"ר ברוך בליך
ד"ר אורי ברטל
פרופ' חנן דה לנגה
ד"ר גל ונטורה
ד"ר רפאל זגורי-אורלי
פרופ' עזרי טרוי
ד"ר נעמי מאיר-ידן
ד"ר אשר סלה
ד"ר דרור פימנטל
פרופ' משה צוקרמן
מר יגאל צלמונה

מרכיבי התוכנית

התוכנית חותרת לשלב בין חקירה תיאורטית של שדה האמנות, העיצוב והתרבות בישראל והבנה מעמיקה במהות האמנות ותולדותיה לבין התמצאות במתרחש בשדה האמנות והתרבות בישראל כיום, מעורבות בו ופעולה בתוכו.

התוכנית מיועדת לבוגרי תואר ראשון שהשלימו את התמחותם בעולמות היצירה השונים הנלמדים בבצלאל, במוסדות אחרים לאמנות ולעיצוב או במדעי הרוח והחברה, המחפשים לעצמם מסגרת ייחודית, באמצעותה יוכלו להמשיך את לימודיהם, או לרכוש את הרקע האינטלקטואלי הנדרש להתמחותם המקצועית.

התוכנית, על שתי מגמות ההתמחות שבה: מגמת האוצרות ומגמת הביקורת, תעניק לסטודנטים בסיס תיאורטי נרחב בתחום התיאוריות הביקורתיות והמחקר העכשווי בשדה האמנות והתרבות העולמי והישראלי.

מגמת האוצרות

מיועדת להכשרת דור חדש של אוצרים מקצועיים בעלי רקע היסטורי ותיאורטי נרחב. מתוך הכרה בחשיבות תהליך ההכשרה של אוצרים, כוללת תוכנית הלימודים במגמה מכלול של קורסים המשלבים בין התיאוריה לבין הפרקטיקה של משרת האוצר למרכיביה אשר תכליתם להעמיק ולהעשיר את יכולותיו של האוצר כמי שמופקד על תפקיד תיווך מרכזי בין היוצרים לבין הקהל.

מגמת הביקורת

מיועדת להכשרת דור חדש של מבקרי אמנות מקצועיים בעלי רקע היסטורי ותיאורטי נרחב. תוכנית הלימודים במגמה כוללת קורסים המשלבים בין התיאוריה של היצירה לבין הפרקטיקה של הכתיבה תוך שכלול יכולות הכתיבה, הניסוח והביקורת של הסטודנטים.

מגוון הקורסים המוצע בשתי מגמות ההתמחות של התוכנית יאפשר לסטודנט לגבש כיוון התמחות מעמיק הן במסלול המחקרי והן במסלול הלא מחקר. קבוצות

הלימוד הקטנות וההנחיה האיטית יבטיחו יחס אישי וקרבה בין הסטודנטים לבין המרצים. וסביבת היצירה הייחודית של בצלאל תאפשר לסטודנטים מגע ישיר עם פרקטיקת האמנות והעיצוב כיום.

תקופת הלימודים

הלימודים יתקיימו בימי רביעי וחמישי. בימי רביעי ביפו 23 בירושלים, ובימי חמישי בקמפוס בצלאל, הר הצופים ירושלים. ההוראה בימי חמישי חלקית. שעות תפורסמנה בהמשך.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 48 נ"ז מתוכן 6 נ"ז לפרויקט גמר ותזה במסלול המחקרי, ו-52 נ"ז מתוכן 6 לפרויקט גמר במסלול הלא מחקר.

דרישות התוכנית למעבר משנה לשנה וקבלת תואר מוסמך

מעבר משנה א' לשנה ב' מותנה בנוכחות הסטודנט בכל הקורסים אשר הוגדרו במערכת לימודיו, בעמידה בכל חובותיהם, ובקבלת ציון ממוצע של 75 לפחות בכל קורסי החובה (עבור המשך לימודים במסלול הלא מחקר) או 85 לפחות בכל קורסי החובה (עבור המשך לימודים במסלול המחקרי).

- לצורך קבלת תואר M.A., יהא על הסטודנט:
 - לצבור 48 נ"ז במסלול המחקרי ו-52 נ"ז במסלול הלא מחקר.
 - להגיש פרויקט גמר, כמפורט בהמשך.
 - לעמוד בכל הדרישות המנהליות הנדרשות מסטודנט בבצלאל.

פרויקט גמר

פרויקט הגמר מתייחס להיבט מעשי של הלימודים. היבט מעשי זה נגזר מתחום ההתמחות אותו בחר הסטודנט.

אפיוני פרויקט הגמר ייקבעו באמצעות יועץ ה-M.A. אשר יתאים לסטודנט את המנחה המתאים להנחותו. כל סטודנט בתוכנית ייפגש עם המנחה שהותאם לו לשעה שבועית במהלך שנת הלימודים, ובמסגרת זו יידרש להגיש מטלות שיקדמו את תחום התמחותו.

פרויקט הגמר יהווה מעין דואט בין תיאוריה לפרקטיקה. לצורך כך תיבחן התוכנית את האפשרות להתאים לסטודנט שני מנחים: מנחה תיאורטי מתוך סגל המרצים של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ומנחה מעשי מתוך כלל מרצי בצלאל. בבצלאל למעלה מ-400 מרצים, המלמדים במחלקות האקדמיה השונות, ומעורבים בפרקטיקת האמנות והעיצוב הישראלית העכשווית.

דוגמאות לפרויקט גמר: במידה והסטודנט יבחר להתמחות באוצרות, יוכל פרויקט הגמר להתמקד באוצרות של תערוכה, תוך התייחסות ביקורתית לחלל מוזיאלי קיים או תוך בחינת מימד בעבודת האוצר. לחלופין, אם ישאף הסטודנט להתמחות בכתיבת ביקורת באמנות ובעיצוב, יעסוק פרויקט הגמר במנעדים השונים של כתיבת ביקורת ותיאוריה של האמנות והתרבות, תוך התייחסות אל המוסדות הרלוונטיים, בכללם מוזיאונים, גלריות, אוספים ועוד. פרויקט הגמר יוכל להיות אף סטאו' במוסד אמנות או תרבות פעיל, בארץ או בחו"ל. כאן המקום להדגיש כי לבצלאל מערכת חילופי סטודנטים עשירה הכוללת כמאה מוסדות להשכלה גבוהה ברחבי העולם. מקצת ממוסדות אלו שואפים לקיים תוכנית חילופין לתארים מתקדמים. ניתן לפתח תוכנית ייחודית להתמחות מוזיאלית בחו"ל למספר שבועות, שתוצאותיה ייחשבו כפרויקט הגמר.

על כל פרויקט גמר לכלול טקסט ביקורתי-פרשני ברמה אקדמית, וזאת ע"פ הקריטריונים המקובלים. בצלאל תספק לסטודנטים חללי תצוגה מתאימים לפרוייקטים שידרשו זאת.

התזה במסלול המחקרי

סטודנט שהשלים את לימודיו בשנה א' בציון ממוצע של 85 לפחות רשאי להגיש עבודת תזה במסלול המחקרי. סטודנטים המעוניינים להגיש עבודת תזה במסלול המחקרי יגישו הצעת מחקר ראשונית למזכירות

התוכנית. ועדת ההוראה של התוכנית תתכנס לדון בהצעה ויועץ ה-M.A. של התוכנית ייסע לסטודנט במציאת מנחה לעבודת התזה.

לעבודות התזה שיוגשו במסגרת התוכנית יהיה אף היבט מעשי, אשר יתבטא בפרויקט הגמר של הסטודנט. עבודת התזה תיבחן ע"י לא פחות משלושה בוחנים, כולם בעלי תואר שלישי בדרגת מרצה בכיר ומעלה. לפחות שניים מהם יהיו חברי סגל במוסדות אחרים להשכלה גבוהה הפעילים במחקר, ולפחות אחד מהם חבר סגל באוניברסיטה (כל זאת, בהתאם לנדרש בהחלטת המועצה בדבר לימודים לתואר שני עם תזה במכללות). היקף עבודת התזה יהיה עד 80 עמודים (22,000 סימני דפוס).

תלמיד שנבחר למסלול המחקרי ולא הגיש עבודת תזה יוכל להשלים את הקורסים החסרים לצורך קבלת M.A. לא מחקר עד שנתיים מיום סיום לימודיו בתוכנית.

מבנה התוכנית

מבנה תוכנית הלימודים במסלול המחקרי

שנה א'*	
4 קורסי חובה מבואיים	6 ש"ש = 12 נ"ז
4 קורסי בחירה מבואיים	4 ש"ש = 8 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
סה"כ	14 ש"ש = 28 נ"ז

* תוכנית הלימודים בשנה א' הנה עבור כלל הסטודנטים בתוכנית.

שנה ב'	
2 קורסים מתקדמים	2 ש"ש = 4 נ"ז
1 קורס בחירה	1 ש"ש = 2 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
פרויקט גמר	1 ש"ש = 6 נ"ז
סה"כ	8 ש"ש = 20 נ"ז

סה"כ לימודי התוכנית במסלול המחקרי	22 ש"ש = 48 נ"ז
-----------------------------------	-----------------

עמידה בדרישות פרויקט גמר והתזה מהווה תנאי להשלמת החובות האקדמיים.

מבנה תוכנית הלימודים במסלול הלא מחקר

שנה א'*	
4 קורסי חובה מבואיים	6 ש"ש = 12 נ"ז
4 קורסי בחירה מבואיים	4 ש"ש = 8 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
סה"כ	14 ש"ש = 28 נ"ז
* תוכנית הלימודים בשנה א' הנה זהה עבור כלל הסטודנטים בתוכנית	
שנה ב'	
2 קורסים מתקדמים	2 ש"ש = 4 נ"ז
3 קורסי בחירה	3 ש"ש = 6 נ"ז
2 סמינרים	4 ש"ש = 8 נ"ז
פרויקט גמר	1 ש"ש = 6 נ"ז
סה"כ	10 ש"ש = 24 נ"ז
סה"כ לימודי התוכנית במסלול הלא מחקר 24 ש"ש = 52 נ"ז	

עמידה בדרישות פרויקט הגמר מהווה תנאי להשלמת החובות האקדמיים.

סיכום החובות לתואר

שנה א' – לימודי חובה	
סמסטר א'	
מילון מונחי הביקורת: תיאורטי והיסטורי א' –	
פרופ' מנחם ברינקר	3 נ"ז
שיטות מחקר באמנות ובתרבות (מתודולוגיה) א' –	
ד"ר איגור ארונוב	3 נ"ז
סמינר: רואים אמנות – פרופ' דנה אריאלי-הורוביץ	4 נ"ז
סמסטר ב'	
מילון מונחי הביקורת: תיאורטי והיסטורי ב' –	
פרופ' מנחם ברינקר	3 נ"ז
שיטות מחקר באמנות ובתרבות (מתודולוגיה) ב' –	
ד"ר איגור ארונוב	3 נ"ז
סמינר: שדה האמנות – פרופ' דנה אריאלי-הורוביץ	4 נ"ז
שנה א' – לימודי בחירה	
על כל סטודנט לבחור 2 קורסי בחירה מתוך 3 קורסים בכל סמסטר:	
סמסטר א'	
גבולות המדיה באמנויות – ד"ר ברוך בליך	2 נ"ז
אסתטיקה ופרשנות – ד"ר דרור פימנטל	2 נ"ז
דילמות בכתבת ההיסטוריה של האמנות –	
ד"ר איגור ארונוב	2 נ"ז
סמסטר ב'	
אוצרות בין תיאוריה לפרקטיקה – מר יגאל צלמונה	2 נ"ז
אמנות, חברה ופוליטיקה בישראל –	
פרופ' דנה אריאלי-הורוביץ	2 נ"ז
האמן וקהלו: פטרונים, סלונים וחללי תצוגה אלטרנטיביים –	
ד"ר גל ונטורה	2 נ"ז
סה"כ	28 נ"ז

שנה ב' – מגמת ביקורת

לימודי חובה – סמסטר א'	
ביקורת, פרשנות והתרבות שביניהם – ד"ר אשר סלה	2 נ"ז
פורום: מדברים אמנות בצלאל – ד"ר נעמי מאירי-דן	2 נ"ז
סמינר: האם האמנות היא שפה – פרופ' מנחם ברינקר	4 נ"ז
סמינר: Otherism: היבטים פילוסופיים בעיצוב עכשווי –	
פרופ' עזרי טרוי וד"ר דרור פימנטל	4 נ"ז
לימודי בחירה – סמסטר ב'	
על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4:	
עיצוב, תרבות וגלובליזציה – ד"ר אשר סלה	2 נ"ז
אמנות: ייצוג וזיכרון – ד"ר דרור פימנטל	2 נ"ז
אמנות ותכנולוגיה על פני ההיסטוריה –	
ד"ר רפאל זגורי-אורלי	2 נ"ז
אמנות ישראלית במבט היסטורי – יגאל צלמונה	2 נ"ז
פרויקט גמר: הנחייה אישית	6 נ"ז
סה"כ	20 נ"ז
שנה ב' – מגמת אוצרות	
לימודי חובה – סמסטר א'	
אוצרות במבט ביקורתי – ד"ר גל ונטורה	2 נ"ז
שוק האמנות: הפרקטיקה – ד"ר גל ונטורה	2 נ"ז
סמינר: מדיניות תרבות – פרופ' דנה אריאלי-הורוביץ	4 נ"ז
סמינר: המוויאון בין ההיסטוריה והתיאוריה – ד"ר ברוך בליך	4 נ"ז
לימודי בחירה – סמסטר ב'	
על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4:	
אוצרות, מוויאון – מעצב פרופ' חנן דה לנגה	2 נ"ז
העיצוב העכשווי בתערוכות המאה ה-21 – ד"ר אורי ברטל	2 נ"ז
קטלוגים – יגאל צלמונה	2 נ"ז
פורום: מדברים אמנות בצלאל – ד"ר נעמי מאירי-דן	2 נ"ז
פרויקט גמר: הנחייה אישית	6 נ"ז
סה"כ	20 נ"ז

פירוט הקורסים

שנה א'

לימודי חובה

מילון מונחי הביקורת: תיאורטי והיסטורי

חובה שנה א', סמסטר א' + ב', 3 ש"ש, 6 נ"ז

פרופ' מנחם ברינקר

הקורס יעקוב אחרי התהליך ההיסטורי של התהוות המונחים העיקריים שבהם אנו משתמשים להערכת יצירות אמנות. ההתחלה היא במונחים שנוצרו בפואטיקה של אריסטו – אחדות, אחדות אורגנית, הסתברות, עקיבות, הכרחיות. ההמשך במושגי הו'אנר והמימיזיס כפי שהובנו בימי הביניים וברנסאנס, המושגים שהוסיפו האסתטיקה וביקורת האמנות של המאה ה'י"ח: מושגי הגאון, ה'טעם', ה'כללים' הניאורקלאסיים והחל מן הפרה־רומנטיקה התפיסה של ה'מקוריות' כערך עליון. לבסוף יהיה דיון בכמה הרהורים ספקניים וביקורתיים לגבי בסיס ההערכה האסתטית השייכים למאה העשרים.

שיטות מחקר באמנות ותרבות (מתודולוגיה)

חובה שנה א', סמסטר א' + ב', 3 ש"ש, 6 נ"ז

ד"ר איגור ארונוב

הקורס מתמקד בשיטות מחקר שהתפתחו על-ידי מוסדות אקדמיים וחוקרים אינדיבידואליים באירופה ובארצות הברית בעידן המודרני בתחום של תולדות האמנות והתרבות, ושחוקרים עכשוויים משתמשים בהן בנייתוח של יצירות, סגנונות, ורמזים ומגמות באמנות, תופעות ותהליכים בתרבות.

מתודולוגיה של כל דיסציפלינה היא מכלול של מתודות, כללים, ועקרונות המתייחסים לרצינות שמבסס את השקפות העולם של החוקר. אובייקט אמנותי/תרבותי (artifact) כולל מגוון של רבדים ואספקטים הנוגעים לתחומים של פילוסופיה, היסטוריה, סוציולוגיה, פסיכולוגיה, ומדעי הטבע. לכן שיטות מחקר באמנות/תרבות הן בין-דיסציפלינאריות במהותן.

סמינר: רואים אמנות

סמינר חובה שנה א', סמסטר א', 4 ש"ס, 21 נ"ז

פרופ' דנה אריאלי־הורוביץ

דומה כי מאז ראשיתה, מתאפיינת האמנות הישראלית במחלוקות רבות באשר לזיקות שבין האמנות הפלסטית למדיות אחרות, ובין האמנות לחברה ולפוליטיקה. מאז הקמתה, מצויה בצלאל במוקדן של מחלוקות מעין אלה, ובוגריה משקפים ביצירתם ובמיקומם בשדה האמנות הישראלית כמעט את כל המעברים האפשריים. דומה כי דווקא בראשית המאה העשרים ואחת מתאפיין עולם האמנות הישראלי בעושר סגנוני ורעיוני חסר תקדים.

הסמינר מבקש להפגיש את הסטודנטים לתואר השני בכצלאל עם יוצרים ישראליים עכשוויים, הפועלים בכצלאל ובכתי ספר אחרים לאמנות. לאחר מספר מפגשים אשר יוקדשו להנחת תשתית תיאורטית משותפת, יפגשו הסטודנטים בכל שבוע עם יוצר/ת מרכזיים הפעילים בסצנה הישראלית. הסמינר יתפקד כמעין קולקביום לאמנות ישראלית ויתמקד בכל שנה בתימה אחרת.

הכוונה היא לחשוף את הסטודנטים לעשייה בהקשרים של התרבות הישראלית, לנושאים כמו המקום הישראלי, קשרי הגומלין בין האמנות החברה והפוליטיקה בישראל ועוד.

סמינר: שדה האמנות

סמינר חובה שנה א', סמסטר ב', 4 ש"ס, 21 נ"ז

פרופ' דנה אריאלי־הורוביץ

הסמינר שדה האמנות חותר להפגיש את הסטודנטים עם המוסדות המתוכים בין האמנים לבין הקהל. הסמינר יתמקד בזירות תצוגה מוזיאליות וחוזן מוזיאליות, מתוך כוונה לחשוף את הסטודנטים לדינמיקה של תהליכי קבלת ההחלטות בגלריות, מוזיאונים מימסדיים וחוזן מימסדיים. בנוסף לגופים המציגים אמנות כוונת הסמינר להפגיש את הסטודנטים עם מבקרי אמנות ופרשני אמנות הפועלים בזירה התרבותית הישראלית היום, והמתייחסים בכתיבתם אל האמנות הישראלית והבינלאומית. פרט לזירות בהן מתרחשים תהליכי

אוצרות ונכתבת הביקורת, יוקדשו מפגש או שניים בסמינר גם לשאלת האספנות של האמנות.

הסמינר מבקש להפגיש את הסטודנטים לתואר השני בכצלאל עם העוסקים במדיניות האמנות העכשווית בישראל שאינם אמנים בעצמם. אוצרים, מבקרים ואספנים יוזמנו לכצלאל ויתבקשו לשתף את הסטודנטים בתהליכי קבלת ההחלטות שלהם. זאת לאחר שבמפגשים הראשונים נדון במאפייניה של מדיניות התרבות הישראלית; ננסה לשרטט את מוקדי העוצמה של עולם האמנות, לשאול כיצד נוצרים מוקדי עוצמה אלטרנטיביים. לאחר מפגשים אלה יפגשו הסטודנטים בכל שבוע עם דמות מפתח אחרת, הפעילה בסצנת האמנות הישראלית.

לימודי בחירה

- ← על כל סטודנט לבחור 2 קורסי בחירה מתוך 3 בכל סמסטר:

גבולות המדיה באמנויות

קורס בחירה, סמסטר א', 2 ש"ס, 21 נ"ז

ד"ר ברוך בליך

מטרת הקורס לדון בשאלת גבולות המדיה באמנויות (אמנות, עיצוב, ארכיטקטורה, קולנוע וכו'), כלומר – בשאלה העתיקה האם המדיום הוא האמצעי החומרי, צינור ההולכה של האמנות ותו לא, האדיש למסרים המועברים באמצעותו, או כפי שטוענים תיאורטיקנים רבים – המדיום הוא 'מוסד' בזכות עצמו, ובתור שכזה הוא מכתיב מה אפשר לבטא באמצעותו. האם המדיום הוא אמצעי מתווך בלבד, או מדובר באמצעי שמכתיב את המסרים המועברים כביכול בתיווכו. החל מן המודרניזם, מאמצע המאה ה־19, ועד לתקופה האחרונה, שאלת המדיום וגבולותיו נשארה תלויה ובלתי פתורה. הייתכן כי הסיבה לכך היא שהאמנות מושפעת מן התקשורת אשר בעקבות מרשל מקלוהן (המדיום הוא המסר) היא רואה את מסריה תלויים במדיום? ניווכח כי 'המדיום' הוא מושג זיקתי: בה במידה שהוא החומר וצינור ההולכה של הרעיונות והמסרים, המדיום הוא

גם שיטת סיווג באמנויות, ובתור שכזה הוא משמש גם כאחת הדרכים להבנת האמנויות ופירושה. בתוך כך גם תועלה השאלה לגבי גבולות המדיה: מה בין אמנות לבין עיצוב, ארכיטקטורה, קולנוע, וידיאו־ארט, קריקטורה וכו', כיצד נבחין בין הקטגוריות השונות באמנויות, האם ההערכה האסתטית תשתנה בהכירנו את המדיום, וכו'.

אסתטיקה ופרשנות

קורס בחירה, סמסטר א', 2 ש"ס, 21 נ"ז

ד"ר דרור פימנטל

מטרת הקורס להאיר את האופן שבו נחשבת האמנות, בין אם החזותית או הלשונית, מאפלטון ועד ימינו. זאת, תוך מעקב אחרי "סיפור־העל" של תורת האסתטיקה והפרשנות, שאינו אלא שחרור האמנות מתלותה באמת והפיכתה לפעילות עצמאית, המכוננת את משמעותה מתוך עצמה. בהקשר זה, ייבחנו ארבע תחנות מפתח: התחנה הראשונה היא אפלטון ואריסטו, כמכונני הפרדיגמה של המימוזיס, אשר שלטת במחשבה המערבית, בניואנסים שונים, עד לרומנטיקה. התחנה השנייה היא המחשבה הרומנטית על האמנות. לפי מחשבה זו, הייצור והצריכה של האמנות הן פעולות החורגות ממנגנון המשמוע התבוני. התחנה השלישית היא ניטשה והיידגר, כמחוללי "המפנה האסתטי" של ראשית המאה ה־20. עיקרו של מפנה זה בהצבת האמנות כדרך המלך לאמת במקום המדע והפילוסופיה. התחנה הרביעית היא המחשבה הפורמליסטית־סטרוקטורליסטית על האמנות, בעיקר על האמנויות הלשוניות, כפי שהיא מתנסחת, בין היתר, אצל פול ולרי, רומן יעקובסון ורולאן בארת. עיקר מחשבה זו זומון בניתוק היצירה מרפרנס "חיצוני" וחילוץ משמעותה מתוך משחק ההבדלים ה"פנימי" של רכיביה.

דילמות בכתיבת ההיסטוריה של האמנות

קורס בחירה, סמסטר א', 2 ש"ס, 21 נ"ז

ד"ר איגור ארנוב

הקורס דן בשאלות של בחירת דרך כתיבה על נושאי תולדות האמנות. הקורס משתמש בחומר של קורסים בהיסטוריוגרפיה של תולדות האמנות, המתמקדים במחקר

תיאוריות ומתודולוגיות של תולדות האמנות, אבל מתרכז בחיפוש פתרונות לבעיות אינטרפרטציה של אובייקט אמנותי/תופעה אמנותית (יצירת אמנות, סגנון, זרם, מגמה, תהליך של התפתחות היסטורית). חוקר עכשווי השואף להרחיב או לשנות גבולות של הבנת האמנות, ולפתח את עמדתו, מתעסק בו זמנית עם אובייקט אמנותי ועם אינטרפרטציות קיימות על אותו אובייקט.

אוצרות: בין תיאוריה לפרקטיקה

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 21 נ"ז

יגאל צלמונה

השיעור מציע ביקור ב"חדר המכונות" של המוזיאון. מוזיאון ישראל הוא מקרה מבחן נוח והסטודנטים ייפגשו במשך הסמסטר עם חברי הצוות הבכיר של המוסד בתחומים שונים של העשייה שלו, ידונו יחד אתם בתפישת התערוכות השונות, בתהליכי יצירתן ועיצובן, יכירו את אחורי הקלעים של העבודה המוזיאלית, ולא יפסחו על ביקור במעבדות השימור והמחסנים. מהו מוזיאון? מה כוחו ומה מגבלותיו? על מה חולם אוצר בליה? איך מתרחשת תערוכה? מה אפשר לומר על המפגש בין אוצר לאמן?

אמנות, חברה ופוליטיקה בישראל

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 21 נ"ז

פרופ' דנה אריאלי־הורוביץ

כיצד נתפסת האמנות בעיניהם של מי שאינם אמנים? הקורס יתמקד בעמדותיהם של היסטוריונים, סוציולוגים, אינטלקטואלים ופוליטיקאים בדבר מעשה האמנות; איזה תפקיד הם מייעדים לה בחברה? האם יש לאמן מחוייבות כלפי החברה בה הוא פועל או שעליו לפעול מתוך נאמנות לעצמו בלבד, באוטונומיה מירבית תוך קבלת עקרון של ה"אמנות למען האמנות"?

הקורס יבחן שאלות אלה תוך התמקדות בטקסטים מרכזיים שעוסקים בקשרי הגומלין בין האמנות לחברה ובין האסתטיקה לפוליטיקה במאה העשרים. נפתח במהפכה הסובייטית, ובאופן בו ראו מנהיגיה את תפקידי האמנים, ונסיים בראשית המאה העשרים ואחת, בה עולה על סדר היום דיון בקשרים שבין אסתטיקה לטורר.

האמן וקהלו: פטרונים, סלונים וחללי תצוגה אלטרנטיביים

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז
ד"ר גל ונטורה

על אף שמאז ומעולם היה קיים קשר הדוק בין האמן ובין הקהל אשר נחשף ליצירותיו, הרי שטיבו של קשר זה עבר שינויים מפליגים לאורך ההיסטוריה, בשל תלותו במיקום הצגת היצירות. קורס זה יעסוק במעבר מהפטרון אל הסלון הרשמי, ומסלון הדחויים אל חללי תצוגה אלטרנטיביים מסוגים שונים שהתפתחו לאורך המאה ה-19 בצרפת. במסגרת הדיון נעסוק בתמורות שעברה פריס במאה ה-19, הן בעיצוב המרחב העירוני והן בעיצוב חיי הפנאי והבילוי בעיר, הקשורים בקשר הדוק לעליית הצרכנות, העיתונות והתחבורה. משם נעבור לדיון נרחב בסלון, באופן ניהולו, ובאמנים הבולטים שהציגו בו. במסגרת זו נדון גם בתערוכות העולמיות שאורגנו בפריס במחצית השנייה של המאה ה-19, וכן בהתפתחות הדרגתית של חללי תצוגה אלטרנטיביים, כדוגמת חלונות ראוונה, בתי קפה, גלריות פרטיות ותערוכות עצמאיות. בהקשר זה נדון בהרחבה בסלון הדחויים, בתערוכות העצמאיות של גוסטב קורבה ואדוארד מאנה, בתערוכות האימפרסיוניסטיות, בסלון הבלתי תלויים, ובסלון הסטיו.

שנה ב' – מגמת ביקורת

לימודי חובה

ביקורת, פרשנות והתרבות שביניהם

קורס חובה, סמסטר א', 2 ש"ס, 2 נ"ז
ד"ר אשר סלה

נקיטת עמדה לגבי יצירת אמנות משמעותה – שיפוט אסתטי, מוסרי ופוליטי, אך בראש ובראשונה פעולה הרמאנאוטית. במסגרת התאוריות ההרמאנאוטיות החדשות ביותר שהתפתחו בעקבות האנאליזות של גאדאמר על הפרשנות ננסה להגדיר את המושג ואת הפרקסיס של הביקורת. הביקורת, בשונה מפרשנות טקסטואלית מסורתית ובשונה מכתבה קטלוגית, או

מהקריאה הפרשנית, הינה גם פעולה פרפורמטיבית, כלומר עשייה שמאפשרת לאמנות לממש את הפוטנציאל שלה ליצירת שינוי חברתי וליצירת מהפך לשוני. פעולה פרפורמטיבית זו עלינו לנתח במסגרת הסטורית וחברתית של צריכת אמנות, של שיווק, של טעמים ושל אופנות.

פורום: מדברים אמנות בצלאל

קורס חובה, סמסטר א', 2 ש"ס, 2 נ"ז
ד"ר נעמי מאירי דן

הסמינר יציע מפגש שבועי של הסטודנטים מכלל תכניות התואר השני בבצלאל (M.A, M.F.A, M.Des M.Arch), עם יוצרים בתחומי האמנות, העיצוב והאדריכלות, כמו גם חוקרים מהתחומים השונים של מדעי הרוח והחברה, מבקרים ואוצרים. כלומר, מסגרת זו תשמש מעין מעבדה שבה ייעשה ניסיון לעמת בפועל את ההיבטים תיאורטיים – מחקריים וההיבטים המעשיים הנוגעים בלימודיהם וביצירתם של הסטודנטים הלומדים במחלקות השונות. לצד דיון בנושאים שעליהם יוחלט מראש, יוזמנו הסטודנטים עצמם להציג את הצעות המחקר שלהם ולהביא אותן בפני הפורום, שיכלול בנוסף לעמיתים ללימודים, אורחים שיוזמנו במיוחד ויאירו היבטים שונים של המחקר. הסטודנטים, בתורם, יוזמנו מבעוד מועד לקרוא מאמר הנוגע בהרצאתו של הסטודנט או האורה הספציפי וליטול חלק בדיון. מטרתם של מפגשים אלה לחשוף את הסטודנטים להיבטים השונים של עולם היצירה הישראלי והבינלאומי ולאפשר להם לבחון אותו בהקשר לשיח המזין אותו, נסב אודותיו וניזון ממנו, הן בשדה התצוגה (גלריות ומוזיאונים) והמרחב הציבורי והן בשדה הביקורת והמחקר (כפי שהוא מגולם בכתביה בעיתונים, בקטלוגים המלווים תערוכות ובספרות המקצועית). מטבע הדברים יחשוף המפגש את הסטודנטים האחד לפעילותו של האחר ויאפשר דיון בינתחומי והפרייה הדדית.

האם האמנות היא שפה?

סמינר חובה, סמסטר א', 4 ש"ס, 4 נ"ז
פרופ' מנחם ברינקר

היש לאמנויות לשון משלהן? לכולן יחד – או לכל אחת מהן לחוד? ראשיתה של המיטאפורה הלשונית בדיונים באמנות. ההשקפה הסמיוטית ומגבלותיה. התפיסה הסטרוקטורליסטית ושימושה במונח מערכת לשונית במובן מורחב. האם כל מערכת סמיוטית היא לשון? ומה אפשר לחשוב כלשון באדריכלות, למשל. היחס בין הלשון הטבעית ו'לשון' הספרות, התיאטרון או הקולנוע. מערכות סמיוטיות ראשוניות ומשניות. היש לאמנויות היוזואליות או למוסיקה לשון משלהן?

אחת השאלות שהועלו במהלך שנות השישים, עם התפתחותה של הפילוסופיה האנליטית ופילוסופיית הלשון, היתה האם נוכל לראות את האמנות כסוג מיוחד של לשון. האם האמנות החזותית – ציור, פיסול, עיצוב, ועד ארכיטקטורה, ניתנים להעמדה על עקרונות בלשניים. הצגתם של מושגים ובעיות הקשורות להגדרת האמנות כמערכת לשונית. דיון פתוח על היותה של האמנות שפה ומערכת של מסמנים בעלת כללי ייצוג חד-משמעיים וברורים. מה משתמע מהיות האמנות שפה – האם נראה אותה כבעלת עקרונות הדומים לשפה הטבעית? האם התייחסותה לממשות מושתתת על קונבנציות? האם עקרון הדומות (similarity) הוא עקרון על בייצוג המציאות באמנות? שאלות אלו התחדדו עם פרסום חיבורו המשפיע של גלסון גודמן *Languages of Art: an approach to the study of symbols* (1976). חיבור זה העלה את השאלה האם נכון להתייחס אל האמנות כאל עוד אמצעי להכרת הממשות, כמו המדע. האם האמנות היא מערכת של מסמנים קונבנטיבית, או שיש להתייחס אל האמנות כאל מערכת אמוטיבית. שאלות אלו ואחרות יועלו במהלך הסמינר.

Otherism: היבטים פילוסופיים בעיצוב עכשווי

סמינר חובה, סמסטר א', 4 ש"ס, 2 נ"ז
פרופ' עזרי טרזי; ד"ר דרור פימנטל

העיצוב חדל מזמן מלהיתפש כתחום עזר משני בתרבות, הנענה רק לצרכים פרקטיים ופונקציונליים, והוא ניצב כיום בחזית המחשבה והדיון הביקורתי. אובייקטים עיצוביים משפיעים על התרבות באופן ישיר, ונוכחותם אינה מוגבלת רק למוזיאונים וגלריות, אלא מתפרשת לתוך מרקם החיים הביתי, העירוני והמדיני. בהקשר זה, מתעוררות שאלות תיאורטיות מורכבות, המתכתבות עם הפילוסופיה העכשווית: האם אנו זקוקים לעוד עיצוב? כיצד מודדים עיצוב טוב? מהו תפקידו של האובייקט העיצובי? האם עליו לכונן את התחום הערכי-חברתי או להפר אותו ולערער עליו? האם על האובייקט העיצובי לחסום את הפגש עם האחר? או דווקא לעודד אותו? מה בין עיצוב וחומרנות? לאילו צרכים סוציו-פוליטיים משמש האובייקט העיצובי? עם שאלות אלו ינסה להתמודד הסמינר, הן מההיבט העיצובי הפרקטי והן מההיבט הפילוסופי. זאת, תוך בחינה לעומק של העמדות והתפישות של כל צד בדיון, בתהליך שמכונה על ידינו בשם Otherism.

לימודי בחירה

← על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4:

עיצוב תרבות וגלובליזציה

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז
ד"ר אשר סלה

גלובליזציה, פוסט מודרניזם ומהפכת המידע, הם נושאים שנכנסו לשיח הציבורי העכשווי בתחומים כגון פילוסופיה, פוליטיקה, כלכלה ואנתרופולוגיה כמו גם בעיצוב ואסתטיקה.

מטרת הקורס להבהיר ולהציע פרשנויות של מושגים אלה ולסקור את השינויים שחלו בעולם בחברה, בפוליטיקה, בתרבות הצריכה ובכלכלה החדשה, בטכנולוגיות חדשות, בשפות אסתטיות חדשות ויחסי

הגומלין של כל אלו עם עולם העיצוב. הקורס ינסה להציג הן את החשיבות התיאורטית של השיח הפילוסופי אודות העיצוב והן את השפעת ההקשר החדש הסוציולוגי אקונומי על ייצור ותכנון מוצרי צריכה תוך הצגה של מספר מקרי מבחן באסיה, אירופה, אמריקה וההיסטוריה של העיצוב במאה השנים האחרונות.

במהלך הסמסטר יתארחו מרצים מן המובילים בתחום העיצוב בישראל ובעולם, שיציגו היבטים מעשיים של הקשר בין מקומי לגלובאלי, של הגדרה מחדש של תחומי ידע שונים ושל פרספקטיבות על העיצוב במילניום הנוכחי.

אמנות: ייצוג וזיכרון

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז

ד"ר דרור פימנטל

מטרת הקורס לפרוס את המחשבה על הזיכרון בפילוסופיה ובספרות, מאפלטון עד דרידה, ולקשור אותה לאפשרויות הייצוג של העבר בהווה, בין אם בהקשר של ההיסטוריה האישית או בהקשר של ההיסטוריה הכללית. בהקשר זה, נתייחס לזיקות הקיימות בין אמת וזיכרון וזמן וזיכרון. השאלות שתבוררנה במהלך הקורס הן, למשל, מהו בדיק הקשר בין מה שהיה באמת לבין הייצוג של מה שהיה באמת, מהו מעמדה האפיסטמולוגי של השכחה וההדחקה, מהו אופן ההופעה האפשרי של העבר בהווה, באלו אמצעים, אם בכלל, ניתן להעמיד ייצוג הולם לעבר, והאם כדאי וראוי בכלל להתור להעמדת ייצוג שכזה.

אמנות וטכנולוגיה על פני ההיסטוריה

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז

ד"ר רפאל זגורי-אורלי

הסאטירה הדאדאיסטית של המכונה מצד אחד ושיר ההלל הפטוריסטי לחשמל, לעולם התעשייתי, ואפילו לאסתטיקה של המלחמה המודרנית מן הצד השני, מסמנים נקודת מפנה משמעותית בהיסטוריה של האמנות. אולם רק אחרי מלחמת העולם השנייה, בשנות החמישים והשישים של המאה ה-20, הופעתן של מספר קבוצות אמנים כמו Zero בגרמניה, ה־Visual

(GRAV) Groupe de Recherche d'Art ו־(EAT) Experiments in Art and Technology בארה"ב – אפשרה את מה שניתן אולי לכנות "המפנה הטכנולוגי של הפרקטיקה האמנותית". השאלה אודות הקשר בין טכנולוגיה לבין אמנות מוזנה לא רק את האמנים שפועלים בקבוצות אלו ואחרות, אלא מעוררת זעזוע מהותי בלב החקירה האסתטית־פילוסופית.

אמנות ישראלית במבט היסטורי

קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז

יגאל צלמונה

הקורס ידון בהופעתה ובהתפתחותה של אמנות בארץ ישראל (שהוגדרה בהמשך כ'אמנות ישראלית') והאמנים המובילים בה החל מהקמת בצלאל בראשית המאה העשרים ועד העשורים האחרונים. הקורס יציג את הפעילות האמנותית על רקע המערכות האידיאלוגיות שהשפיעו על כינונה והמתחים הרעיוניים והמעשיים שמלווים את קיומה: המורשת והזהות של האמנים, שאיפתם ליצור אמנות לאומית מקומית ואותנטית, ומאידך ציפיותם להשתייך כשווים למהלכים במודרניזם של אמנות אירופה וצפון אמריקה. בהקשרים אלה יידונו הגורמים שהשפיעו על היווצרות הקנון הישראלי, ובהם אימוץ השפעות סלקטיבי מאמנות המערב, מקומם ותפקודם של מוסדות האמנות, ומאבקי כוח בין קבוצות על הגמוניה בשדה האמנות.

שנה ב' – מגמת אוצרות

לימודי חובה

אוצרות במבט ביקורתי

קורס חובה, סמסטר א', 2 ש"ס, 2 נ"ז

ד"ר גל ונטורה

במהלך הקורס נעסוק בסוגיות שונות הנוגעות באוצרות עכשווית וביחס בין מוזיאונים ותערוכות ובין הקהל הרחב. לשם כך נטייר ברחבי העיר על מנת לבחון מוזיאונים מסוגים שונים, וכך נעמוד על ההבדלים בין מוזיאונים אנציקלופדיים (כדוגמת מוזיאון ישראל);

מוזיאונים אתנוגרפים (כדוגמת מוזיאון האסלם); מוזיאונים ארכיאולוגיים (המוזיאון למקרא) ומוזיאונים לאמנות (כמו מוזיאון תל אביב). בנוסף נבקר במוזיאון המדע, מוזיאון הטבע, מוזיאון מגדל דוד ואף במוזיאון הירושלמי למיסים. במהלך הסורים נדון במבנים עצמם – צורתם, ארגונם, עיצובם ותפקידם. נבחן החלטות אוצרותיות הנוגעות לנושאי התערוכות המוצגת לקהל, איסוף החומרים, הבניית רעיון, עיצוב התערוכות והקטלוגים המלווים אותן. בנוסף, נדון בשיטות תצוגה שונות (גרפיות ואודיוויזואליות) ובקונספט העכשווי של אוצרי-יוצר. כמו כן נעסוק בהרחבה בסוגיית "הפוליטיקה של הראיה" ובתפקידו של המוזיאון כמחנך וכמעצב זהות.

שוק האמנות: הפרקטיקה

קורס חובה, סמסטר א', 2 ש"ס, 2 נ"ז

ד"ר גל ונטורה

במסגרת הקורס יחשפו הסטודנטים למכלול התחומים המלווים את העיסוק באמנות במציאות העכשווית של שוק אמנות תחרותי העובד תחת מגבלות כלכליות וחוקיות ומשתמש בכלים תקשורתיים. הקורס יתבסס על הרצאות אורח של מומחים בתחומים השונים. הקורס יתחלק לשלושה חלקים שיורכבו מהרצאות אורח ומפגש סיכום בו יסקרו מקרי בוחן של יצירות ואמנים והשפעת כוחות השוק עליהם.

מדיניות תרבות

סמינר חובה, סמסטר א', 4 ש"ס, 4 נ"ז

פרופ' דנה אראלי-הורוביץ

המינוח מדיניות תרבות משמש מזה שני עשורים ויותר לתיאורו של שדה מחקר חדש יחסית. שדה זה, שהוא בינתחומי מטיבו, משלב בין כלי מדע המדינה, מנהל ציבורי, כלכלה וסוציולוגיה לבין דיסציפלינות במדעי הרוח תוך כוונה לפענח את האופנים בהם מתורגמת תרבות למדיניות. במינוח תרבות אנו מתכוונים למנעד רחב הנע בין האמנות הפלסטית לבידור פופולארי; ספורט, רדיו, טלוויזיה, אינטרנט אך בה בעת גם מוסיקה, אמנות ועיצוב הם רק מקצת התחומים באמצעותם תרבות מופצת.

הקורס יתמקד בהשתקפותה של מדיניות התרבות במדיה, בקולנוע, במוזיאונים תוך בחינת קשרי הגומלין בין תרבות ולאום, תרבות ופריפריה, תרבות ובינלאומיות ועוד. כל אלה יבחנו תוך הנחת דגש על הכלכלה והפוליטיקה שהרי גם כאשר נדמה ליוצר שהיצירה משקפת את האינדיווידואל בלבד נמצאים בה ייצוגים לציבורי ולפוליטי.

המוזיאון בין ההיסטוריה והתיאוריה

סמינר חובה, סמסטר א', 4 ש"ס, 4 נ"ז

ד"ר ברוך בליך

מטרת הסמינר לעמוד על לידתו של המוזיאון בתרבות המערב, על תפקידיו המגוונים בשימור וייצוג התרבות ובתוך כך לבדוק את שלל המובנים שיש למוזיאון בימנו. נרצה לשאול האם מוזיאון הוא מקום תצוגה (display) של התרבות, ובתור שכזה מוטלת עליו החובה להכיל את כל 'מוצרי' התרבות ללא משוא פנים או הבחנה וסיווג, כפי שהיה מקובל בתחילת דרכו של המוזיאון, ובהרבה מוזיאונים מקומיים כיום, שנוסדו בידי הקהילה ובתור שכאלה הם מחוייבים להציג הכול. או – על המוזיאון להיות מוסד 'אליטיסטי', בררני, אשר מתפקידו לבחור מתוך כך של הנתונים את אותם פריטי תרבות שנתפסים כמרכזיים ועקרוניים, אשר לדעת מנהליו (וכאן עולה השאלה – מי מנהל את המוזיאון ומכריע לגבי תצוגותיו) מייצג (representation), מבטא ומדגים כראוי את נכסי החברה שבלעדיהם לא תבוא התרבות לידי ייצוג מלא. בהקשר זה תעלה שאלה נוספת – מי קובע מה וכיצד יכלל במסגרת מוזיאלית, מהי 'הפוליטיקה' המסתתרת מאחורי התצוגות של המוזיאון באמנות, במדע, בהיסטוריה, או בכל תחום דעת אחר שמוצא את עצמו מוצג במסגרת זו.

לימודי בחירה

← על כל סטודנט לבחור 1 קורס מתוך 4

אוצרות, מוזיאון, מעצב**קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז**

פרופ' חנן דה לנגה

המוזיאון ומעמדו כ"כנסיית האמנות" מרתק כוחות שונים הפועלים עליו ומתוכו.

ראשית מקומו ומיקומו בהיררכיה העירונית תרבותית סביבתית, דרך הצבת היוצרים המוצגים בו כמובילי דרך והאוצרים הפועלים בתוכו כבוני תשתיות תרבותיות.

הארכיטקטורה של מוזיאונים נמצאת היום בתנופה מדהימה וכל עיר שמכבדת את עצמה מחפשת אדריכל "כוכב" שיבנה בתוכה את כנסיית התרבות המקומית באופי יחידני ומעורר השתאות. פרסום המוזיאון בעולם יגרום לעליה משמעותית ב"ערך" העיר והאזור, יביא לתיירות חדשה, ל"מאמינים", לכבוד וליראה. אוצרים שביניהם "כוכבים" בינלאומיים יוצרים תערוכות שפונות לקהל הגדול מחד ולעולם האמנות מאידך.

הקורס עיצוב אוצרות מוזיאון עוסק בקשרים ההדדיים המתקיימים בין המוזיאון ומיקומו, העיצוב והאמנות המתרחשים בתוכו והזירה הטעונה בין המוסד, חלל המוזאון, היוצר והמעצב.

העיצוב העכשווי בתערוכות המאה ה-21**קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז**

ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב עכשווי בתערוכות המאה ה-21" יסקור מגמות ונושאי שיח עכשוויים כפי באו לידי ביטוי בתערוכות המובילות בשדה העיצוב העכשווי במוזיאונים שונים בעולם (21_21, V&A London, Moma NY, Design site Tokyo, Triennale di Milano), מוזיאון העיצוב חולון ועוד). הקורס יציג את הנושאים השונים שבחרו האוצרים כבסיס לתערוכות הגדולות המציגות את הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות במאה ה-21. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים

את תרבות העיצוב של המאה ה-21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג גם מעצבים שונים הפועלים כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העידן הדיגיטאלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. השיח החדש שיוצג בקורס יעורר דיון באשר למקומו של העיצוב במאה ה-21, לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאלוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

קטלוגים**קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז**

יגאל צלמונה

מטרת הקורס היא הכרות עם הפורמט וקריאה ביקורתית של תערוכות אמנות בישראל. הקורס ידון בהיבטים משמעותיים בהיסטוריה ובפרשנות של האמנות הישראלית כפי שנכתבה בקטלוגים, בתפקיד הקטלוג בבניית הסטאטוס של האמן, ובאופן בו הוא משקף את יחסי האמן והאוצר ויחסי האמנים והממסד האמנותי בכלל. הקורס יתרום לשכלול יכולת הקריאה וההבנה של טקסטים עיוניים מהסוג האופייני כיום לכתיבה על אמנות, יעקוב אחרי שינויים שחלו בענף זה בעשורים האחרונים, ויחשוף את המטרות והיעדים של תערוכות אמנות, תערוכות יחיד ותערוכות קבוצתיות, כפי שמתגלמות במסמך המלווה אותן. הקורס יעסוק גם בקטלוג כאובייקט וכחפץ שמעמדו מוגדר לעתים כהמשכה של התערוכה וכגילומה במדיום אחר ובתנאים ובשיקולים של הפקתו.

נעסוק בקריאה מודרכת של קטלוגים שהוקדשו לאמנים יחידים ובשינויים שעברו במשך השנים ובקטלוגים המציגים תמונת מצב עכשווית ("מושג +אינפומציה"), תמונה היסטורית ("קדימה: המורח באמנות הישראלית") או תזה פרשנית ("דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית"). קטלוגים כמניפסט של אמנים ("אופקים חדשים") ועוד.

פורום: מדברים אמנות בבצלאל**קורס בחירה, סמסטר ב', 2 ש"ס, 2 נ"ז**

ד"ר נעמי מאירי דן

הסמינר יציע מפגש שבועי של הסטודנטים מכלל תכניות התואר השני בבצלאל (M.A, M.F.A., M.Des, M.Arch) עם יוצרים בתחומי האמנות, העיצוב והאדריכלות, כמו גם חוקרים מהתחומים השונים של מדעי הרוח והחברה, מבקרים ואוצרים. כלומר, מסגרת זו תשמש מעין מעבדה שבה ייעשה ניסיון לעמת בפועל את ההיבטים תיאורטיים – מחקריים וההיבטים המעשיים הנוגעים בלימודיהם וביצירתם של הסטודנטים הלומדים במחלקות השונות. לצד דיון בנושאים שעליהם יוחלט מראש, יוזמנו הסטודנטים עצמם להציג את הצעות המחקר שלהם ולהביא אותן בפני הפורום, שיכלול בנוסף לעמיתים ללימודים, אורחים שיוזמנו במיוחד ויאירו היבטים שונים של המחקר. הסטודנטים, בתורם, יוזמנו מבעוד מועד לקרוא מאמר הנוגע בהרצאתו של הסטודנט או האורח הספציפי וליטול חלק בדיון. מטרתם של מפגשים אלה לחשוף את הסטודנטים להיבטים השונים של עולם היצירה הישראלי והבינלאומי ולאפשר להם לבחון אותו בהקשר לשיח המזין אותו, נסב אודותיו וניזון ממנו, הן בשדה התצוגה (גלריות ומוזיאונים) והמרחב הציבורי והן בשדה הביקורת והמחקר (כפי שהוא מגולם בכתיבה בעיתונים, בקטלוגים המלווים תערוכות ובספרות המקצועית). מטבע הדברים יחשוף המפגש את הסטודנטים האחד לפעילותו של האחר ויאפשר דיון בינתחומי והפריה הדדית.

מטרת העל של הפורום היא לנצל את מרכזיותה של בצלאל בשדה האמנות המקומי ואת העובדה שאלו לצד אלו מתקיימות בה תכניות שונות לתואר שני. הוא יהיה פתוח בפני תלמידים מצטיינים בתוכנית, ויחליף עבורם את אחד מקורסי הבחירה המתקדמים.

גיבושם של רשימת המפגשים, האורחים וחומרי הקריאה יהיה פועל יוצא של הרכב הסטודנטים ותחומי העיסוק והעניין שלהם. וכך, יהיה הדיון לא רק רב תחומי, רב רבדי ורב הקשרים, אלא גם רלוונטי במלוא מובן המלה לסטודנטים עצמם ולשיח הספציפי, ההמשכי והמונחה שאותו מבקש הפורום לקיים ולקדם.

שינויים בשנתון בצלאל

רשויות המחלקה והאקדמיה רשאיות לערוך שינויים ותיקונים בתכנים המופיעים בידיעון זה, להוסיף עליהם, לגרוע מהם או לבטלם בכל עת במהלך שנת הלימודים. הודעה על כל שינוי כאמור, תפורסם במודעות בלוחות המחלקה ו/או בדרך ראויה אחרת. השינויים מחייבים את כלל הסטודנטים, גם אם נקבעו או נכנסו לתוקף לאחר שהחלו את לימודיהם.

תואר שני בעיצוב אורבני (M.Urb.Des) Master of Urban Design

סגל ההוראה	
אדר' יאיר אביגדור	yair@yairavigdor.co.il
ד"ר מירב אהרון	meiravag@gmail.com
מר יעקב אודיש, שמאי מקרקעין	yakov.odish@mail.huji.ac.il
ד"ר דורון בר	dorbar@mscc.huji.ac.il
עו"ד יורם בר סלע	glassofi@netvision.net.il
פרופ' דוד גוגנהיים	david@guggenheimarc.com
גב' תמר גנאור	tamarbutah@yahoo.com
אדר' נוף ג'ודי גרין	judithdianegreen@yahoo.com
ד"ר ענת דוד ארטמן	anatd28@gmail.com
פרופ' זאב דרוקמן, ראש התוכנית	zdruckman@walla.com
ד"ר נועה היזלר רובין	noah.rubin@mail.huji.ac.il
ד"ר משה הירש	mhirsh@rom-transport.com
פרופ' מייק טרנר, מרכז התוכנית	mike@bezalel.ac.il
ד"ר חיים יעקבי (בשבתון תשע"ב)	yacobih@bgu.ac.il
ד"ר רון לשם	shl@shl.co.il
ד"ר נעמי מאיריידן	namimair@post.bezalel.ac.il
ד"ר נתי מרום (בשבתון תשע"ב)	natmarom@gmail.com
ד"ר אשר סלה (בשבתון תשע"ב)	oriash@o13.net
אדר' יוסי קליין	yossiklein@yahoo.com
ד"ר רעיה שני	shaniray@zahav.net.il

התוכנית תבחן את המצב הערכי של סוגיות פוליטיות, חברתיות, וכלכליות הנובעות מיצירה וצבירה של שכבות אורבניות נוספות בתוך הערים הקיימות מצב השונה, בתכלית השינוי, מהמצב הערכי באזורי הפריפריה הגדלה. בין השאר יעלו שאלות אתיות של ניצול משאבי קרקע או שמירת המשאבים לדורות הבאים.

חקרי-ארוע (case studies) מן התחומים שנמנו לעיל, יפותחו בזיקה למוסדות וארגונים שיש להם עניין בנושא והנוגעים בדבר.

רציונאל התוכנית מצוי בקיום האינטגרטיבי שלה, או ליתר דיוק במימד האינטגרטיבי של הסטודיו, שהוא המרכיב המרכזי של תוכנית הלימודים. תוקפו האקדמי של הסטודיו יתקיים מתוך התוכנות של עצמו, אך בעיקר מתוך העברה ופרשנות של הדיון העיוני בקורסים ובסמינרים ובמהות הסוגיות שיידונו בו.

תפישת התוכנית היא שכל עשייה בחטיבת לימוד אחת, היא מקור השראה לחטיבת לימוד אחרת. באמצעות התוכנית, אנו מבקשים להקנות לסטודנטים את היכולת להטמיע שיח תיאורטי ומחקרי לתוך החשיבה התכנונית – עיצובית שלהם ולהגיע על ידי כך לתוצאות שיש בהן קצה פתוח להמשך הדיון והמחקר. התוכנית מבוססת על פרויקט מבוסס ידע (knowledge based design project) ומטרתה להעשיר את איכות הסביבה בערים על ידי עיצוב חדשי על בסיס המחקר התיאורטי של מבנה המרחב וצורת העיר. לדוגמא: העיר ירושלים וסביבתה רבת הפנים יוצרת מעבדה חיה לנושאים אורבניים מגוונים: ממרכיבי השימור ברמה העולמית, התחדשות ושיקום העיר ובנייה חדשה בשולי העיר. תופעות ירושלמיות אלו מתרחשות במגוון יוצא דופן שדומה שאין שני לו, של אוכלוסיות אתניות, דתיות ותרבותיות שונות. הסטודיו יעסוק כמובן גם בסביבות עירוניות אחרות בעלות מורכבויות שונות. התוכנית כולה עוסקת, ברמה תיאורטית ויישומית כאחד, בנושאים העומדים על סדר היום הציבורי, בהיבטים רבת-תחומיים. התוכנית יוצרת זיקה בין לימודי הסטודיו לבין לימודי הסמינר ודנה בין היתר בסוגיות כגון:

- ערים חדשות והתחדשות עירונית
- מטרופוליס ומגלופוליס, דמות ותדמית ערים ויישובים בגדלים שונים
- ציפוף ושיקום
- שימור אורבני ומורשת: הקשרי עבר והווה
- שטחים פתוחים ופנאי עירוני
- הפריפריה העירונית והישוב הכפרי
- תבניות חדשניות בארגון העיר
- שינויים במאפייני המע"ר – תזוזות מרכזי ערים
- שינויים בקני המידה והאפשרות להכלתם

מבנה התוכנית

התוכנית מבוססת על שתי חטיבות לימוד ודיון עיקריות:

חטיבה 1 – לימודי עיצוב

א. הסטודיו ופרויקט גמר:

בחטיבה זו עוסקים הסטודנטים במשך ארבעה סמסטרים בעיצוב ותכנון סוגיות אורבניות שונות. לימוד זה נעשה מתוך הבנה שלצד המימד הפרופסיונאלי של העשייה, יש משמעות אקדמית הנובעת מתוך עשייה זו.

ב. תשתיות בעיצוב אורבני:

אל לימודי הסטודיו מצורפים מקצועות התמך של תשתית עירונית, שמאות, G.I.S ומערכות מחשוב תלת – ממדיות, תיאוריות ומודלים בארגון העיר, בנושאים המזינים את עבודת הסטודיו באופן שוטף.

חטיבה 2 – תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר

א. לימודים עיוניים

קורסי ליבה (חובה) ובחירה: הקורסים נבחרו בשל הרצון לדון בעיר כתופעה היסטורית תרבותית, חברתית וכלכלית ולעסוק בפרדיגמות התכנוניות שנהגו במאתיים השנים האחרונות ובתיאום עם הקתדרה של אונסק'ו ללימודי עיצוב אורבני ושימור.

ב. סמינרים:

מאפשרים התעמקות בנושאים ספציפיים המהווים חלק מהפן העיוני של הלימוד המעשי בסטודיו כמו: ירושלים: כתופעה היסטורית, אוניברסלית, קונפליקטואלית וכעיר שאיננה שייכת רק לתושביה. שימור, שיקום והחיאת העיר: מהנושאים המרכזיים והמשמעותיים שהחברה אמורה לעסוק בהם היום.

גנים בעיר: דיון היסטורי ופילוסופי על מהותו של הגן והשטח הפתוח, שהוא מקום ציבורי אך נתפש כהרחבה למושג הבית.

סיכום מבנה התוכנית

חטיבה 1 – לימודי עיצוב:	
סטודיו ופרויקט גמר	24 נ"1
תשתיות בעיצוב אורבני (Impact & Implementation) –	
ניהול וממשק העיר	4 נ"1
חטיבה 2 – תיאוריה והיסטוריה של תבנית עיר	
לימודים עיוניים	6 נ"1
סמינרים	12 נ"1
סה"כ	46 נ"1

התוכנית פונה למועמדים בעלי תואר ראשון (בוגר) בתחומים הבאים:

- א. ארכיטקטורה (B. Arch, B.Sc)
- ב. אדריכלות נוף (BLA)

תהליך בחינות הכניסה

ראיון אישי בוועדת הקבלה. בראיון זה ייבחנו ניסיון אקדמי ו/או מקצועי, הבנה עיצובית ויכולת אינטלקטואלית בהתמודדות עם בעיות מורכבות; הכרת הכלים הבסיסיים ומחשוב התכנון.

ערעור על החלטות ועדת הקבלה

ועדת הקבלה קובעת את תנאי הקבלה. החלטותיה סופיות ואין מאפשרות לערער עליהן. מועמד שמילא אחר כל התנאים הדרושים לקבלתו וסבור שהמטפלים בבקשתו טעו או שגו בטיפול בעניינו מבחינה מנהלית, רשאי להגיש קבילה בכתב למוכרות האקדמית בבצלאל.

הוראות ונוהלי לימודים

תקופת הלימודים

משך הלימודים, כולל פרויקט גמר או עבודת גמר הינו ארבעה סמסטרים. הלימודים מתקיימים בירושלים, בבניין הדואר המרכזי, רחוב יפו 23, בקמפוס ההיסטורי במרכז ירושלים בו ממוקמת הספרייה לארכיטקטורה ולעתים בקמפוס בצלאל בהר הצופים. הלימודים יתקיימו בימים רביעי ושישי.

פריסת לימודים

תוכנית הלימודים לתואר שני ניתנת לפריסה של עד 4 שנות לימוד. עבור תוכנית חלקית ישלם הסטודנט לפי נקודות זיכוי. סטודנט שבחר בפריסת לימודים החל מהשנה הראשונה לתואר יחויב להצטרף במהלך שנה זו לשיעורי הסטודיו.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 46 נ"1 מתוכן 6 נ"2 לפרויקט גמר או עבודת גמר.

סטודיו/סמינר	1 ש"ש, 2 נ"1
הרצאה/תרגיל	1 ש"ש, 1 נ"1

מפתח זה נקבע באקדמיה באישור הסנאט

דרישות התוכנית לקבלת תואר מוסמך בעיצוב אורבני:

- צבירת 46 נקודות זיכוי אקדמיות במסגרת קורסי התוכנית.
- מילוי סך החובות האקדמיות כפי שנקבעו בקורסי התוכנית.
- עמידה בכל מטלות הקורסים שפורטו לעיל, על פי לוח הזמנים הנדרש על ידי המרצים. דרישות אלה כוללות הכנת ביבליוגרפיה, הגשת עבודות ביניים ועבודות מסכמות בכתב.

בכלל מטלות אלה נמנים:

- שני פרויקטים בנושאי העוסקים בתכנון של מרחב אורבני על כל מסמכיהם בסטודיו עיצוב.
- שתי עבודות בהיקף סמינר על יסוד תשתית ביבליוגרפית מבוקרת ובהיקף אקדמי מלא כמקובל בלימודים לתואר מוסמך.
- עבודת רפרט במסגרת לימודי הסמינר.
- שני פרויקטים בשנה ב' הקשורים זה בזה לגיבוש פרויקט גמר:
- פרויקט הגמר צמוד ללימודי עיצוב אורבני לאחר השלמת כל חובות התוכנית.
- פרויקט עיצובי מלווה דו"ח עיוני בהיקף ממוצע של 6,000 מילים, וכן חומרים חזותיים נלווים לפי המתבקש. הפרויקט ייתמך ברפרט ביבליוגרפי מבוקר ויוכיח יכולת הבנה, ניתוח וביקורת של גוף הידע הרלוונטי לפרויקט.
- קבלת ציון 75 לפחות בשיעורי הסטודיו וציון 70 לפחות בשאר קורסי התוכנית.
- קבלת ציון ממוצע של 75 לפחות בכלל קורסי התוכנית.
- תשלום מלוא שכר הלימוד ותשלומי החובה האחרים כפי שנקבעו על ידי האקדמיה.
- החזרת כל הציוד והספרים הנמצאים ברשות הסטודנט והשייכים לאקדמיה.

הצטיינות בלימודים

ממוצע הציונים יכלול את כל הקורסים שנלמדו במהלך התואר השני. הצטיינות יתרה – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 95 ומעלה. הצטיינות – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 90 ומעלה. במידה ולא יהיה סטודנט כזה תינתן הצטיינות לחלק העליון של 5% מהסטודנטים הראשונים בתנאי שממוצע ציוניהם יהיה מעל 85.

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'

בסוף שנה א' תבדוק ועדת הציונים את מצבם הלימודי של הסטודנטים. לצורך מעבר משנה א' לשנה ב'

בתוכנית על כל סטודנט לקבל ציון ממוצע של 75 לפחות בקורסי הסטודיו ולהשלים שני שליש מחובותיו בחטיבה השנייה בתוכנית – תיאוריה והיסטוריה של תכנית עיר. על בסיס גיליון ציוניו של הסטודנט ועמידתו בדרישות הנ"ל תקבע הועדה את המשך לימודיו. כמו כן בסמכות הועדה, במידת הצורך, להמליץ בפני ועדת ההוראה של התוכנית להעביר סטודנט לסטטוס "על תנאי" למשך סמסטר אחד בלבד בשנה"ל הבאה ולקבוע תנאי פרטני להמשך לימודיו כגון: דרישה לחזרה על קורסים, הגשת תיק עבודות או קביעת דרישות אקדמיות נוספות מעבר לתוכנית הלימודים הרגילה. בתום סמסטר אחד במעמד "על תנאי" תתכנס הועדה מחדש לדון במצב לימודיו של הסטודנט. הועדה תוכל להחליט להסיר סטטוס "על תנאי", להאריכו לסמסטר אחד נוסף או להודיע לסטודנט על הפסקת לימודיו.

ציוני סטודיו

64*0	נכשל
74*65	ממשיך על תנאי
94*75	עובר

מועד הגשה מיוחד

השלמת חובות בקורס/סטודיו (שלא הושלמו מסיבות כגון מילואים או מחלה) תאושר לאחר הגשת מכתב לוועדת הוראה. בקשה זו חייבת לכלול המלצת המרצה האחראי על הקורס/סטודיו, ויש להגישה מיד עם שובו של הסטודנט ללימודים.

פרסים ומלגות

מלגות הצטיינות בלימודים לשנה ב'

מדי שנה יוענקו מספר מלגות לסטודנטים מצטיינים במיוחד על סמך הישגיהם בלימודים בשנת הלימודים הקודמת. גובה המלגה יקבע בהתאם לאפשרויות התקציביות בכל שנה.

קריטריונים: המלגה תינתן על סמך הישגים לימודיים בלבד. זכאים למלגה סטודנטים מן המניין אשר עמדו בכל הקריטריונים למעבר משנה א' ליב' ללא חובות אקדמיים בלימודים העיוניים והמעשיים.

המלגה יכולה להינתן בנוסף למלגת סיוע בשכר לימוד על בסיס סוציו אקונומי.

הרכב הוועדה: הסטודנטים יאותרו, יומלצו וידורגו ע"י ועדת ההוראה של התוכנית בתיאום עם ועדת המלגות של האקדמיה.

מלגות TA:

מדי שנה יוענקו מלגות TA לתלמידים מתכניות התואר השני על פי האפשרויות התקציביות בכל שנה. המלגות תינתנה תמורת 90 שעות עזרה בהוראה בקורסים נבחרים מהתואר הראשון.

קריטריונים: המלגה תינתן לסטודנטים מצטיינים. הסטודנטים יבחרו בהתאם לצרכי מחלקות התואר הראשון הרלוונטיות. זכאים למלגה סטודנטים מן המניין אשר עמדו בכל הקריטריונים למעבר משנה א' ליב' ללא חובות אקדמיים בלימודים העיוניים והמעשיים. המלגה יכולה להינתן בנוסף למלגת סיוע בשכר לימוד על בסיס סוציו אקונומי.

הרכב הוועדה: ראש תוכנית התואר השני, ראש המחלקה בתואר הראשון, דקאן הסטודנטים.

מלגת קיום מלאה לעידוד יצירה ומחקר לכישרונות בולטים:

האקדמיה תעניק בכל שנה מלגת קיום מלאה אחת בכל אחת מהתכניות, לבוגר/ת התואר הראשון בעל/ת כישורים יוצאי דופן. המלגה תאפשר לסטודנטים הנבחרים להיות משוחררים מתשלום שכר הלימוד והקיום.

קריטריונים: הגשת תיק עבודות, המלצות ממרכז התוכנית בתואר הראשון
הרכב הוועדה: ראש התוכנית, שני מרצים מצוות התוכנית, איש מקצוע בכיר בישראל (מעצב/אמן/ארכיטקט), דקאן הסטודנטים.

מלגות דקנאט הסטודנטים

קבלת מלגות על רקע התנדבות חברתית ועל רקע סוציו אקונומי פתוחה בפני סטודנטים בתוכנית התואר השני באמצעות דיקנאט הסטודנטים:

- מלגות על בסיס זכאות כלכלית: הזכאות נבדקת על בסיס הכנסה לנפש ומאושרת על ידי ועדת המלגות. לאחר בדיקת הזכאות מוענקות המלגות בדרגות שונות של חלקיות שכר הלימוד.
- הלוואה מקרן בצלאל: האקדמיה מאפשרת מתן הלוואות בגובה של מחצית משכר הלימוד.
- קרן מלגות אייסיף: קרן אייסיף הבינלאומית תומכת בסטודנטים הנבחרים על בסיס הישגים אקדמיים, מעורבות חברתית ומצב כלכלי. חברי התוכנית נדרשים לפעילות חברתית בהיקף של 4 שעות שבועיות ובנוסף, עליהם להשתתף במפגשי הכשרה ותוכנית עיונית שנועדה לפתח מנהיגות חברתית. על פי דרישות הקרן, זכאים לפעול במסגרת הקרן רק סטודנטים אשר הגישו בקשה לקבלת מלגת סיוע מבצלאל ונמצאו זכאים למלגה.
- פר"ח: פעילויות פר"ח כוללות מספר רב של תוכניות באזורים שונים בארץ.

פירוט הקורסים

חטיבה 1 – לימודי עיצוב

סטודיו א: מבוא בסוגיות יסוד

1016*730, סמסטר א', 6 ז"ג, 3 ש"ש

פרופ' דוד גוגנהיים, פרופ' זאב דרוקמן

סטודיו א (מבוא) יעסוק בהיבטים הבסיסיים של העיצוב האורבני. במסגרתו יוצגו סוגיות יסוד הקשורות במכלול נושאי העיצוב האורבני. הסטודיו חותר להעמיד את הלומדים מול מצבים נתונים והיפותטיים, להכשירם לזהות את שדות הידע הנחוצים להם ואת מקורותיהם הזמינים, להכשירם לעבודת צוות לקראת תכניות החקר והפעולה האופטימליות במצבים תכנוניים אלה. הלומדים יידרשו להציג הצעות לתכנית היישוב והעיר כעבודה אישית. הצגת העבודה תהיה מלווה ברקע מחקר – ביבליוגרפי וברו"ח כתוב.

סטודיו ב: ירושלים – חקר מקרה

1026*730, סמסטר ב', 3 ש"ש, 6 ז"ג

פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה הייזלר רובין

הסטודיו יהיה רב-תחומי ויחתור לחבר את המידע הרחב יותר בעיצוב, עם היבטים של ביצוע והשפעה, ולהבין לעומקם נושאים חברתיים לא רק באמצעות סיכומי מחקר נגישים, אלא גם באמצעות משחקי תפקיד וסימולציות. בסטודיו ישולבו כיתות אמן וחקר-אירוע בהנחיית מרצים אורחים.

יושם דגש על ירושלים המאפשרת דיון אורבני וארכיטקטוני על העיר האוניברסאלית שאינה שייכת רק לתושביה ועם זאת מנהלת חיי יום יום ברחובותיה ובשכונותיה. ההבנה כי ירושלים מתקיימת מתוך קיום הקונפליקט ולא מפתרונו הינה מדרגה אינטלקטואלית עקרונית שיש לעמוד עליה.

מרכז התמחות 'ניהול עיצוב'	אלעד פרטוב
מרכזות התמחות 'אודות עיצוב'	אלנית קבסה, מ"מ גלית שבו
מרכזות התוכנית	נטע עירן-כהן

טלפון	02-5893311
דוא"ל	mdes@bezalel.ac.il

התוכנית לתואר שני בעיצוב תעשייתי (M.Des) Master of Design

סטודיו ג': סוגיות בעיצוב אורבני

1036-730, סמסטר א', 3 ש"ש, 6 ז"ר
אדר' נוף ג'ודי גרין, פרופ' מייק טרנר, אדר' יאיר אביגדור,
גב' תמר גנאור

סטודיו ג' יעסוק בתהליכים הסביבתיים, כלכליים ותוכניים הגורמים לשינויים בסביבה הבנויה וברכי ההתערבות בתהליכים אלה. התהליכים נלמדים ביחס לתפישות שונות של תכנון ועיצוב עירוני, כל תפישת תכנונית מחוללת שינויים והתערבויות ספציפיות. כמו כן יעברו הסטודנטים סדנא בשימושי תוכנת ה-GIS במסגרת לימודי הסטודיו ולשם הדגמת הפרויקט בעזרת התוכנה ויישום הנלמד בקורס ניהול וממשק העיר. בסמסטר זה נדרש הסטודנט להכיר ולדעת את תקדימי העבר ובעיקר נדרש לחלץ השקפה תיאורטית על עתיד העיר מתוך נקודת מבט של ארכיטקט ומעצב אורבני, כלומר, השקפה תיאורטית המתורגמת לטיפולוגיות מרחביות וחלליות ברמת כלליות גבוהה. בידי הסטודנט האפשרות לבחור בהתמקדות מסוימת העשויה להוות בסיס לפרויקט/עבודת הגמר.

פרויקט גמר

1056-730, 3 ש"ש, 6 ז"ר
פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר נועה הייזלר רובין,
ד"ר מירב אהרון גוטמן

בסמסטר זה יגיע הסטודנט לפתוח עבודה תכנונית ברזולוציה גבוהה (עד לקנה מידה של 1:500, 1:250) בעבודה זו יוכל הסטודנט להבחין ולראות כי השקפה תיאורטית אשר תורגמה לטיפולוגיה כללית ורעיונית, הופכת למקום קונקרטי כשכבה נוספת ברצף ההיסטורי של העיר. בסמסטר זה, כמו בשלושת הסמסטרים הקודמים לו, ישולבו "כתות אמן" וחקרי אירוע בהנחיית מרצים אורחים.

ניהול וממשק העיר

1064-730, שנת 1, 4 ז"ר, 4 ש"ש
מרכז: פרופ' מייק טרנר
ד"ר משה הירש, ד"ר רון לשם, יעקב אודיש, עו"ד יורם בר-סלע

כלים להבנת פיתוח העיר, תקשורת, תשתיות ואיכות הסביבה הינם מנגנוני תמיכה בסיסיים בויקה לסטודיו העיצוב ולעבודות הלומד. הקורס ניתן על פי ארבעה מודולים ומרוכז ע"י פרופ' מייק טרנר. כל ארבע מודולים יהיו בני שבעה מפגשים. ארבעת המרצים: ד"ר משה הירש – תנועה, ד"ר רון לשם – איכות הסביבה, מר יעקב אודיש, השמאי הממשלתי לשעבר, כלכלה ושמות ועו"ד יורם בר-סלע – חקיקה, יעבירו קורס בן 14 שעות הרצאה (שעתים כפול שבעה מפגשים) ושעות תרגול שיעשו במסגרת עבודת הסטודיו של הסטודנט בנוסף לשעות אלה.

GIS

1070-730, סמסטר ב', 1 ש"ש, ללא ז"ר
תמר גנאור

הכנת הסטודנטים לשימוש בכלי GIS במערכת ESRI. הכרת ArcCatalog, ArcMap ויישום מידע גיאוגרפי במערכות אלו ושילובו בכלים תלת-מדיים ולהכילם בנהלי מ"א"ת.

חטיבה 2 – תיאוריה והיסטוריה של תבנית

הלימודים העיוניים של בית הספר ללימודים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים

שינויים בידיעון התוכנית

הנהלת התוכנית והאקדמיה רשאים לערוך שינויים ותיקונים בתכנים המופיעים בידיעון זה, להוסיף עליהם, לגרוע מהם או לבטלם בכל עת במהלך שנת הלימודים. הודעה על כל שינוי כאמור, תפורסם במודעות בלוחות המחלקה ו/או בדרך ראויה אחרת. השינויים מחייבים את כלל הסטודנטים, גם אם נקבעו או נכנסו לתוקף לאחר שהחלו את לימודיהם.

סגל ההוראה	
מיכל איתן	miklaim@post.bezalel.ac.il
אייל אליאב	aiilialia@post.bezalel.ac.il
[תיאוריה] ד"ר דנה אריאלי-הורביץ	arielid@post.bezalel.ac.il
פרופ' יערה בריאון	iarhbra@post.bezalel.ac.il
עידו ברוננו	aidobroni@post.bezalel.ac.il
פרופ' חנן דה לנגה	cnndhln@post.bezalel.ac.il
שרון דנציג	srondnzi@post.bezalel.ac.il
ד"ר יונה וייץ	yonaweitz@post.bezalel.ac.il
פרופ' עורי טרוי	ezri@post.bezalel.ac.il
ד"ר יחזקאל כסיף	iczkaksi@post.bezalel.ac.il
ד"ר ערן מנס	arnmns@post.bezalel.ac.il
אלעד פרסוב	dm@post.bezalel.ac.il
פרופ' יעקב קאופמן	iakbkaop@post.bezalel.ac.il
אלנית קבסה	ailnikbs@post.bezalel.ac.il
פרופ' שמואל קפלן	smoalkpl@post.bezalel.ac.il
רן רבן	rnrbn@post.bezalel.ac.il
אוהד רף	aohdrp@post.bezalel.ac.il
גלית שבו	galitshab@post.bezalel.ac.il
נטי שמיע'עופר	ntilsmi@post.bezalel.ac.il
יובל קדר	ioblkdrn@post.bezalel.ac.il
ד"ר מיכאל ססלר	Sessler@post.bezalel.ac.il
יובל סער	ioblsar@post.bezalel.ac.il
ד"ר אורי בר טל	brtlaori@post.bezalel.ac.il
להב גיל	gillhb1@post.bezalel.ac.il
הוד פליישמן	hodpliis@post.bezalel.ac.il
נסליה גיטלסון	GitelsonNa@post.bezalel.ac.il
גלית גאון	galitgh@post.bezalel.ac.il
ד"ר ברוך בליך	brokblik@post.bezalel.ac.il
יובל פיורקו	yuval.piuro@post.bezalel.ac.il
ליאורה רוזין	liaorrozi@post.bezalel.ac.il
אייל פריד	
ד"ר טל פרנקל	
שרה אוסלנדר	
אלי זהב	

והיוצרת. התוכנית עוסקת בנושאים הרווחים בשיח הבינלאומי של עולם העיצוב מתוך כוונה ליצור גוף עבודה תיאורטי ומעשי, ולחשוף אותו לזירת העיצוב. עבודת הסטודיו משלבת היבטים פילוסופיים, תרבותיים, חומריים וחברתיים של הנושא, וההקשרים הרחבים שלו. אחת לשנתיים ייבחר נושא תימטי אחר שסביבו יערך פיתוח קונספטואלי. להתמחות ב'אודות עיצוב' מתקבלים בעלי תואר ראשון מתחומי העיצוב והאמנות ובוגריה משתלבים כמעצבים יוצרים בשיח התרבותי המקומי, והבינלאומי.

'ניהול העיצוב' (Design Management)

ניהול העיצוב מהווה גורם אסטרטגי משמעותי בתחרות הגלובלית בין פירמות בתחומי המוצר והשירות. חברות רבות מודעות כיום לצורך בשילוב ניהול העיצוב בבסיס האסטרטגיה העסקית, וזקוקות לשם כך לייצוץ מתמיד ועקבי בניהול העיצוב והסביבה המקיפה אותו. תפקיד מנהל העיצוב, כיועץ חיצוני או כמנהל מחלקת עיצוב, דורש ידע והבנה עמוקה בתחום התרבותי, החברתי והמעשי של העיצוב כמו גם משרעת ידע רחבה בנושאים כמו אסטרטגיה עסקית, שיווק, כלכלה, מיתוג, ייצור, ניהול תהליכי פיתוח, כישורי ניהול, מנהיגות ועוד. עובדה זו מעלה את חשיבות הכשרת מנהל עיצוב המופקד על העיצוב התעשייתי והחדשנות בחברה. תפקיד מנהל העיצוב כולל הנעת תהליכי גיבוש חזון וערכים, פיתוח זהות ארגונית וקידום מושכל של פרויקטי פיתוח עיצובי הנשען על טכנולוגיות קיימות ומתפתחות מתוך הכנת צרכי השוק, והיכולת להגיב במהירות וביעילות לשינויים הרדיקליים המתרחשים בשוקים בקצב הולך וגובר. להתמחות בניהול עיצוב מתקבלים מעצבים בעלי תואר ראשון מתחומי עיצוב ופיתוח שונים ובוגריה משתלבים כמנהלי עיצוב בחברות המובילות כמשק.

התוכנית לתואר שני בעיצוב תעשייתי בבצלאל מהווה מרכז אקדמי מחקרי מתקדם בתחום זה בישראל. התוכנית מכשירה יוצרים ומעצבים בתחומי העיצוב וחקר העיצוב ומהווה מוקד מידע וצומת למרכזי התרבות והתעשייה בישראל ובעולם. בראש יעדיה מציבה התוכנית פיתוח חשיבה ותובנה רחבה של המעצב, תוך הדגשת חשיבות ההקשרים הטכנולוגיים והחברתיים, התיאורטיים והיישומיים של פעולתו העתידית. התוכנית חותרת לטיפוח המעצב כיוצר וכמחדש במקביל להבלטת תפקידו כאיש צוות, וכמנהיג וזם שתפקידו לזהות ידע נדרש ברמות מתקדמות, להטמיעו בהקשריו הרחבים, ולקיים במעשה העיצוב את ההיגד האישי התואם. תמונת העולם המורכבת של העתיד דורשת יכולות אישיות גמישות ומגוונות, וכושר התמצאות ונקיטת עמדה כחלק מהמחויבות הגבוהה של המעצב כלפי החברה והסביבה. מתכונת הלימודים מתבססת על 'מנוע חיפוש' אישי שקיים בסטודנט במטרה לאפשר דינאמיקה איכותית של "החלפת סחורות" אינטלקטואליות ואידיאולוגיות. התוכנית מעודדת פרויקטים עם חברות, מפעלים וארגונים, ומקיימת מסגרת של פיתוח ועיצוב רעיונות חדשניים ויוזמות. בתוכנית מתארחים תיאורטיקנים ומנהלי עיצוב בולטים ממיטב האוניברסיטאות והחברות המובילות בעולם. באמצעות טיפוח דור מעצבים בעלי יכולות אינטגרטיביות, המשלבים ידע רבת-תחומי וראיה כוללת, מועשרת התרבות העיצובית המקומית, והתעשייה הישראלית משפרת את מינוף העיצוב ככלי תחרותי ומעצימה אסטרטגיה של חדשנות.

התוכנית מציעה שני ערוצי התמחות:

'אודות עיצוב' (Experimental Design)

ההתמחות 'אודות עיצוב' מסייעת למעצבים – יוצרים לגבש גישה ביקורתית ושפה אישית בתחום הפתח והולך של עיצוב אקספרימנטאלי, מתוך תפיסה פלורליסטית של עולם העיצוב. במרכז ההתמחות עומדת הדינמיקה בין הסטודנטים והמרצים הרואים את תפקידם כמאפשרים שיח, המעשיר את הדיון והחקירה העיונית

תוכנית הלימודים

תוכנית הלימודים מורכבת מ־6 חטיבות. על כל סטודנט בתוכנית לצבור 60 נ"ז שה"כ לצורך קבלת תואר מוסמך: 48 נ"ז בלימודי סטודיו ו־12 נ"ז בקורסי היסטוריה ותיאוריה:

טבלת תוכנית הלימודים*

א. מעבדות עיצוב	
סמסטר א'	4 נ"ז
סמסטר ב'	4 נ"ז
סמסטר ג'	4 נ"ז
סמסטר ד'	4 נ"ז
סה"כ	16 נ"ז

ב. סדנאות רעיוניות	
סמסטר א' + ב'	4 נ"ז
סמסטר ג' + ד'	4 נ"ז
סה"כ	8 נ"ז

ג. פרויקט מסכם	
סמסטר ג' + ד'	12 נ"ז
סה"כ	12 נ"ז

ד. סדנאות אורח	
סמסטר א' + ב'	1 נ"ז
סמסטר ג' + ד'	1 נ"ז
סה"כ	2 נ"ז

ה. קורסי בחירה	
	10 נ"ז

סה"כ לימודי סטודיו	
	48 נ"ז

ו. קורסי היסטוריה ותיאוריה	
	12 נ"ז

סה"כ נ"ז לתואר	
	60 נ"ז

חטיבות תוכנית הלימודים

א. מעבדות עיצוב

מטרת מעבדות העיצוב הנה לבחון שאלות רלוונטיות בתחום העיצוב המסורתי, העיצוב העכשווי, העיצוב האקספרימנטלי, ניהול העיצוב ועוד. המעבדות מועברות על ידי מעצבים בכירים ומשלבות כתיבה תיאורטית עם עשייה עיצובית. במסגרתן מתנהלים דיונים פתוחים, הרצאות אורח, הגשות וסדורים, מפגש עם אוצרים, תיאורטיקנים, מנהלי עיצוב, אנשי תעשייה ומעצבים בכירים מהארץ ומהעולם. המעבדות נערכות במתכונת סמסטריאלית.

על כל סטודנט להשתתף במהלך לימודיו ב־4 מעבדות עיצוב בהיקף כולל של 16 נ"ז.

ב. סדנאות רעיוניות

הסדנאות מהוות מרכז של דיון ועשייה עיצובית. במסגרת הסדנאות מתנהלים דיונים פתוחים, הרצאות, הגשות וסדורים. הסדנאות משלבות כתיבה תיאורטית עם עשייה עיצובית. הסדנאות נערכות במתכונת סמסטריאלית. על כל סטודנט להשתתף במהלך לימודיו ב־2 סדנאות רעיוניות בהיקף כולל של 8 נ"ז.

ג. פרויקט מסכם

הפרויקט המסכם מהווה מסגרת אקדמית המנחה את הסטודנטים למחקר ופיתוח משמעותיים. במסגרת הפרויקט יידרשו הסטודנטים להטמיע את הידע ואת תהליכי היצירה והניהול הנרכשים בתוכנית תוך כדי נקיטת עמדה ואמירה אישית. הפרויקט עוסק בנושא אותו בוחרים הסטודנטים לפתח ומלווה במפגשי הנחייה אישיים עם המנחה האישי ומפגשי הנחייה והעשרה דו־שבועיים עם מרכזי הפרויקט ומרצים אורחים. במסגרת מפגשי ההעשרה נידונים נושאים של מחקר, ביקורת, עיצוב וניהול ומתקיימים מפגשי הנחייה וביקורת בהשתתפות כל מנחי הפרויקט.

רישום לפרויקט המסכם מותנה בסיום חובות הסדנאות הרעיוניות ומעבדות העיצוב של שנה א'. וכן בסיום שני שליש מהנ"ז הנדרש בשנה א' מקורסי היסטוריה ותיאוריה. הפרויקט המסכם נחלק לשני חלקים:

חלק א': הגשת מחקר	בהיקף של 6 נ"ז
חלק ב': הגנת תערוכה/פרויקט פיתוח	בהיקף של 6 נ"ז
סה"כ היקף הפרויקט המסכם	12 נ"ז

ד. סדנאות אורח

סדנאות האורח מתקיימות אחת לשנה למשך שבוע ימים. לסדנאות מוזמנות דמויות מפתח מן העולם האקדמי ומעולם העיצוב בארץ או בחו"ל. לאורך השנים האחרונות התארחו בתוכנית לתואר שני בצלאל:

סקוט תומלינסון – מנהל עיצוב, חברת אדיס ביל פריץ – Owner, Solidcore Design
Rosanne Somerson
Lane Myre
דני רם – מעצב בכיר Better Place
הילל קופרמן – לשעבר מנהל עיצוב בחברת Microsoft סיאטל
פרופ' מרי מקבריד – ראש החוג לניהול עיצוב Pratt Institute, ניו־יורק
ריצ'רד גרין – מרצה בכיר לניהול עיצוב Pratt Institute, ניו־יורק
רמי בורגנל – מנהל עיצוב Nokia Design, לונדון, בריטניה
גייסה ג'וסט – מנהלת מחקר עיצובי בחברת Deutsche Telekom, גרמניה
פרופ' אלפי אר – ראש התוכנית לעיצוב תעשייתי באוניברסיטת ITU, איסטנבול, טורקיה
פרופ' אולם אר – מרצה בכירה בתוכנית לעיצוב תעשייתי באוניברסיטת ITU איסטנבול, טורקיה
עומר קוצר – מנהל העיצוב בחברת Cinco Design, פורטלנד אורגון, ארה"ב
פרופ' בארי כץ – Stanford University, IDO, ארה"ב
שי אלקלעי ויעל מר – Raw Edge
פייר גורגיו רובינו
Art director milla shcon, chief designer Nucleo, Italy

ג'ף מילר – ניו־יורק

סבסטיאן נואל, אווה רוקי, פראייאר קוני – קבוצת טרויקה

אסא אשוח – לונדון

פרופ' ויקטור מרגולין (Prof. Victor Margolin) – עורך העיתון לתיאוריה של העיצוב ה־"Design Issues" וחוקר ומפרסם בתחום תולדות העיצוב.

פרופ' אלברטו מדה (Prof. Alberto Meda) – מהנדס ומעצב תעשייתי מהמובילים באירופה בוגר ה־Royal Collage of Art. מלמד באקדמיה דומוס ובפוליטכניקום של מילאנו. זכה בפרסים ופרסומים בינלאומיים רבים.

פרופ' דויד דארלינג (Prof. David Darling) – בוגר ה־Royal Collage of Art בעיצוב ריהוט ובעל תואר שלישי בחינוך לעיצוב. עורך ויו"ר הארגון הבינלאומי DRS – "מחקר בעיצוב", ויוזם כנסים וימי עיון בתחום המחקר בעיצוב. מלמד באוניברסיטת אסקס באנגליה שם הוא מנהל את חטיבת המחקר בעיצוב.

פרופ' הראלד לשקה (Prof. Harald Laschke) – מעצב תעשייתי. ראש חטיבת העיצוב המתקדם של מרצדס־בנץ בחברת DaimlerChrysler.

פרופ' וני פסקה (Prof. Vanni Pasca) – אוצר תערוכות ותיאורטיקן של עיצוב. ראש התוכנית לתואר שני בעיצוב באוניברסיטת פלרמו, איטליה.

פרופ' רוואן סומרסון (Prof. Rosanne Somerson) – מעצבת ריהוט. מרצה וחוקרת בתחום עיצוב הריהוט. מכהנת כראש הסקטור האקדמי בבית הספר Rhode Island School of Design.

פרופ' שויאר קוסטה (Prof. Xavier Costa) – ארכיטקט, בעל תואר מאוניברסיטת פנסילבניה. מלמד בבתי ספר לאדריכלות בלונדון ובאוניברסיטאות קולומביה ופנסילבניה. משמש כמנהל בית הספר הגבוה לעיצוב ואוצר האדריכלות של ברצלונה.

פרופ' קרלו וניקולה (Prof. Carlo Vannicola) – המחלקה לעיצוב תעשייתי, אוניברסיטת ג'נובה, איטליה.

ד"ר ברברה בלומינק (Barbara Bloemink P.Hd) – לשעבר אוצרת ראשית, מוזיאון ה־Cooper-Hewitt לעיצוב, ניו־יורק. אודר' אדם טיהאני (Arch. Adam Tihany) – ארכיטקט ומעצב. בעל סטודיו "Tihany design" לעיצוב המתמחה תחום האירוח וההסעדה. חי ויוצר בניו־יורק, מילאנו, יפן ועוד'.

גאורג כריסטוף ברטש (Georg-Christof Bertsch) – מומחה למיתוג בעל משרד מוביל לניהול עיצוב, פרנקפורט, גרמניה.

ברבל ואן־זנטן (Barbel van Zanten) וקארן דררינג (Karen Reddering) – חוקרות ויועצות בכירות ממחלקת המחקר והפיתוח של חברת "Philips Design", הולנד.
מייקל אנסטאסיאדס (Michael Anastassiades) – מעצב תעשייתי בוגר Royal Collage of Art. חי ופועל בלונדון.
להב גיל (Lahav Gil) – מנכ"ל חברת Kangaroo Design טורונטו, קנדה.
גדי עמית (Gadi Amit) – נשיא חברת NewDealDesign קליפורניה, ארה"ב.
נועם תורן – (Noam Toran) מעצב ומרצה ב־Royal Collage of Art.

על כל סטודנט בתוכנית התואר השני להשתתף במהלך לימודיו ב־2 סדנאות אורח:

שנה א': 1 סדנת אורח	1 ב"ז
שנה ב': 1 סדנת אורח	1 ב"ז
סה"כ: 2 סדנאות אורח	2 ב"ז

ה. קורסי בחירה

קורסי הבחירה מאפשרים לסטודנט לחקור ולפתח תחומי עניין אישיים במסגרת התוכנית. אפשרויות הבחירה העומדות בפני הסטודנט מפורטות בפירוט קורסי התוכנית בשנה"ל תשע"ב בשנתון זה. מלבד אפשרויות אלו יכול כל סטודנט להשתתף בקורסים של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בבית הספר לתארים מתקדמים ובקורסים הרב מחלקתיים המתקיימים בימי רביעי כקורס בחירה. קורסי מיומנות וטכניקה בסיסיים לא יוכרו כקורסי בחירה.

סה"כ: על כל סטודנט לצבור במהלך לימודיו 10 ב"ז במסגרת חטיבת קורסי הבחירה.

ו. חטיבת ההיסטוריה והתיאוריה של בית הספר לתארים מתקדמים

חטיבת קורסי ההיסטוריה והתיאוריה של בית הספר לתארים מתקדמים גובשה במטרה להעניק לסטודנט כלים לפיתוח כישוריו בתחום הכתיבה והמחקר, הניהול והשיווק, כל זאת במטרה להרחיב את אופקיו כיוצר וכמעצב ולתרום לבנייה ופיתוח של גוף ידע מחקרי בתחום העיצוב בארץ. קורסי החטיבה ניתנים במשולב על ידי תוכנית התואר השני בעיצוב תעשייתי ועל ידי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בבצלאל.

על כל סטודנט לצבור במהלך לימודיו 12 ב"ז במסגרת חטיבה זו ולהשתתף בסמינר אחד לפחות בהיקף של 4 ב"ז.

התמחות 'אודות עיצוב'	
שנה א' – חובה	
פרו סמינר – הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר	2 ב"ז
סמינר – מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב	4 ב"ז
סמינר – עיצוב עכשווי	4 ב"ז
סה"כ	10 ב"ז
השלמת 2 ב"ז מתוך קורסי היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים	

התמחות 'ניהול עיצוב'	
שנה א' – חובה	
פרו סמינר – מתודות מחקר משולבות בסביבת עיצוב	2 ב"ז
סמינר – מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב	4 ב"ז
דילמות ניהוליות בפרקטיקה של ניהול עיצוב	2 ב"ז
מושגי יסוד בשיווק	1 ב"ז
כלכלה למעצבים, שנתי	2 ב"ז
אסטרטגיה בינלאומית	1 ב"ז
סה"כ	12 ב"ז

הקורסים בחטיבה זו יינתנו בימי רביעי בהר הצופים במסגרת הלימודים העיוניים של בית הספר לתארים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

בחירת התמחות

הסטודנט יבחר את התמחותו בטופס הקבלה, החלטה סופית על התמחותו תתקבל על ידי ועדת הקבלה. מעבר בין ההתמחויות יעשה במקרים חריגים בלבד, לאחר הגשה של בקשה לוועדת הוראה. סטודנט שירצה לעבור התמחות בסוף השנה הראשונה ללימודיו יגיש בקשה לוועדת הוראה לצורך דיון בנושא. מעבר התמחות, בשלב זה, ידרוש מן הסטודנט להשלים את קורסי שנה א' בהתמחות אליה ברצונו לעבור.

על הסטודנט לציין בהצהרת הכוונות בעת הגשת הבקשה להתקבל לתוכנית איזה התמחות הינו מעדיף. ועדת ההוראה של התוכנית רשאית להעביר סטודנט התמחות במידת הצורך.

תקופת הלימודים

לימודי התוכנית לתואר שני בעיצוב תעשייתי נפרשים על פני 2 שנות לימוד: 4 סמסטרים ומתקיימים בקמפוס בצלאל הר הצופים, ירושלים.

מסגרת הלימודים

תוכנית הלימודים נבנתה מתוך רצון לאפשר לסטודנטים לשלב את לימודיהם עם פעילותם כיוצרים וכמעצבים. אי לכך, רוכזו לימודי התוכנית ביומיים בשבוע בכל שנה: יום רביעי – קורסי היסטוריה ותיאוריה וקורסי בחירה יום חמישי סטודיו עיצוב/ניהול עיצוב וקורסי בחירה. הלימודים בתוכנית דורשים מהסטודנט לפנות זמן לאירועים שונים המתרחשים במהלך שנת הלימודים: השתתפות בסמינרי אורח הנמשכים חמישה ימים ברציפות, ימי עיון והרצאות, ארגון והפקת תערוכות ועוד. הנוכחות בכל קורסי התוכנית הינה חובה.

פריסת לימודים

תוכנית הלימודים לתואר שני ניתנת לפריסה של עד 4 שנות לימוד בלבד. סטודנט המעוניין לפרוס את לימודיו

מעבר לשנתיים נדרש להגיש בקשה לוועדת הוראה לאישורה. בכל מקרה, סטודנט אשר קיבל אישור לפרוס את לימודיו ירשם בשנה א' ללימודים המתקיימים כיום חמישי. עבור תוכנית חלקית ישלם הסטודנט לפי נקודות זיכוי.

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'

בסוף שנה א' תבדוק ועדת הציונים את מצבם הלימודי של הסטודנטים. לצורך מעבר משנה א' לשנה ב' בתוכנית על כל סטודנט לעמוד בדרישות הבאות:

- ציון 70 לפחות במעבדות העיצוב ובסדנאות הרעיוניות.
- קבלת ציון ממוצע של 70 לפחות בקורסי שנה א'.
- צבירת שני שלישי מהנ"ז הנדרש בשנה א' מקורסי היסטוריה ותיאוריה.

לאור גיליון ציוניו של הסטודנט ועמידתו בדרישות הנ"ל תקבע הועדה את המשך לימודיו. כמו כן בסמכות הועדה, במידת הצורך, להמליץ בפני ועדת ההוראה של התוכנית להעביר סטודנט לסטאטוס "על תנאי" למשך סמסטר אחד בלבד בשנה"ל הבאה ולקבוע תנאי פרטני להמשך לימודיו כמו: דרישה לחזרה על קורסים, הגשת תיק עבודות או קביעת דרישות אקדמיות נוספות מעבר לתוכנית הלימודים הרגילה. בתום סמסטר אחד במעמד "על תנאי" תתכנס הועדה מחדש לרון במצב לימודיו של הסטודנט. הועדה תוכל להחליט להסיר את סטאטוס "על תנאי", להאריכו לסמסטר אחד נוסף או להודיע לסטודנט על הפסקת לימודיו.

דרישות הסיום לצורך קבלת תואר מוסמך

- על כל סטודנט בתוכנית התואר השני בעיצוב תעשייתי לעמוד בדרישות הבאות לצורך קבלת תואר מוסמך:
- צבירת 60 נקודות זיכוי אקדמיות: 48 נקודות זיכוי אקדמיות בלימודי סטודיו ו־12 נקודות זיכוי אקדמיות בהיסטוריה ותיאוריה.
- קבלת ציון 70 לפחות במעבדות העיצוב, בסדנאות הרעיוניות ובפרויקט המסכם.

- קבלת ציון 55 לפחות בשאר קורסי התוכנית.
- קבלת ציון ממוצע של 70 לפחות בכלל קורסי התוכנית.
- מילוי סך החובות האקדמיות כפי שנקבעו בקורסי התוכנית.
- תשלום מלוא שכר הלימוד ותשלומי החובה האחרים כפי שנקבעו על ידי האקדמיה.
- החזרת כל הציוד והספרים הנמצאים ברשות הסטודנט והשייכים לאקדמיה.

הצטיינות בלימודים

- ממוצע הציונים יכלול את כל הקורסים שנלמדו במהלך התואר השני.
 - הצטיינות יתרה – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 95 ומעלה.
 - הצטיינות – תינתן לסטודנט שממוצע ציוניו הנו 90 ומעלה. במידה ולא יהיה סטודנט כזה תינתן הצטיינות לחלק העליון של 5% מהסטודנטים הראשונים בתנאי שממוצע ציוניהם יהיה מעל 85.
- פירוט נוסף בנושא תקנות אקדמיות, מלגות, פרסים וחילופים, ראה בפרקים השונים ובתקנון הסטודנטים בשנתן זה.

פירוט הקורסים

התמחות 'אודות עיצוב'

תוכנית לימודי הסטודיו בהתמחות 'אודות עיצוב' עוברת תהליכים של שינוי מתמיד כתוכנית ששמה לעצמה מטרה לעסוק בנושאים שהינם בחזית השיח הבינלאומי בעולם העיצוב. אחת לשנתיים נבחר נושא תימטי אחד שסביבו נעים כל לימודי הסטודיו המשותפים לשנים א' וב' (פרט לפרויקט המסכם).

התמה הנבחרת מבקשת לעסוק באופן ביקורתי, דרך יצירה אישית חוקרת, בתכנים של חברה ותרבות בשנה בה מופעלת תוכנית נושא מרכזי זו כל קורסי הסטודיו בתוכנית, (3 במספר) יעסקו בנושא. כל קורס יבחן את הנושא במבט שונה מתוך המרכיבים של עולם העיצוב. המהלך כולו נתמך תאורטית ופילוסופית ע"י צוות בראשותו של ד"ר ברוך בליך מהיחידה להיסטוריה ותיאוריה. בסוף השנה יסוכמו העבודות לכדי גוף ידע ויצירה אחד, היוצר קובץ תרבותי אקדמי של יצירה עיצובית ועיונית המאוגדים לידי ספר ותערוכה. שנת הנושא הבאה הינה שנת תשע"ג.

א. מעבודות העיצוב

מעבדת אודות עיצוב 1 – תכתובות

שנה א'+ב', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 14:00-17:00
נטי שמיע עופר וליאורה רוזין

תכתובת או התכתבות, הינם מנגנונים אינהרנטיים להתפתחות התרבות במהלך ההיסטוריה האנושית. מהותה של התכתבות, הסוגים השונים של הפורמטים, כמו גם פרקי הזמן שנדרשים להחלפתם המידע והתקשורת הם גורמים המשתנים תדיר לאורך השנים. התכתבות, במהותה מתפרשת על פני מרחב של זמן, מרחב גיאוגרפי ומרחב תרבותי ומכך מאפשרת "ליקוט" מכל הטוב שבין המרחבים. הסמנטיקה של ההתכתבות, שנקבעת במידה רבה על ידי הפורמט עצמו, משקפת את רוח המקום והתקופה כמו את זו של היחיד המתכתב.

התכתובת כסוג של דיאלוג, מכוונת ליחסים שונים של קח ותן. היא מאפשרת החלפת מידע ואינפורמציה בטווחים שונים של מחויבות. היא מבקשת יכולת ניסוח ובהירות מסויימת של עמדת המתכתב. היא מהווה פלטפורמה בעלת פוטנציאל של תקשורת חליפין בין יוצרים ובוחנת את האפשרות של סיכון, מקריות, שחרור ואובדן שליטה ביצירה הפרטית שלך וכמו גם את האפשרות של אימוץ, היטמעות או התאורחות אצל האחר.

בקורס נבקש להשתמש בפלטפורמה זו, כמתודה לפיתוח תהליכי יצירה אישים המסתמכים על התכתובת ודיאלוג כמנגנון להפריה ולהתפתחות הדדיים.

מעבדת אודות עיצוב 2: בצלם

שנה א'+ב', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום חמישי, 10:00-13:00
יעקב קאופמן ועמי דרך

גוף האדם וחיות אחרות היוו מאז ומעולם כמודל ומקור השראה לעיצוב מוצרים. החל מעיצוב צלמיות ועד למקום הפעולה האנושית/הטבעית שהיוו תשתית והשראה ליצירת מוצר. בובת הברבי והדובי כדמות, רגלי השולחן כרמוז, הצבת כחיקוי מקור הציפור, חזית המכונית כביטוי לעוצמה, וכן הלאה. במהלך הקורס ייבחנו מקרים רלוונטיים בהם מתקיימים יחסים הדדיים בין האובייקט לבין מקור השראתו בהיבטים אשר מהווים את השדרה של מעשה העיצוב: סגנון, פרופורציה, מבנה, תנוחה, עידון וכו'.

הסטודנטים ידרשו לבחור מקרה בו מתקיימת הדדיות כזו או אחרת אותה יחקרו ויעבדו לכדי תוצאה אשר תבאר את הנושא או באמצעות מחקר וניתוח ויוזאלי דו מימדי או על ידי עיצוב אובייקט שיהנה מפירות מחקר מעשי שיבחן באמצעים תלת מימדים את הדקויות של הדימוי.

את הקורס ילוו הרצאות של מעצבי ויצרני מוצרים, מעצב רכב ומהתחום התיאורטי בשדה האמנות.

ב. סדנאות רעיוניות

סדנא רעיונית 1 – חומר ואל-חומר

שנה א'+ב', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 10:00-13:00
פרופ' עזרי טרזי וגלית שבו

בין השיקוי של דנידין, אלכימיה ונאנו-טכנולוגיה: בעשור האחרון השפעתם של חומרים חדשים על עולם העיצוב הולכת ומתחזקת. המחשבה הקלאסית של העיצוב, העוסקת בצורה, מבנה, דימוי ותיפקוד מאתגרת על ידי המצאת חומרים, העשרתם בתכונות ויכולות חדשות, פיתוח מוטציות והכלאות חומריות, גידול חומרים והגדרות תפקודיות שנפתרות ברמת החומר. הקורס יעסוק בחומר על היבטיו השונים, טכנולוגיים ופואטיים, נאנו-טכנולוגיה, לארטיק והיטיק, עולם פיזי ועולם וירטואלי, עולם החומר ועולם הרוח, דרך הרצאות אורח ומקרי מבחן, סקירת טכנולוגיות ישראליות במכוני מחקר, מעבדות וחברות וחיפוש קשר עם מדענים שמפתחים חומרים חדשים.

נעסוק בשאלות על תפיסת החומר, הגדרת חומרים חכמים וקונספטים של חומר חדש, הגדרת חזון ועיצוב סדרת אובייקטים חדשה.

ג. פרויקט מסכם

פרויקט מסכם – מחקר

שנה ב', סמסטר א', 6 נ"ז, יום חמישי, 17:00-20:00
מרכז: אייל אליאב

הפרויקט המסכם מהווה מסגרת אקדמית המנחה את הסטודנטים למצוינות וחדשנות. שיטת ההוראה מתוכננת לסייע לסטודנטים לאתגר את החשיבה המקובלת, לזהות פרדיגמות קיימות ולערערן ובכך להובילם לפריצת דרך בתחומם. במסגרת הפרויקט יידרשו הסטודנטים להטמיע את הידע ותהליכי היצירה שנרכשו במהלך הלימודים, תוך כדי נקיטת עמדה ואמירה אישית. סמסטר א' יוקדש לתחקיר עיצובי, ניסוי ותהיה בתחומי הפרויקטים. ביסוס תחום הפרויקט לכדי תוצרים, מסקנות ונפח מספק שיהוו בסיס משמעותי ויוכיחו היתכנות לפיתוח ויישום בסמסטר ב. במהלך הסמסטר יתקיימו הרצאות

אורח מתקדמות מתחומים מחקרניים מגוונים. כל סטודנט ילווה על ידי מנחה אישי. באישור ניתן לקבל הנחיה גם ממרצה מהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה מותנה בקבלת אישור. בסוף הסמסטר יערכו הגשות במהלכן יציגו הסטודנטים את מחקריהם.

פרויקט מסכם – תערוכה

שנה ב', סמסטר ב', 6 נ"ז, יום חמישי, 17:00-20:00

מרכז: אייל אליאב

סמסטר ב' של הפרויקט המסכם יהיה המשך ישיר של סמסטר א'. הסטודנטים יבססו את עבודתם על מסקנות מחקר מהסמסטר הראשון ויבחרו אחד משני מסלולים: מתחקיר למחקר – תוצרים בעלי צביון אמפירי או תיאורטי יפותחו לכדי מחקר כתוב במתכונת התואמת מאמר לפרסום ויוגשו כהרצאה פרונטאלית.

מתחקיר לעיצוב – פיתוח התחקיר לכדי תוצר והגשה במתכונת של תערוכה אישית.

ד. סדנאות אורח

פרטים על סדנאות האורח בשנה"ל תשע"ב יועברו במהלך שנת הלימודים.

ה. קורסי בחירה

כל סטודנט יכול להשתתף בקורסים מהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים ובקורסים הרב מחלקתיים המתקיימים בימי רביעי כקורס בחירה (ראה פירוט כל הקורסים הרב מחלקתיים בשנתון זה).

Future lab: מעבדת מחקר עתיד

טופס 17 – ניסויים עיצוביים בבירורפואה
שנה, א'+ב', סמסטר ב', 2 נ"ז, יום חמישי, 14:00-17:00
אייל פריד ואייל אליאב

הנדסה גנטית, תותבים, השתלות אברים, ניתוחים בשלט רחוק, דימות רפואיות, הזרקת אלקטרודות למוח, סטנטים. רשימה הולכת ותופחת של יישומים הבאים אל קירבנו וטכנולוגיות המאפשרות את חיינו.

קורס מחקרי יישומי המציב כטענה את אחריות המעצבים לבחון את הצורך והשימוש בטכנולוגיות אלו ולאבחן את השפעתן על חיינו מנקודת מבט ביקורתית. במהלך הקורס הסטודנטים יחקרו פיתוחים עכשוויים בשדה הבירורפואה מהיבטים מדעיים, טכנולוגיים, חברתיים ותרבותיים, ידרשו להביע עמדה אישית ולהציע תרחישים אפשריים ויישומים חלופיים תוך שימוש בכלים עיצוביים.

את הקורס ילוו הרצאות מאת מדענים ויוזמים שיציגו את חזית העשייה בתחומם וכן ייערכו ביקורים במעבדות מחקר ופיתוח.

אוצרות לעיצוב

קורס בחירה, קורס ייעודי לסטודנטים של M.Des.

סמסטר א', ימי שלישי אה"צ במוזיאון חולון לעיצוב,

3 ש"ש, 2 נ"ז

מנחה: גלית גאון

פתיחתו של מוזיאון העיצוב בחולון, מאפשרת לנו, אוצרים לעיצוב, הזדמנות לבחון מחדש את תפקידו של האוצר. מהו מקומו במוזיאון צעיר, עבודתו בהקשרים של אוסף, בניית תוכנית תערוכות וכמובן מהי תערוכה עדכנית בעיצוב, מהו תפקידה, מהו קהל היעד וכיצד נקבעת מערכת היחסים בינה ובין המוזיאון עצמו. תערוכה מוזיאלית, חדשה זמנית או קבועה, תאפשר לנו דרך לבחון ולבטא תפיסות מוזיאליות חדשות ודיאלוג עם קהל המבקרים דרך תרגילים במרחב, זמן וחלל.

במהלך הקורס נבחן תערוכות במוזיאונים שונים, אלה שנמצאות בתהליכי תכנון ראשוני, תכנון מפורט, תערוכות הנמצאות בתהליכי הפקה וכאלה שהסתיימו ואנו עוסקים בנייתוח שלהן. עבודת הסטודנטים תתמקד בגיבוש מתווה לתערוכה של המיועדת להיות מוצגת במוזיאון כאשר זה כולל התייחסות לשלבי העבודה השונים: השונים: קונספט אוצרי, מחקר רוחבי, בריף עיצוב לתערוכה, בריף להכנת תוכנית הדרכה ופעילות, ניירות שיווק ופעילויות מקצועיות נלוות.

הקורס ילווה בסידורים ומפגשים עם אוצרים.

הקורס מיועד למסלול 'אודות עיצוב'. מס' מקומות מוגבל וקונה לניהול עיצוב ומותנה בראיון אישי עם גלית.

פרויקט תערוכה – סדרת מפגשים ליצירת תערוכת נושא

קורס בחירה, 2 נ"ז

מנחה: פרופ' חנן דה לנגה

גיבוש קבוצת יוצרים לתערוכת נושא שתוצג בגלריה במהלך תשע"ב. סדרת המפגשים תיערך בתל אביב. הקורס מוגבל לכחמישה משתתפים ומותנה בראיון אישי עם פרופ' חנן דה לנגה.

פתוח לסטודנטים ב"אודות" וניהול".

פרטים נוספים: בתחילת שנת הלימודים.

1. קורסי היסטוריה ותיאוריה

הקורסים בחטיבה זו יינתנו בימי רביעי בהר הצופים במסגרת הלימודים העיוניים של בית הספר לתארים מתקדמים של בצלאל. פרוט הקורסים בפרק היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

התמחות 'ניהול עיצוב'

א. מעבדות ניהול עיצוב

מעבדת ניהול עיצוב 1: אסטרטגיה ועיצוב

שנה א', סמסטר א', 4 נ"ז, יום חמישי, 10:00-13:00

מנחה: אלעד פרסוב, מרצה אורח: להב גיל.

המעבדה תעניק לסטודנטים אוצר מילים רחב וסט בסיסי של כלים מעשיים לניתוח אסטרטגיה עסקית קיימת ולהתוויית אסטרטגיה חדשה. נבחן את תפקיד העיצוב ככלי אסטרטגי עסקי וכמנוף ארגוני למצוינות. נסקור את גוף הידע המרכזי בתחום האסטרטגיה, נלמד את משנתם של הוגי הדעות המרכזיים, נתנסה בשימוש בכלי האבחון האסטרטגיים המקובלים ונפתח אסטרטגיה עיצובית לארגון חי. המעבדה תהווה בסיס לקורסי המשך מתקדמים בשנה ב'. במהלכה נקשור את הידע הנלמד לכדי ניסוח אסטרטגיה אישית לניהול עיצוב. שיטת ההוראה תתבסס על שלושה מרכיבים: הרצאות אורח, הכרת מושגי יסוד באסטרטגיה עסקית ותרגיל סימטריאלי לניתוח ופיתוח אסטרטגיה לניהול עיצוב של עסק קיים.

מעבדת ניהול עיצוב 2: מבוא לניהול עיצוב ומותג

שנה א', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום חמישי, 10:00-13:00

מנחים: רן רבן ואלעד פרסוב

המעבדה מורכבת משני חלקים: ניהול עיצוב וניהול מותג. שדה ניהול העיצוב מכוון למינוף והעצמת העיצוב ככוח אסטרטגי שמטרותיו יצירת ערך כלכלי ובניית יתרון תחרותי בר קיימא. המעבדה תחקור את תרומת מנהל העיצוב לארגון כמוביל תהליכים וכמקשר בין העיצוב לבין פעילויות עסקיות אחרות. בחלק השני תעסוק המעבדה בניהול המותג ובהבנה כיצד הפך 'ערך המותג' (Brand-Equity) לנכס החשוב ביותר של הפירמה. המעבדה תצייד את הסטודנטים בכלים מעשיים להטמעת עקרונות תורת המותג בתהליכי העיצוב התעשייתי כדי להשיג ערך מותג מקסימאלי ובמקביל

תחשוף את הסטודנטים למחקר האקדמי העדכני בשדה המיתוג.

המעבדה מתנהלת סביב פרויקט קבוצתי, שנושא בניית מותג בתחום השיווק החברתי. הפרויקט יכלול ידע מתחומי ניהול העיצוב והמותג. בין היתר – הנחת יסודות מוצקים של מודעות, נאמנות, איכות נתפסת ואסוציאציות והכנת תוכנית עבודה וטבלת גנט, מכוון עיצוב, אפיון תהליך העיצוב, בנייה של בסיס ערכי ומנהיגותי. התלמידים יעשו, לאורך כל הסמסטר, את הדרך המקצועית והמעשית משלב התכנון והאסטרטגיה ועד לשלב הביצוע וההוצאה לפועל של הרעיונות.

מעבדת ניהול עיצוב 3: ניהול קריאטיב

שנה ב', סמסטר א' 4 נ"ז, יום חמישי, 13:00-10:00
מנחה: עומר קוצר

מטרת הקורס היא לתרגל אלמנטים עיקריים של ניהול קריאטיב תוך דגש על תהליך עשיר שבמרכזו מערכת היחסים שבין המותג וקהל היעד הייחודי שלו בהקשר של שינויים חברתיים ומגמות עיצוב. דגש מיוחד יינתן לגיבוש סגנון ניהול ומנהיגות בסביבה יצירתית, עבודת צוות רבגונית, יצירת חזון, הצבת מטרות ויצירת תוכנית להגשמתן, ברמה האישית וברמת הארגון.

הקורס יורכב מ־3 פרויקטים המשכיים הנבנים אחד מתוך השני. הראשון מהווה הנחת יסודות לגבי מיצוב המותג, קהל היעד בקונטקסט של מגמות חברתיות וטרנדים עיצוביים. הפרויקט השני יעסוק בניתוח פערים שבין הבטחת המותג והמצב הקיים בפועל בכל נקודת מגע, כמו כן במיקוד הודמנויות ויצירת חזון עתיד. מטרת הפרויקט בסיום הקורס הוא ליצור ביטוי קונפיגורטיבי וויזואלי של ההודמנות שנבחרה, בקונטקסט הייחודי של המותג. הקורס יכלול הרצאות דיונים, עבודת צוות מונחה, מחקר והגשות.

מעבדת ניהול עיצוב 4: יזמות בעיצוב

שנה ב', סמסטר ב' 4 נ"ז, יום חמישי, 13:00-10:00
מנחים: פרופ' עזרי טרזי ומיכל איתן.

מעבדת העיצוב עוסקת בבחינת המאפיינים הייחודיים ליזמות של סטארט־אפ מוטה עיצוב בר־קיימא וחדשנות עיצובית. המעבדה תלווה את תהליך יצירת סטארט־אפ מבוסס עיצוב בר־קיימא על ידי הבנת תפקיד היום בהגדרת ההודמנויות, גיוס כספים ומשאבים נוספים, המעבר מפיתוח ליצור, ניהול צמיחה ובניה נכונה של סטארט־אפ במציאות גלובלית שבסיסה בישראל.

ב. סדנאות רעיוניות:

סדנא רעיונית ניהול עיצוב 1: הפרקטיקה של ניהול העיצוב

שנה א', סמסטר ב' 4 נ"ז, יום חמישי, 17:00-14:00
מנחה: פרופ' שמוליק קמילן

הסדנא תעסוק בעיצוב אובייקטים ומערכות תוך זיקה לסוגיות ניהוליות בעיצוב, התייחסות לבעיות ומגמות בשיווק ובמיתוג בהתייחס לדרישות צרכנים ולסוגיות החשובות של ניהול העיצוב בימינו: אקולוגיה, תקנים, אחריות וחדשנות. כל סטודנט ייעצב מוצר/מערכת מייצגת. הפיתוח והעיצוב יוגשו בפורמט דר־ממד ממוחשב.

סדנא רעיונית ניהול עיצוב 2: פרקים בניהול עיצוב מתקדם

שנה ב', סמסטר א' 4 נ"ז, יום חמישי, 20:00-17:00
מנחים: דר' מיכאל ססלר, יובל קדר

מעבדת ניהול עיצוב זו מורכבת משלשה פרקים בניהול עיצוב מתקדם המועברים על ידי מנכ"לים ומנהלי עיצוב בכירים. הפרקים הם: כלים לחדשנות ואסטרטגיה; ניהול מוצר וקמעונאות; ושיווק אסטרטגי. מטרת הקורס: לעגן את הלימוד העיוני עם אתגרים מעשיים בשדה ניהול העיצוב. שלושת הפרקים יעניקו לסטודנטים כלים פרקטיים להתמודדות עם מגוון אתגרי המקצוע. הקורס יתקיים כסדנא רעיונית בה הלימוד העיוני הוא חלק מהתנסות מעשית.

ג. פרויקט מסכם

פרויקט מסכם – מחקר

שנה ב', סמסטר א' 6 נ"ז, יום חמישי, 17:00-14:00
מרכז: אלעד פרסוב

הפרויקט המסכם מהווה מסגרת אקדמית המנחה את הסטודנטים למצוינות וחדשנות. שיטת ההוראה מתוכננת לסייע לסטודנטים לאתגר את החשיבה המקובלת, לזהות פרדיגמות קיימות ולערערן ובכך להובילם לפריצת דרך. במסגרת הפרויקט יידרשו הסטודנטים להטמיע את הידע ותהליכי היצירה והניהול שנרכשו במהלך הלימודים, תוך כדי נקיטת עמדה ואמירה אישית. סמסטר א' יוקדש למחקר על פי שיטות מחקר כגון: Case Study ו־Design Audit, מחקר איכותני, ויזואלי או אחר. במהלך הסמסטר יתקיימו הרצאות אורח מתחומים מחקריים מגוונים. כל סטודנט ילווה על ידי מנחה אישי שנתי. בסוף הסמסטר יערכו הגשות במהלכן ירצו הסטודנטים על מחקריהם.

פרויקט מסכם – פיתוח

שנה ב', סמסטר ב' 6 נ"ז, יום חמישי, 20:00-17:00
מרכז: אלעד פרסוב

סמסטר ב' של הפרויקט המסכם יהיה המשך ישיר של סמסטר א' ויתקיים בהנחה אישית. הסטודנטים יבחרו במסלול מחקר או מסלול יזמות, תוך שהם מבססים את עבודתם על מסקנות מהסמסטר הראשון. סטודנטים במסלול מחקר יפעלו לקראת פרסום מחקרם במגזין. סטודנטים במסלול יזמות יפתחו וינתחו מודלים ניהוליים בשדה העיצוב או יפעלו לקראת מימוש יזמות עיצובית.

ד. סדנאות אורח

פרטים על סדנאות האורח בשנה"ל תשע"ב יועברו במהלך שנת הלימודים.

ה. קורסי בחירה

מבוא לניהול עיצוב

שנה א', סמסטר א' 1 נ"ז, יום חמישי 15:30-14:00
מנחה: פרופ' עזרי טרזי

הקורס יעסוק באבני הבניין היסודיות ומשרעת התחומים המרכיבים את שדה ניהול העיצוב כגון: מרכיבי ניהול עיצוב וייחודיותו בזירת הניהול הכללי; ההיסטוריה של חברות מוטות ניהול עיצוב; הקשר בין חברות מסחריות ומעצבים חיצוניים ומגוון דרכי ההתקשרות; לימוד תופעת משרדי העיצוב הגדולים; ניתוח תופעת המעצבים/כוכבים; הכלכלה הפוסט־תעשייתית, ייצור יחידני לעומת ייצור המוני, ייצור לפי בקשה וייצור ללא מלאי, מוצרים וירטואליים ועיצובם; מתודולוגיות של תהליכי פיתוח, עיצוב חדשנות וניהול; תופעת המעצבים הזיזמים; מבט לעתיד תחום ניהול העיצוב לאור ההתפתחות הגלובלית.

מעבר לחומר

שנה א', סמסטר א' 2 נ"ז, יום חמישי, 18:00-16:00
מנחה: הוד פליישמן

אנו חיים בתקופה שופעת פיתוחים והתפתחויות. מוצרים ושירותים רבים נודדים ממצב קשיח של אובייקט מוחשי לכדי מוצרים רכים אשר מסך מגע, קול או מחשבה הם נקודות המגע היחידות בין המשתמש והמוצר. מה תפקידו ותרומתו של מעצב המוצר בעולם ללא מוצרים כאובייקטים? בקורס נחקור את התהליך המרתק של מעבר מחפץ מוחשי למוצר אוורירי, נוהה מוצרים שעדיין לא דלגו אל ה"אווריריות" וניצור את הדילוג עבורם.

נושאים נבחרים בתעשייה וניהול למעצבים

קורס בחירה שנה א'+ב'
סמסטר ב' 1 נ"ז, יום ד', 16:00-14:30
מנחה: אלי זזהב

הקורס עוסק בתפר שבין תחום התעשייה והניהול ועולם העיצוב ופיתוח המוצרים. במסגרת הקורס יוצגו נושאים נבחרים בתחום הנרסות תעשייה וניהול הכוללים הכרות

עם פונקציות התכנון, הניהול והבקרה בארגונים, הבנת תהליכים ארגונים, מערכות מידע ומושגים בסיסיים נוספים.

הטמעת החומר הנלמד בקורס, יקנה למנהל העיצוב יכולת ראייה כוללת ומערכתית של חברות תעשייתיות, הבנת תפקידי הפונקציות הפועלות בתחום ויכולת להשתלב בתהליכים תפעוליים חוצי ארגון, במטרה לשפר ולייעל את יכולות פיתוח וניהול המוצרים והממשק של שדה העיצוב עם ארגונים תעשייתיים

ניהול כספים

שנה א', סמסטר ב', 1 ג'ז, יום חמישי, 19:30-17:30
מנחה: ד"ר ערן מנס ונטליה גיטלסון.

הקורס נועד להקנות בסיס לשימוש בדוחות הכספיים למשתמשים חיצוניים. אי לכך, הדגש בקורס יושם על הבנת הליכי הדיווח הכספי ומשמעות המידע המוכל בדוחות הכספיים. כמו כן, הקורס מעניק כלים לניתוח חברות עסקיות, באמצעות שימוש אינטגרטיבי במידע אודות החברה. הקורס ישים דגש על הדוחות הכספיים כמקור מידע בסיסי לניתוח כאמור.

אתיקה למעצבים

שנה ב', סמסטר ב', 2 ג'ז, יום חמישי, 17:00-14:00
מנחה: עידו ברנוו

עיצוב נוגע כמעט בכל מאפיין של חיי האדם בסביבה עתירת מוצרים. לעיצוב השפעה על האופן בו אנו חיים, על הדרכים בהן אנו מייצרים מוצרים, והשפעות מרחיקות לכת על איכות חיינו. יש לעיצוב השלכות כלכליות, חברתיות, פוליטיות, ובריאותיות, ובאופן טבעי, עיסוק בעיצוב מעלה שאלות אתיות רבות. הקורס יעסוק במקומם של שיקולים אתיים בעשייה העיצובית, ויבחן אותן מנקודת מבט עקרונית ומנקודות מבט אישיות. במסגרת זו ידון במיוחד "המתח האתי" (ethical stress) ככלי עבודה למעצבים ומתכננים. במהלך הקורס תשאלנה שאלות כמו: מה מקומו של המעצב בבחירת מושא העיצוב? האם ניתן לקבוע כללים אתיים בעיצוב? האם רצוי לקבוע כללים כאלה? האם כל מוצר ראוי (מבחינה אתית) לעיצוב? ההוראה תתבסס על

הרצאות, פרוזנטציות ודיונים בכיתה. הסטודנטים ידרשו למטלות בית הכוללות קריאה, חקר, כתיבה ופרויקט מסכם.

ניהול סטודיו

קורס בחירה רב מחלקתי, סמסטר א', 2 ג'ז
יום רביעי, 17:30-14:30
מנחה: אלעד פרסוב

קורס זה המיועד לסטודנטים מתואר ראשון בשנים ג' ד', יסייע לסטודנטים להתמודד עם הקמה וניהול של סטודיו, תוך שימוש בכלי ניהול בסיסיים לגישור הפער בין ההכשרה העיצובית או האומנותית ובין אתגרי הקיום העסקי העצמאי בשוק תחרותי. הקורס יעניק לסטודנטים כלים תכליתיים בסיסיים תוך שימת דגש על בניית זהות עסקית ייחודית המבוססת על ערכים ומנהיגות בתחום הפעילות היצירתית. הקורס יכסה תחומים בסיסיים בניהול כגון רישוי, כספים, שיווק ואסטרטגיה עסקית. הלימוד יעשה דרך ביצוע תרגיל מעשי בו הסטודנטים יתמודדו אתגרי העולם התחרותי. במהלך הקורס נחקור שלושה תחומי ידע: "המותג אני" בניית תשתית רעיונית וערכית; ניהול פרויקט עיצוב או אומנות ומחקר שדה. הגשה סופית: תוכנית עבודה להקמת סטודיו עיצוב – על ידי מצגת או על ידי אתר אינטרנט ו/או הצגת פרויקט ללקוח – הגשה דו ממדית הכוללת את האובייקט עצמו ואת אפיון המותג, תהליכי ניהול, חקר שוק.

* פרט לקורסים המוצעים על ידי התוכנית ניתן לבחור מגוון קורסים רב מחלקתיים המתקיימים בימי רביעי וקורסים נוספים מקורסי היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

היסטוריה ותיאוריה לתארים מתקדמים

סטודנט בתוכניות התואר השני נדרש במסגרת חובותיו לתואר ללמוד קורסים עיוניים במסגרת בית הספר לתארים מתקדמים. תוכנית הלימודים לתארים המתקדמים מותאמת לכל אחת מן מתוכנית התואר השני ומשתנה בהתאם לצרכי התואר. התוכנית מורכבת מקורסי חובה ובחירה המפורטים להלן. במסגרת קורסי הבחירה פתוחים בפני הסטודנטים קורסים מתכניות אחרות, בכפוף לאישור אותה תוכנית. הרישום לקורסים אלו יתבצע במוכירות התוכנית בה לומד הסטודנט. בנוסף, ועדת הוראה ו/או יועץ המ.א. של התוכנית יכולים לאשר באופן פרטני וחריג השתתפות בקורס בחירה מתקדם מתוכנית התואר הראשון של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בימי א' וד' המועברים על-ידי מרצה בעל תואר שלישי לפחות.

תנאי מעבר משנה א' לב'

על הסטודנט לצבור לפחות שני שלישים ממכסת הנקודות בשנה א' בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה וזאת כתנאי מעבר לשנה ב'.

תנאי להגשת פרויקט גמר

על הסטודנט לצבור לפחות שני שלישים ממכסת הנקודות הנדרשות לתואר בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה וזאת כתנאי להגשת פרויקט הגמר.

תואר שני בעיצוב תעשייתי M.Des

התמחות ניהול עיצוב – קורסי חובה – שנה א':

מתודות מחקר משולבות בסביבת עיצוב

6300103, כרו"ס חובה לשנה א', תואר שני בעיצוב

תעשייתי, סמסטר א', 2 ו'1, יום רביעי, 11:00-9:00

מנחה: ד"ר יונה יויץ

מטרת הקורס להקנות מערך ידע מורחב של אסטרטגיות מתודולוגיות המתרימות את פעולתו של המעצב בסביבת עיצוב.

מתודות מחקר משולבות מפגישות בין המחקר האיכותני למחקר הכמותי במטרה לזהות ולפענח מהלכים ותהליכים חברתיים תרבותיים, כלכליים, ופוליטיים מתוך התבוננות ביחידים ובקבוצות. המחקר האיכותני נשען על מתודולוגית שדה העושה שימוש בתצפית ובראיון ככלי עבודה מרכזיים. המערך המחקרי כולל ארבעה שלבים עיקריים: תכנון ראשוני (סקירת ספרות מקצועית, מחקר גישוש), מיפוי שדה המחקר, איסוף נתונים, (כולל שימוש בתיאור חזותי), פענוח וניתוח מידע והסקת מסקנות. במתודות מחקר משולבות משמש המחקר האיכותני בסיס לניסוחו והפעלתו של המחקר הכמותי (שאלונים וסקר). כמו כן יעסוק הקורס בבחינת היתרונות והחסרונות של יישום המתודות השונות בסביבת עיצוב ובשיקולים לבחירת מערכי המחקר השונים. השימוש המקצועי באסטרטגיות פענוח אלו כאסטרטגיות עבודה בסביבת עיצוב מקנה למעצב כלי מקצועי המזהה ומפענח את המרחב בו פועלים המעצבים, לקוחותיהם וקהילת המשתמשים.

תכני הקורס יבחנו באמצעות תרגיל אמפירי העוסק

בשדה העיצוב התעשייתי ויכללו שני מוקדי עבודה:

1. ניתוח מערכות בסביבת העיצוב של המקרה הנבחר.
2. הצעה לעיצוב מוצרים עבור המקרה הנבחר.

דילמות ניהוליות בפרקטיקה של ניהול העיצוב

שנה א', סמסטר א', 2 ו'1, יום רביעי 11:30-14:00

מנחה: יובל פיורקו

מנהל העיצוב נדרש להנהיג קבוצות פיתוח הטרוגניות בעולם ארגוני מורכב ודינאמי, תוך התמודדות על נחיצותו ושילובו של תחום ניהול העיצוב בארגונים שונים. ידע בפסיכולוגיה ארגונית נועד להעשיר את ההבנה התיאורטית והמעשית של מנהל העיצוב בארבעת התחומים הבאים: ניהול צוות עובדים, קבלת החלטות ומשא ומתן. הקורס ישלב הרצאות אורחים, תרגילי אמצע ומבחן מסכם.

מושגי יסוד בשיווק

שנה א', סמסטר א', 1 ו'1, יום רביעי, 14:30-16:00

מנחה: ד"ר יחזקאל כסיף

מטרת הקורס: לחשוף את הסטודנטים לחשיבה שיווקית ולהפגישם עם עולם השיווק המודרני. להקנות לסטודנטים ידע וגישה לנושאי השיווק. להציג לסטודנטים שיטות שיווק חדשניות, דרישות שוק, צרכי לקוחות ועמידה מול אתגרי התחרות. הצגת השיקולים בקבלת החלטות לפיתוח ולעיצוב מוצרים. בניית תוכנית שיווקית לפירמה. העמדת כלים מעשיים לניהול השיווק של העסק וכיצד לשווק שירותי עיצוב תעשייתי. נושאי הקורס: מהות השיווק, התפיסה השיווקית המודרנית, שביעות רצון לקוחות, המעבר מלקוח מרוצה ללקוח מוקסם. ההבדל בין שיווק למכירות, מכוונות העסק לשוק, שימור לקוחות וחשיבותו. בניית מערכות CRM. תמהיל השיווק ומרכיביו, עקרונות בניית תוכנית שיווקית. תכנון אסטרטגיה שיווקית, בידול המוצר, פילוח השוק וזיהוי שוקי מטרה, עוצמות וחולשות אסטרטגיות, SWOT. התנהגות לקוחות וניתוח צרכנים, תהליך החלטת הקניה והפסיכולוגיה של הלקוח. מערכות מידע שיווקי. מדיניות מוצרים, חדשנות מוצרים, מחזור חיי המוצר. שיטות להמחרת מוצרים. מדיניות הפצה וניהול ערוצי שיווק וגורמי ביניים. מדיניות קידום מכירות, תקשורת שיווקית, פרסום, יחסי ציבור, פעילות קד"מ. ניהול השיווק של שירותים, שיווק באינטרנט.

כלכלה למעצבים

שנה א', שנתי, 2 ו'1, יום רביעי, 16:30-18:30

מנחה: ד"ר ערן מנס ונטליה גיטלטון

קורס זה מוקדש לכלכלת העיצוב ומועבר בדרך של הרצאות פרונטאליות, תרגילי כיתה ותרגילי בית. מטרתו העיקרית של הקורס הנה לחשוף את התלמיד לתרבות חשיבה כלכלית, וכן להעניק לו כלים להבין תהליכים כלכליים, ולקבל החלטות כלכליות. הקורס יתחיל מהצגת המושגים הכלכליים היסודיים ביותר, כגון מחסור, ערך, עלות אלטרנטיבית, יתרון יחסי, התמחות, יעבור לדיון במושג השוק התחרותי כמנגנון להקצאת מקורות, יעסוק בבדיקות כדאיות והערכת פרויקטים ויעמיק במושגים הקשורים בממון הפירמה. חלקו השני של הקורס יתמקד בעיקר במקרו-כלכלה, הבנת השווקים המקרו-כלכליים, אופן פעולתם וקשרי הגומלין ביניהם, המערכת הקיינסיאנית ועיקרי תפיסותיה, וכן אסכולות נוספות בחשיבה המקרו כלכלית. דגש מיוחד יינתן למשבר הכלכלי של ימינו, ולהבנת משברים כלכליים בכלל.

מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב

סמינר, שנה א', סמסטר ב', 4 ו'1, יום רביעי, 09:00-12:00

מנחים: פרופ' יערה בר און ושרון דנציג

לקורס זה שני יעדים עיקריים: הראשון, לאפשר לסטודנטים, באמצעות תהליך מובנה, ללמוד ולתרגל מחקר, תיעוד, וכתיבה אקדמית איכותית על כל מרכיבי התהליך. השני, לקדם יחד עם הסטודנטים, באמצעות חקירה וכתיבה את גוף הידע האקדמי של שדה העיצוב בישראל. בכל שנה נבחרת קבוצת-אוכלוסיה, מובהקת במאפייניה בחברה הישראלית, ונבחנו השינויים, התמורות והמהפכות שעברו עליה מבחינה חומרית ועיצובית, תוך לימוד ההקשר החברתי, התרבותי והפוליטי הרחב שגרים לכך. בשנה"ל תשע"ב יתמקד הקורס בקבוצות שוליים ובקהילות אוטריות בישראל. הקורס ישלב סיורים, הרצאות אורח, תרגילי בית, רפרט כיתתי והגשת עבודה מסכמת.

אסטרטגיה בינלאומית

שנה א', סמסטר ב', 1 ו'1, יום רביעי, 14:00-12:30

מנחה: אוהד רף

מטרת הקורס הנה להקנות לסטודנטים כלים להבנה וניתוח של הפעילות הבינלאומית של חברות עסקיות. במהלכו ירכשו הסטודנטים כלים אנליטיים שיאפשרו להם להבין את השפעת הסביבה העסקית הבינלאומית, האסטרטגיה של החברה על סיכויי ההצלחה והכישלון בפעילות עסקית בזירה הבינלאומית. במהלך הקורס נדון גם בנושאים: סחר בינלאומי, השקעות זרות, חברות רב-לאומיות, הערכות עסקית לפעילות בינלאומית, אסטרטגיות ומבנים ארגוניים בינלאומיים, היבטים פונקציונאליים והשגת תחרותיות בינלאומית. הקורס ישלב הרצאות, דיונים, מצגות ותרגול מעשי. כמטלת סיום יידרשו הסטודנטים לנתח היבטים עסקיים רלבנטיים לחברה העוסקת בפעילות בינלאומית.

התמחות אודות עיצוב – קורסי חובה – שנה א'

הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר

כרו"ס, שנה א', סמסטר א', 2 ו'1, יום רביעי, 09:00-10:30

ד"ר טל פרנקל ושרה אוסלנדר

הפצים הם טקסטים, אובייקטים שמספרים סיפור. איזה סיפור הם מספרים? מהי החוויה שהם מעוררים? מהם העקרונות שמפעילים אותם, ועד כמה הם ברשות המעצב? מטרת הקורס לספק כלים למחקר השראתי יוצר, דרך קריאה, ניתוח, פירוש וניסוח של עיצוב, ומתוך עמדה של התבוננות, זיהוי תופעות ותרגומן למסד של חוויה וידע. באמצעות התודעות לשיטות חשיבה תיאורטיות ויישומיות, מתחומי הפואטיקה, הפילוסופיה, הפסיכואנליזה והאנתרופולוגיה, והעמדת גוף ידע טקסטואלי משותף, יבקש הקורס לייצר מעבדה אקטיבית למישומע אובייקטים בתוך הקשר תרבותי רחב.

<div></div>	<div>מחקר וכתיבה בסביבת עיצוב</div>
סמינר, שנה א', סמסטר ב', 4 נ"ז, יום רביעי, 12:00-9:00	
מנחים: פרופ' יערה בר און ושרון דנציג	

דרישת קדם: פרו"ס "הפואטיקה של העיצוב: מחקר יוצר"

לקורס זה שני יעדים עיקריים: הראשון, לאפשר לסטודנטים, באמצעות תהליך מובנה, ללמוד ולתרגל מחקר, תיעוד, וכתיבה אקדמית איכותית על כל מרכיבי התהליך. השני, לקדם יחד עם הסטודנטים, באמצעות חקירה וכתיבה את גוף הידע האקדמי של שדה העיצוב בישראל. בכל שנה נבחרת קבוצת-אוכלוסיה, מובהקת במאפייניה בחברה הישראלית, ונבחנים השינויים, התמורות והמהפכות שעברו עליה מבחינה חומרית ועיצובית, תוך לימוד ההקשר החברתי, התרבותי והפוליטי הרחב שגרם לכך. בשנה"ל תשס"ט יתמקד הקורס בקהילה החרדית בישראל. הקורס ישלב סיורים, הרצאות אורח, תרגילי בית, פרט כיתתי והגשת עבודה מסכמת.

עיצוב עכשווי

סמינר, שנותי, שנה א', 4 נ"ז, ימי רביעי, סמסטר א', 11:00-12:30, סמסטר ב' 12:00-14:00
מנחים: ד"ר אורי בר טל ויובל סער

הקורס "עיצוב עכשווי" יסקור מגמות, תיאוריות, מוסדות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב של זמננו. הקורס יציג את השיח העכשווי אודות העיצוב ואת ההקשר הרחב בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה – 21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. תוך כדי הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה – 21, לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו. במהלך הקורס נקרא מאמרים, פרסומים וביקורות אודות עיצוב עכשווי, ונתבונן בעבודות של חברות עיצוב ומעצבים בינלאומיים מרכזיים. כמו כן, נבחן את יחסם של אלה לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות

האקולוגית, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב וכדומה. בנוסף יינתן דגש על היכרות עם השחקנים השונים בשדה העיצוב הבינלאומי, ובהם חנויות וגלריות לעיצוב, מגזינים, בלוגים ואתרי אינטרנט הבונים את השיח העכשווי.

השלמת 2 נ"ז נוספות מתוך קורסי הבחירה היסטוריה ותיאוריה, בית הספר לתארים מתקדמים.

תואר שני באמנויות M.F.A
שנה א'
על הסטודנטים לצבור 6 נ"ז בלימודיהם על־פי הפרוט הבא:
קורס חובה – קריאות דקונסטרוקטיביות 1 נ"ז
סמינר: 4 נ"ז
קורס בחירה מתקדם 1 נ"ז (ראו רשימה מפורטת בהמשך)

שנה ב'
על הסטודנטים לצבור 6 נ"ז בלימודיהם על־פי הפרוט הבא:
קורס חובה – ביקורת אמנות 1 נ"ז
סמינר מתקדם (כתיבת עבודת גמר) 4 נ"ז
קורס בחירה מתקדם 1 נ"ז (ראו רשימה מפורטת בהמשך)

קורס חובה שנה א'

קריאות דקונסטרוקטיביות

17:30-19:00, סמסטר א', יום ד', 1 ש"ס, 1 נ"ז
דר' מיכל בן־נפתלי

במהלך הקורס נעמוד על מאפייניה של הכתיבה ושל הרגישות הדקונסטרוקטיבית ביצירתו של ז'אק דרידה. נעסוק במושגים כהקרבה, אחריות, כלכלה, אבל, תאריך, תרגום וסוד. נקרא חלקים מתוך היצירות הבאות: מתת מוות – על עקידת יצחק ועל "ספרות בסוד"; שיבולת: לפאול צלאן על תאריך ורישיון מעבר; "מהו תרגום רלוונטי?" – על הסוחר מוונציה; זיכרונות: לפול דה מאן – על ידידות ומלנכוליה.

היסטוריה ותיאוריה לתארים מתקדמים

קורס חובה שנה ב'

ביקורת אמנות: לחשוב דרך האמנות

2,270613 ש"ס, 1 נ"ז, סמסטר א', יום ד' 17:30 - 19:00
דר' רפאל זגורי אורלי

מטרת הסמינר לפרוש, תוך התייחסות ליצירות אמנות ספציפיות, באיזה אופנים חיפשו אמנים, מאז ומעולם, להעתיק ולשבש את הניגודים המושגיים בהיסטוריה של המחשבה. באופן הזה נראה כיצד עולים כל העת מתוך האמנות ניסוחים מחודשים של עמדות פילוסופיות מסורתיות, ויותר מכך, ניסוחים מחודשים של "אתרים" שמתוכם המחשבה מאפשרת את עצמה. כאילו שהאמנות מתווה את "המבנה" שבו הפילוסופיה נקראת לבחון מחדש את היסודות שלה, את הגבולות שלה ואת הכיוונים שלה. משימתנו תהא אם כן להראות את האופן שבו האמנות דוחקת במחשבה ומאלצת אותה לבטא את עצמה אחרת.

סמינרים (שנים א' וב')

לחשוב את האסון

9301633, 9301464 ש"ס, 4 נ"ז, סמסטר א', יום ד' 14:30-17:30
ד"ר רפאל זגורי־אורלי

הפילוסופיה, האמנות, הקולנוע – היכולים הם, היודעים הם, המצליחים הם לבטא את האסון? אך מה פירוש לחשוב את האסון, או, ליתר דיוק, לחשוב מתוך האסון? אם המחשבה, בהעמידה את עצמה כתבונה, ביקשה מאז ומעולם להתרומם אל מעל לאיום של התהום, הרי שהאסון מייצג בעבור אותה תבונה אירוע שהייחודיות שלו גוררת אותה להתפרקות מן היסוד – כזו שמטילה אותה אל ניכור הרה מבוכה, אל אובדן מתמיד של המקומות הרכים מספור שבהם היא מתאפשרת. "לחשוב את האסון", פירושו, אפוא, לחבר את כוליות המחשבה אל חוסר האפשרות להחזירה אל מסלולה ה"תקין", אל חוסר האפשרות "להדק את הקצוות" שלה, לקבע אותה לטריטוריה כלשהי ולהעניק לה כיוון מוגדר. בה במידה, "לחשוב את האסון", אין פירושו להגביל את

טווח המשמעות של הקטסטרופלי ללא יותר מאשר מאורע חיצוני (טבעי, היסטורי, פוליטי וכיו"ב). נהפוך הוא, פירוש הדבר הוא לחשוב את האירוע הקטסטרופלי כאירוע בתוך המחשבה.

שום שאלה אינה יכולה להיחסך בעניין זה: מהו האסון בעבור המחשבה? מה מאפשר למתוח קו בעל משמעות בין בנייה להרס? עיון בשאלות אלה כרוך לבלתי הפרד בשאלות אחרות שעמן נידרש להתמודד: מהו המובן החדש שהאסון מאפשר להעניק לעדות, לאבל, למחילה, לטראומה? וכיצד, מתוך האסון, אפשר לחשוב מחדש את הכתיבה, את השפה, את היצירה האמנותית ואת הפרשנות ההיסטורית? כיצד, ובהתבסס על איזה חוק, אפשר לכונן את הפוליטי על יסודות חדשים ולרענן את התייחסותנו אל הסוגיות העכשוויות הקשורות ביצור הטכני, בהישיג המדע ובהתפשטות הגלובליזציה הכלכלית והחברתית?

מלנכוליה

14:30-17:30, 9301646 ש"ס, 4 נ"ז, סמסטר א', יום ד' 17:30-14:30
דר' מיכל בן־נפתלי

הקורס יעסוק בניסיון לאפיין את המלנכוליה מזוויות שונות, כפתולוגיה המתארת "אבל לא־תקין" מחד גיסא, או כדרך להגדיר סובייקטיביות באשר היא מאידך גיסא: סובייקטיביות המגדירה את עצמה דרך בליעה של האחר הנותר אחר. המלנכוליה היא אפוא דרך לתאר רגישות אינדיווידואלית או קולקטיבית, רגישות דורית בת־זמננו, או שמא כזאת הקיימת מאז ומעולם.

במהלך הקורס נקרא בהוגים וביוצרים שהפכו את המלנכוליה לסוגיה מרכזית ביצירתם, אך עשו כן באופנים שונים ומפתיעים, מפרויד ומלני קליין, ולטר בנימין, ז'וליה קריסטבה, ז'אק דרידה ורולאן בארת ועד לחנה ארנדט שמרגע מסוים ואילך מבקשת לחרוג מעונג המלנכוליה.

אסתטיקה ואמנות עכשווית

4,9301643 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד' 17:30-14:30

ד"ר רועי ברנד

מטרת הסמינר היא להכיר כמה מהטקסטים, השיטות והמושגים החשובים באסתטיקה ובביקורת האמנות העכשווית. הקריאות מייצגות מגוון של גישות מההיסטוריה של האמנות דרך הפילוסופיה, הסוציולוגיה וביקורת התרבות. נשים דגש מיוחד על טקסטים שנוגעים לתיאוריה ולפרקטיקה של אמנות עכשווית. לאחר מספר פגישות משותפת, נעבור למסגרת של פגישות דו־שבועיות אישיות שבמהלכן נפתח פרויקט מסכם.

קורסי בחירה מתקדמים (שנים א' ו־ב')

ביקורת, פרשנות ומה שביניהן

2,9301641 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד', 14:00-12:30

ד"ר שמעון אזולאי

כל מי שיוצר ו"משגר" את יצירתו למרחב התרבותי יודע שהוא חושף וחשוף. יצירתו עומדת לתהליך של ביקורת, שיפוט ופרשנות. זהו תהליך שיש בו חשש, לצד פתיחות דיאלוגית. הפרשנות, הביקורת והשיפוט המתקיימים במרחב בו מהדהדת היצירה; נמצאים מול עולם הדימויים, הערך והכוונות של היוצר, וכל אחד מהם מבקש בכורה. שיפוט אסתטי מהול בשיפוט מוסרי ולעיתים אף פוליטי. מהם גבולות הלגיטימיות והאפשרות של פרשנויות אלו, ומנין עשויה הביקורת לשאוב את כוחה ואת עוצמתה? בעולם בו נשארנו, לכאורה, עם "נרטיבים" בלבד – כיצד ניתן לבחון ביקורת, פרשנות או שיפוט?

במאה העשרים התרחשו מספר מפנים תיאורטיים, תרבותיים ופילוסופיים אשר שינו לחלוטין את האופן בו אנו רואים את העולם ואת עצמנו. תהליכים אלו הבליתו, בין השאר, את הפעילות הפרשנית של האדם ביחס לעולם וביחס לעצמו כפעולה בסיסית ומכוננת. יש שיאמרו, כפעילות הבלעדית. תהליכים אלו הובילו לערעור על מושגים יסודיים שאפיינו את המסורת המערבית. למשל, האפשרות לאמת ולאובייקטיביות הועמדה בספק – כמדעים, באתיקה, ובאסתטיקה.

תהליך זה מקבץ לתוכו כמה מן השאלות הפילוסופיות הגדולות של המאה העשרים – שאלות על שפה ועולם, על שיח וביקורת השיח, על הבנת העצמי הבנת האחר, על מקומה של האומנות ועל עצם אפשרותה; והעסיקו כמה מן ה"גיבורים" הגדולים של ההגות – ניטשה, היידגר, גנדאמר, פוקו, דיווידסון, הברמס, דרידה, בארת' ועוד. שאלת הפרשנות שנתפסה כשאלה שולית הנוגעת להבנת כתבים עתיקים, הפכה לשאלה בדבר האפשרות להבין את העולם ואת האדם. בתוך כך התמוגו להם יחד שאלת הפרשנות ושאלת הביקורת והשיפוט: אם הכול פרשנות, כיצד ביקורת היא מן האפשר? האם בכלל תיתכן ביקורת ומהם גבולותיה?

שאלות אלו עומדות במרכז הקורס. הקורס מבקש להשתמש בשאלת הפרשנות ובאפשרות הביקורת בכדי לפרוש יריעה פילוסופית רחבה של הפילוסופיה, הספרות והאמנות במאה העשרים ובתחילת המאה העשרים ואחת. סגנונות שונים של ביקורת, שיפוט ופרשנות פותחים בפנינו הבנה רחבה יותר של התרבות בה אנו מצויים. אך הקורס איננו רק מבקש התייחסות תיאורטית מרוחקת להוגים ולמשנתם, אלא לנסות ולבחון את עמדתם מול האינטואיציות הטבעיות של כל אחד ואחד ומול האופן בו הוא מבין ביקורת, פרשנות וערך אסתטי. במהלך הקורס נבחן תיאוריות שונות על פרשנות וסגנונות שונים של ביקורת ושיפוט, באמצעות יצירות ממגוון רחב של ביטויים אסתטיים ותרבותיים.

פרקטיקות של נאורות:

דיון, מרחב ציבורי ואמנות עכשווית

2,9301647 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד', 14:00-12:30

ד"ר רועי ברנד

האמנות המודרנית והעכשווית קשורה הדוקות עם "הנאורות", כלומר עם תהליכי הדמוקרטיזציה, החילוניות, והניסיון ליצור מרחב ציבורי חדש של דיון. בחצי הראשון של הקורס נקרא במאמרים הפופולרים של קאנט שנאספו לאחרונה בעברית תחת הכותרת "מהי נאורות?" בין היתר, המאמרים עוסקים ביחס שבין הפילוסופיה לחיי המעשה, ביכולת להתמצא במחשבה, בקונפליקט שבין נאורות לאמונה, בהיסטוריה

ואוטופיה, בשאלת הקוסמופוליטיות אל מול המקומי, וב"שלום הנצחי". לאחרונה כתבים אלו הוכיחו עד כמה הם רלוונטיים לחיי המעשה שלנו כאן ועכשיו, כמו גם לאמנים ואוצרים רבים בעולם. לדוגמא, התערוכה המרכזית בבינאלה בונציה ב־2011 נקראה Illumi-nations, מתוך התייחסות למסורת של הנאורות ולחשיבות של מרחב ציבורי של דיון באמנות במיוחד בקונטקסט של ביתנים לאומיים. בחצי השני של הקורס נעסוק בנסיונות של אמנים לקשור שוב את האמנות והיום יום, ליצר שיח ופרקטיקות חברתיות ונבחן טקסטים עכשוויים שממשיכים בדרכם את מסורת הנאורות, ביניהם הברמאס, נגרי והארט.

עיצוב תרבות וגלובליזציה

2,2700557 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד' 14:00-12:30

ד"ר אורי ברטל

גלובליזציה, פוסט מודרניזם ומהפכת המידע, הם נושאים שנכנסו לשיח הציבורי העכשווי בתחומים כגון פילוסופיה, פוליטיקה, כלכלה ואנתרופולוגיה כמו גם בעיצוב ואסתטיקה.

מטרת הקורס להבהיר ולהציע פרשנויות של מושגים אלה ולסקור את השינויים שחלו בעולם בחברה, בפוליטיקה, בתרבות הצריכה ובכלכלה החדשה, בטכנולוגיות חדשות, בשפות אסתטיות חדשות ויחסי הגומלין של כל אלו עם עולם העיצוב. הקורס ינסה להציג הן את החשיבות התיאורטית של השיח הפילוסופי אודות העיצוב והן את השפעת ההקשר החדש הסוציזי-אקונומי על ייצור ותכנון מוצרי צריכה תוך הצגה של מספר מקרי מבחן באסיה, אירופה, אמריקה וההיסטוריה של העיצוב במאה השנים האחרונות. במהלך הסמסטר יתארחו מרצים מן המובילים בתחום העיצוב בישראל ובעולם, שיציגו היבטים מעשיים של הקשר בין מקומי לגלובאלי, של הגדרה מחדש של תחומי ידע שונים ושל פרספקטיבות על העיצוב במילניום הנוכחי.

נטיות רוחניות באמנות העכשווית

19,1700619 ש"ס, 1 נ"ז, סמטטר א', יום ד' 14:00-12:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

מדוּשָׁאן לגבריאל אורסקו מג'ף קונס לפיקאסו, מאנדי וורהול לבויס, מקופפרמן למיכל נאמן, האמנות העכשווית מבקשת מוצא חדש, מרחב לא מוכר של מחקר והתנסות. הכוונה בקורס הנוכחי היא – לחשוב את מרחב הפעולה החדש/מחודש הזה בפעם ראשונה בהיסוס אך בקול רם. בקורס נציע התבוננות באמנות דרך העיסוק במושגים הלקוחים מעולמות שנחשבו בעבר כחלק מהחוויה הדתית הנפתחים עבורנו. הרצון שלנו הוא להראות כי נוכחת באמנות סוג של ענווה (למשל – המנעות מצורות של ספקטקל, ריחוק מייצוג רבתני, ניסוח מתון ועמוק יותר של המהלכים שהאמנים עושים, רצון להתחבר לכוחות גדולים יותר, חריגה מאסתטיקה לאתיקה), הכרה כי האמנות אינה תנועה סגורה כשלעצמה אלא חלק מאיזו התעצמות המבטאת הכרה כי יש משהו מעבר לדברים, משהו המצוי בהכרח ושאינו נובע מהיחסים המורכבים והמסובכים של העולם החומרי השרוי בתוך החסר והחלקי, עולם של חוויה המעבירה מלאות־ושלמות.

גילוי זה של האמנות העכשווית לוקח אותנו למחוזות המשיקים לעולמו של האדם הטרום מודרני שהחלוקה חילוני־מאמין לא הייתה מוכרת לו, אדם שחיפש להכיר את עצמו דרך חווית ההמצאה, הידיעה והמחשבה, ולא דרך חווית ההצטרפות לקהילייה, או דרך הסכמות שמראש לדרך חיים מנוונת. מתחדשת עתה באמנות השיחה על ה"קדושה", ה"רוחניות", מושגים הנושקים לדיבור על "הארה", "צירוף המקרים", "מקריית קדושה", "קבלה", "חיתוך פנימי", "הכרה", "התנסות", "אמנות יהודית", נשמעים מונחים ונושאים הנעשים שגורים בשיח העכשווי (בראש ובראשונה בין האמנים לבין עצמם וגם בין אוצרים ומבקרים, הכותבים על אמנות). הדיבור מעז לשלב מובאות ורעיונות הלקוחים מעולם התיאולוגיה, מעולם החוויה של הפילוסופיה מבלי לחשוש כי ישנה כאן איוז נטיה של "חזרה בתשובה", או התקרבות אל הדת. להיפך. החוויה הרוחנית של האמנות העכשווית מנותקת לחלוטין מהדת או אפילו מהמסורת

כפי שהכרנו אותה עד היום, והיא מחפשת אחר מוצא אחר שמהותו – ניקיון, רדוקציה של הצורה [החזרה למינמליזם מאד בולטת], התכנסות וקיפול כלפי פנים, הימנעות ממגעים חיצוניים חומרניים.

במהלך הקורס נקרא בטקסטים של אמנים, אוצרים ופילוסופים המצביעים על ערנות ופתיחות לעולם שהמודרניות והפוסט־מודרניות ביקשו לדכא, למרחבים של עודפות רגשית הקושרים את האמנות לרצון של שיתוף הן ברמה החברתית, אך בעיקר, לשיתוף חווייתי עמוק המעבד את העיסוק בייצוג ובראייה להתבוננות במוחלט, בשפה ההופכת למקודשת ביכולתה לגשר בין הפנים והחוץ, שפה שנכחה מעט באמנות הישראלית שעד כה [ארדון, ארון וקופרמן, מיכל נאמן, קרן רוסו, אורי ניר ואחרים]. האמנים מתנתקים מהקשר החומרי הישיר אל תולדות האמנות ומבקשים דרך אחרת לחשוב את האמנות כמעשה התגלות וכחלק מהדמיון התיאולוגי, מושג שיהווה ציר מחשבה בקורס הנוכחי, הדמיון בו עסקו הנביאים, הפילוסופים והאמנים, דמיון ורוחניות שיתפסו את מרכז הבמה במקום המחשבה המטריאליסטית שהשתלטה על הפילוסופיה של האמנות המודרנית והפוסט־מודרנית כאחד.

תואר שני בעיצוב אורבני M.Urb.Des

רשימת הקורסים המוצעים במסגרת חטיבה 2 בתוכנית – תיאוריה והיסטוריה של תבנית העיר:

א. לימודים עיוניים

קורסי חובה

מדעי החברה ותבנית העיר

2011-730, סמסטר ב', 1 שש"ש, 1 נ"ז
ד"ר מירב אהרון גוטמן

"מה היא באמת העיר מתחת למעטה העמוס הזה, על אותיות וסימנים; מה יש בה ומה היא מסתירה? אדם יוצא ממנה בלי לדעת זאת."
אטאלו קאלויוני, הערים הסמויות מן העין

הקורס מפעיל ידע ושיטות מחקר ממדעי החברה להבנת העיר, הכפר והמרחב, בזיקותיהם ההדריות, מנקודת המבט של אוכלוסיית תושביהם. הוא מאפשר להסתכל על העיר כמכלול ועל הקשרים וההקשרים שבה. הוא מכוון מבט אל האנוש והאנשים שנמצאים בעיר ובסביבתה, בגלוי ובסמוי באטום ובשוקף, בבנוי ובפתוח. הקורס ינסה להבין את המארג העירוני הנוצר בין האנשים השוהים, המבקרים, הפועלים והחולמים על העיר או בעיר ובינם לבין התבנית הפיסית הבנויה והלא בנויה השמורה והמתחדשת, הרואה פני עתיד וגם זו המשמרת תקופות קודמות. הקורס יבהיר את תפקידים ותפקודם של יחידים, קבוצות וקהילות בעיר. הוא ידון בהם כמקבלי החלטות בכל הרמות, וינתח את התנהגותם במרחב החברתי, התרבותי והפיסי.

חלקו הראשון של הקורס יוקדש להקניית כלים מתקדמים ועדכניים להבנת תהליכי השינוי בגודל האוכלוסיות, מאפייניהן ופריסתן במרחב הכולל, האזורי, העירוני והשכונתי. הקורס יציג תיאוריות, מודלים והסברים להשתנות גודל האוכלוסייה ומאפייניה במרחב. נלמד על מרכיבי גידול האוכלוסייה והגורמים המשפיעים עליהם, התנהגות מרחבית לבחירת מקום מגורים. כמו כן יוענקו כלים להבנה ולניתוח של תחזיות אוכלוסייה ומודגש ההבדל בין יעדי אוכלוסייה, תהליכי שינוי אוכלוסייה ותחזיות אוכלוסייה.

חלקו השני של הקורס יציג את האנשים בעיר תוך התמקדות בעיר הישראלית. תרבות ותרבויות, חברה וחברות, גלעין ושוליים, עולים וותיקים, גברים ונשים, עובדים ורים ואליטות מקומיות, ערים גדולות, ערי לוויין, פרברים וערי פיתוח. כל זאת תוך התייחסות לדמיון ולשוני בהתרחשויות האנושיות בתוך העיר על גווניה השונים.

חלקו השלישי של הקורס יבחן את הדינמיקה של השתנות חברתית, תרבותית, כלכלית ודמוגרפית בהקשר לתבנית העיר במרחב הבנוי ובמרחב הפתוח. הוא מציג הבדלים בין השתנות של דפוסי חיים, תפיסות, צרכים ויכולות על ההתנהגות של האנשים בעיר תוך הדגשה על צריכת המרחב הבנוי והפתוח ועל השינויים במרחב הפרטי.

הקורס גם יתייחס להגיונות סותרים בחיי העיר, תכנונה, עיצובה והתנהלותה, בניגודי אינטרסים, ובקונפליקטים מרחביים ברמה של הפרט, הקהילה, המתכננים, היוזמים והנבחרים ברמה המקומית והלאומית.

היסטוריה של תבנית עיר: העיר המודרנית

2021-730, סמסטר ב', 1 שש"ש, 1 נ"ז
ד"ר נועה הייזלר רובין, אדר' יוסי קליין

הקורס מציג עיון ביקורתי בהתפתחות מחשבת התכנון ובהתפתחות המרחב העירוני המודרני בארץ ישראל עד לשנת 1948, בהקשר אידיאולוגי ופוליטי רחב. נבחן מקורות אידיאולוגיים ופורמאליים לתכנון ולבניה בארץ בתקופה הנדונה וננתח את השפעותיהם של תיאוריות ודגמים תכנוניים קולוניאליים בריטים, מערב ומזרח אירופאים, אמריקניים, יהודים מסורתיים, אזוריים ומקומיים על פרדיגמות מודרניות ארצישראליות, עירוניות וארכיטקטוניות.

תכנון עיר ואזור א: מחשבה תכנונית

2031-730, סמסטר א', 1 שש"ש, 1 נ"ז
ד"ר נועה הייזלר רובין

הקורס יעסוק בהתפתחות התכנון העירוני המודרני מראשיתו ועד היום תוך התייחסות לתכנון כאל תוצר תרבותי, חברתי ופוליטי המשקף את תקופתו ויתרה מזו, את השאיפה התקופתית ל'עיר אידיאלית'. זהו ניסיון בקריאה מחודשת בתולדות התכנון העירוני המודרני, מתוך מטרה לייצר היסטוריה כוללת, מודעת וביקורתית ומתוך הבנה כי ההיסטוריון (שהוא לרוב, מתכנן בעצמו) משחק תפקיד חשוב בעיצוב הזיכרון והתודעה של הדיסציפלינה. במהלך הקורס נסתמך על החלוקה המקובלת כיום בספרות, לפיה ניכרות בתכנון העירוני המודרני ארבע תקופות עיקריות. בכל תקופה נתחקה אחר רעיונות מרכזיים ודמויות מפתח ונדון בטקסטים תכנוניים בולטים ובתכנויות חשובות. במקביל, נבחן את התפתחות הפרקטיקה התכנונית ברחבי האימפריה הבריטית (ובהמשך, האימפריה־לשעבר) כביטוי לדרך שיח וכדיאלוג בין מקום היווצרות התיאוריה לבין 'שדה

הניסויים' הגדול שלה, האימפריה הבריטית והמרחב הפוסט־קולוניאלי, שם לבסוף תצמח גם הביקורת העיקרית על התכנון בעבר ובהווה. לסיכום נסקור את הדילמות המרכזיות הניצבות בפני התיאורטיקנים של התכנון היום.

במסגרת הקורס יערכו התלמידים הכרות מקיפה עם התפתחות המחשבה התכנונית מראשיתה ועד ימינו ובעיקר ירכשו כלים לשיפוט ביקורתי של הדיסציפלינה, תיאוריה ומעשה.

קורסי בחירה

— יש לבחור שלושה קורסים:

תכנון עיר ואזור ב': דילמות בתכנון בן זמננו

20411-730, סמסטר א', 1 שש"ש, 1 נ"ז
ד"ר נועה הייזלר רובין

הקורס עוסק בביקורת ובדילמות עמן מתמודד התכנון בן זמננו. דגש מיוחד ניתן לתפיסות תכנון אלטרנטיביות המתפתחות בשני העשורים האחרונים ולמסורות התכנון העיקריות. הסטודנטים ילמדו להכיר את השינויים החלים במערכות התכנון בבריטניה, הולנד, צרפת וכן בישראל. כמו כן, יעסוק הקורס בהצגת הזרמים העכשוויים בתיאוריה ובפרקטיקה של התכנון. במהלך הקורס ירכשו הסטודנטים "מילון מושגים" המאפשר דיון ביקורתי והשוואתי בתהליכי תכנון מרחבי־חברתי.

היסטוריה של תבנית עיר: העיר הקדומה

20511-730, סמסטר א', 1 שש"ש, 1 נ"ז
הקורס יינתן לחילופין עם 2061-730 (בכל שנה יינתן קורס אחד מצמד זה)
ד"ר דורון בר

העיר היא יצירה אנושית ייחודית שהתעצבה בהתאם לשינויים היסטוריים, תרבותיים וטכנולוגיים. הקורס ידון לפיכך בעיר הארץ־ישראלית, מראשיתה ועד לעת החדשה, תוך התמקדות בשלהי העת העתיקה. העיר הייתה המקום שבו הגיעה החברה הארץ ישראלית,

על גווניה השונים, לשיא התפתחותה. הסביבה הבנויה של העיר בתקופה זו ביטאה ביטוי תרבותי ומרחבי את מבני השלטון והחברה: אתרי פולחן וחולין, מוסדות הנהגה ומשפט, מערכת של שווקים ועוד. צורכי יום יום ואידיאולוגיות חברתיות ודתיות גם יחד תורגמו בעיר למבנים ציבוריים ופרטיים כאחד. בהקשר זה נעמוד על העניינים הבאים: עיצוב פיזי של העיר ואדריכלות עירונית בעת העתיקה; מרחב ציבורי לעומת מרחב פרטי; מנגנונים חברתיים בעיר; יחסי עיר-כפר; כלכלה עירונית; מבני בידור; מרחב מקודש ומקומות קדושים; אספקת מים; דרכים ונגישות; צבא וביטחון. הדיון בהתפתחות העיר הארץ ישראלית ייעשה גם מנקודת מבט היסטורית-חברתית לגבי הנושאים הבאים: אימפריאליזם וקולוניאליזם תרבותיים – השפעות רומאיות והשפעת הנצרות כדת ממוסדת על ערי ארץ ישראל עד המאה השביעית.

היסטוריה של תבנית עיר: העיר המוסלמית

20612:730, סמטר א', 1 שש"ש, 1 ז"1

הקורס יינתן לחילופין עם 2051:730 (בכל שנה יינתן קורס אחד מצד זה)

אחד מצד זה

ד"ר רעיה שני

הקורס בוחן את התכנון האורבני בהקשר הערבי-מוסלמי בשני מימדיו: הריכוז הדתי והמבנה השבטי – בתוך היסטוריה נמשכת של כיבושים ומרכזי כוח ושליטה, שבהם הקולוניה הצבאית נהפכת למטרופולין רב-אוכלוסיות ותפקודים. הדיון יתייחס לשלוש קטגוריות של העיר המוסלמית בהתהוותה, קרי: ערי האמצאר, הערים המיושבות באוכלוסייה מקומית, והעיר האימפריאלית. כל קטגוריה תנותח באמצעות דוגמת מחקר מייצגת (case-study). בעיקר יידונו ירושלים, בגדאד, וקהיר (לרבות המשמעות שבמיקומה זה ביחס לפוסטאט שקדמה לה). בשל האופי האמרי המיוחד את העיר המוסלמית לעומת התרבויות הכבושות, הדיון יתמקד בעבר ההיסטורי בלבד: התקופות המוקדמות ינותחו לעתים תוך הסתמכות על ממצאים ארכיאולוגיים, לרבות מסמכים היסטוריים של מחברי התקופה. עיקרי

הדברים יתמקדו עם זאת בהבנת העיר המוסלמית כפי שנוכשה במהלך ימי הביניים. בכל אלה נעסוק בכל עיר כנפרד, מתוך התייחסות ספציפית לאישים שהניעו את התהליך ולמרקם החברתי והכלכלי שהשפיעו על בניו אתריה ומוסדותיה בשלבים השונים. יוצא דופן יהיה הדיון בקהיר, שבו גם נוסף ונתייחס לשלבים המאוחרים יותר שבהם העיר נשלטה על ידי כוחות מבחוץ. בפרק זה נתמקד בדינמיקות שנוצרו בין העיר המסורתית לבין מרכיבי השלטון החדש.

עיר ומיתוס

סמטר א', 1 שש"ש, 1 ז"1

ד"ר ענת ארטמן דוד

לערים מסוימות קיים מיתוס המספר את התהוותן (לדוגמה מיתוס הזאבה של רומא) ובתוך ערים רבות קיימים מקומות המכילים מיתוס, אולם היחס בין העיר למיתוס אינו רק יחס היסטורי מקרי, אלא ניתן למצוא אנלוגיות בין עצם מהותה של העיר למהות המיתוס. הקורס יבוסס על ההיפותיזה על פיה כל פעולה ארכיטקטונית מתפקדת כמיתוס הבא להגדיר את האנושי ומבדילו ממה שאינו אנושי. בניית העיר תבחן כאחת מהפעולות הארכיטקטוניות המשמעותיות ביותר מבחינה זו. לצורך בדיקת ההיפותיזה תוצגנה בפני הסטודנטים מספר תיאוריות באשר למהות המיתוס וכן תיאוריות באשר למהות העיר. באמצעות השוואה בין התיאוריות בשני תחומים אלו יבדקו האנלוגיות האפשרויות בין התפקידים שמיחוסים למיתוס ובין התפקידים המיוחדים לעיר.

ארץ ישראל – אידיאולוגיה ונוף

2091:730, סמטר א', 1 שש"ש, 1 ז"1

הקורס לא יינתן במהלך שנה"ל תשע"א

ד"ר דורון בר

קורס זה יעסוק בהיבטים שונים של התפתחות הנוף המיושב של ארץ ישראל מאז ימי קדם תוך הדגשת הגורמים ההיסטוריים והאידיאולוגיים שהשפיעו ועיצבו אותו. המטרה בקורס זה היא לדון בתולדות ההתיישבות בארץ ישראל ועיצוב נופה באמצעות עדשות

שונות, ולחשוף את ההשפעות ההיסטוריות, הדתיות והאידיאולוגיות שהשפיעו על התפתחותה. יידונו ארבעה נושאים עיקריים:

1. מקום קדוש ועלייה לרגל – עבר, הווה ועתיד
2. ארץ ישראל וירושלים כמרחב מקודש וכעיר מקודשת
3. המקום הקדוש והעלייה לרגל בעידן המודרני – דת עממית ודת אורחית
4. מרחב מקודש בעיר המודרנית

ב. סמינרים

סמינר חובה

ירושלים

2114:730, סמטר א', 2 שש"ש, 1 ז"1

ד"ר דורון בר, פרופ' דוד גוגנהיים

במוקד הסמינר תעמוד ירושלים, עיר מקדש ועיר בירה, עיר של "מעלה", מקודשת ושמימית ועיר של "מטה" שבה יתגוררו בעתיד הקרוב למעלה ממיליון איש. הדיון בירושלים יעשה הן מהווית ההיסטורית והן מהווית האדריכלית והאורבנית. זאת באמצעות שיעורים, דיונים וסיורים בחלקיה השונים של העיר.

הסמינר יעסוק במתח המובנה הקיים מאז ראשית המאה העשרים בין מעמדה הבירתי של ירושלים, עיר הנמצאת במוקד הסכסוך הישראלי-ערבי, לבין היותה "עיר מקדש" המקודשת ליהודים, נוצרים ומוסלמים.

סמינרים לבחירה

← יש לבחור שני קורסים, אחד בהיקף סמינר

ואחד בהיקף רפרט:

שימור

2124:730, סמטר ב', 2 שש"ש, 1 ז"1

פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה היילר רובין

מטרת הקורס להקנות למשתתפים ידע על תחום השימור והיכרות עם הכלים העדכניים הקיימים בתחום. במסגרת הקורס נגדיר את מושג האתנטיות בויקה לזהותה של

מורשת תרבותית במישור המקומי, הארצי והעולמי תוך התייחסות לערכים תרבותיים וסוציו אקונומיים והשפעתם על קבלת החלטות בשימור. בהמשך נתודע לרקע ולמבנה הארגוני של אונסקו, World Heritage Convention והגופים הבינלאומיים הנוגעים למורשת. נושאים אלו יכללו התייחסות לפיתוח ובינוי ובמושגים של נופי תרבות ו-Historic urban landscapes. נכיר אמנות שימור ואת הקריטריונים לסיווג ודירוג אתרים. כולל רקע בהיבטים משפטיים מקומיים ובינלאומיים. ההתייחסות התכנונית תכלול נתוני רקע לתכנון ושימור, כולל הכנת תיעוד, סקרים, תכנון בריקיימא וקשרים עם גורמים מקצועיים. נלמד ונסווג חקרי אירוע כגון אתר ארכיאולוגי, מבנים, נופי תרבותי ודרכים תרבותיות. לבסוף נציג פרויקטים של שימור בארץ בכלל וירושלים בפרט.

החייאת העיר – התחדשות עירונית

2134:730, סמטר ב', 2 שש"ש, 1 ז"1

פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר מירב אהרון גוטמן

בעשור האחרון אנו עדים לתופעה גוברת בה חוברים גורמים ממשלתיים יחד עם מגוון גורמים פרטיים (NGO למשל) לשם החייאת העיר בכלל ומרכזי הערים בפרט. בתהליך זה משולבים יעדים כלכליים, חברתיים וסביבתיים, ולכן הוא דורש מגוון רחב של מיומנויות מקצועיות. סמינר זה מקנה את המיומנויות הנדרשות לטיפול בהיבט תכנוני חשוב זה.

מטרות: לפתח הבנה מעמיקה של התהליכים המביאים להחייאת העיר; לפתח את היכולת לזהות ולהעריך את התהליכים המוצלחים ביותר בהחייאת העיר; לפתח יכולות הערכה ביקורתיות של הדינאמיקות המניעות מועצות מקומיות ערים וכרכים; לשכלל יכולות אישיות ומקצועיות לשם ניצולן בצוותים רב-תחומיים.

הקורס מתמקד בשלושה אספקטים:

- תפישות מדיניות/תכנוניות שונות להחייאת עיר
- פיתוח חברתי תרבותי
- ניהול והערכה כלכלית

מערכת שעות

- כחובות הקורס על הסטודנט להתמקד בנושאים הבאים:
- התייחסות לתהליכי מעורבות הציבור ושינוי המבנה הארגוני.
- בחינה מעמיקה ו/או רחבה של אספקט מסוים בתהליך החייאת העיר. מבין הנושאים הרלוונטיים: ההקשר של החייאת העיר, מדיניות מגורים ופיתוח ברייקימא.

קיימות הלכה ומעשה

סמסטר א', 2 שש"ש, 4 נ"ג

ד"ר רון לשם, שוני גולדברגר ומרצים אורחים

מטרת הקורס להקנות למשתתפים ידע על התפתחות החשיבה הסביבתית והמעבר לחשיבה משולבת ובין תחומית, כפי שבאה לידי ביטוי בתפיסת הקיימות. נציג את המדיניות הלאומית שמקדמת ישראל בנושא ונפתח צוהר למגוון תחומי ידע, בהם מקבלת התפיסה התיאורטית של הקיימות, ביטוי בעולם המעשה. כמו כן נחשוף את המשתתפים לחשיבה אלטרנטיבית, בעלת השלכות נרחבות בתחומי הכלכלה, החברה והסביבה וננתח את השפעתה של חשיבה זו על תהליכי קבלת החלטות. במסגרת ההרצאות נציג את התיאוריה המתגבשת והיישום של קיימות במספר נושאים ביניהם: אנרגיה ושינוי אקלים, קיימות בתעשייה, שינויים בשוק ההון, ניהול משק המים, רשויות מקומיות, המרחב האורבני וצדק סביבתי. במסגרת הקורס נערוך סדנת סימולציה לדימוי קונפליקט סביב פרויקט, שבמסגרתה יערכו המשתתפים ניתוח אירוע, תוך שימוש בכלים של חשיבה בת קיימא.

שנה א' / סמסטר א'

רביעי

לימודים עיוניים
וקורסי חובה/בחירה:

11:00—9:00

**מתודות מחקר
משולבות בסביבת
עיצוב**

ד"ר יונה וייץ
פר"ס חובה, הס"ת, 2 נ"ז
כיתה 806 קומה 8

14:00—11:30

**דילמות ניהוליות
בפרקטיקה של
ניהול עיצוב**

יובל פיורקו
חובה, הס"ת, 2 נ"ז
כיתה 806, קומה 8

16:00—14:30

מושגי יסוד בשיווק

ד"ר חזי כסיף
חובה, הס"ת, 1 נ"ז
כיתה 806, קומה 8

18:30—16:30

כלכלה למעצבים
ד"ר ערן מנס, נטליה גיטלסון
חובה, הס"ת, שנתי 2 נ"ז
כיתה 806, קומה 8

שנה א' / סמסטר א'

חמישי

קורסי סטודיו:

13:00—10:00

אסטרטגיה ועיצוב

אלעד פרסוב
מרצה אורח: להב גיל
מעבדת עיצוב, 4 נ"ז
כיתה 807, קומה 8

15:30—14:00

מבוא לניהול עיצוב

פרופ' עזרי טרזי
בחירה, 1 נ"ז
כיתה 807, קומה 8

18:00—16:00

Beyond Hardware

הוד פליישמן
בחירה, 2 נ"ז
כיתה 807, קומה 8

שנה א' / סמסטר א'

רביעי

לימודים עיוניים
וקורסי חובה/בחירה:

12:00—9:00

**מחקר וכתבה בסביבת
עיצוב**

פרופ' יערה בריאון
ושרון דנציג
סמינר חובה, הס"ת, 4 נ"ז,
כיתה 806, קומה 8

14:00—12:30

אסטרטגיה בינלאומית

אוהד רף
חובה הס"ת, 1 נ"ז, כיתה 806,
קומה 8

16:00—14:30

ניהול פרויקטים

מרצה יפורסם בהמשך
בחירה, 1 נ"ז, כיתה 806, קומה 8

18:30—16:30

כלכלה למעצבים
ד"ר ערן מנס, נטליה גיטלסון
חובה, הס"ת, שנתי 2 נ"ז, כיתה
806, קומה 8

חמישי

קורסי סטודיו:

13:00—10:00

מבוא לניהול עיצוב

ומותג
אלעד פרסוב ורן רבן
מעבדת עיצוב 4 נ"ז,
כיתה 807, קומה 8

17:00—14:00

**הפרקטיקה של ניהול
עיצוב**

פרופ' שמוליק קפלן
סדנא רעיונית, 4 נ"ז,
כיתה 806, קומה 8

19:00—17:30

ניהול כספים
נטליה גיטלסון, ד"ר ערן מנס
קורס בחירה, 1 נ"ז, כיתה 806,
קומה 8

שנה ב' / סמסטר א'

רביעי	חמישי
לימודים עיוניים וקורסי בחירה:	קורסי סטודיו:
16:00—12:30	13:00—10:00
קורסי בחירה היסטוריה ותאוריה נ"ב 1	ניהול קריאייטיב עומר קוצר מעבדת עיצוב, 4 נ"ב כיתה 808, קומה 8
17:30—14:30	17:00—14:00
קורס בחירה רב-מחלקתי נ"ב 2	פרויקט מסכם-מחקר ריכז: אלעד פרטוב נ"ב 6 כיתה 808, קומה 8
	20:00—17:00
	פרקים בניהול עיצוב מתקדם ד"ר מיכאל ססלר, יובל קידר סדנא רעיונית, 4 נ"ב כיתה 806, קומה 8

שנה ב' / סמסטר ב'

רביעי	חמישי
קורס בחירה:	קורסי סטודיו:
17:30—14:30	13:00—10:00
קורסים דר-מחלקתיים / רב-מחלקתיים נ"ב 2	יזמות בעיצוב פרופ' עזרי טרזי, מיכל איתן מעבדת ניהול עיצוב, 4 נ"ב כיתה 808, קומה 8
17:30—14:30	17:00—14:00
	אתיקה למעצבים עידו ברונו קורס בחירה, 2 נ"ב כיתה 808, קומה 8
	20:00—17:00
	פרויקט מסכם-פיתוח ריכז: אלעד פרטוב נ"ב 6 כיתה 805, קומה 8

רביעי - לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה

12:00—9:00

סמינר ירושלים

פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר דורון בר (4 נ"ז)

סמינר בחירה: שימור

פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה רובין (4 נ"ז)

14:15—12:45

קורס בחירה: תבנית עיר: ההיסטוריה של העיר

הקדומה

ד"ר דורון בר (4 נ"ז)

קורס בחירה: עיר ומיתוס

ד"ר ענת ארטמן-דוד (4 נ"ז)

16:00—14:30

קורס חובה: תכנון עיר ואזור א': מחשבה תכנונית

ד"ר נועה רובין (4 נ"ז)

קורס בחירה: היסטוריה של תבנית עיר – העיר

המוסלמית

ד"ר רעיה שני (4 נ"ז)

18:00—16:30

ניהול וממשק העיר

מרכז: פרופ' מייק טרנר, מרצים: ד"ר משה הירש, ד"ר רון לשם (4 נ"ז)

קורס בחירה: תכנון עיר ואזור ב'

ד"ר נועה רובין (4 נ"ז)

שישי - קורסי סטודיו

15:00—9:00

סטודיו מבוא א'

מנחה: פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר מירב אהרון
גוטמן (6 נ"ז)

סטודיו ג': מייק טרנר

אדר' ג'ודי גרין, אדר' יאיר אביגדור (6 נ"ז)

רביעי - לימודים עיוניים וקורסי חובה/בחירה

12:00—9:00

סמינר בחירה: נוף: היסטוריה, פילוסופיה, עיצוב
אדר' ג'ודי גרין, ד"ר דורון בר (4 נ"ז)

סמינר בחירה: החייאת העיר – התחדשות עירונית
פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר מירב אהרון גוטמן (4 נ"ז)

14:15—12:45

קורס בחירה: מדעי החברה ותכנית העיר
ד"ר מירב אהרון גוטמן (1 נ"ז)

קורס בחירה: העיר מודרנית
ד"ר נועה רובין, אדר' יוסי קליין (1 נ"ז)

16:00—14:30

GIS
תמר גנאור (ללא נ"ז)

פרויקט גמר
(6 נ"ז)

18:00 – 16:30

ניהול וממשק העיר
מרכז: פרופ' מייק טרנר
מרצים: יעקב אודיש, שמאי, עו"ד יורם ברסלע (4 נ"ז)

פרויקט גמר
6 נ"ז

שישי - קורסי סטודיו

15:00—9:00

סטודיו מבוא ב'
מנחים: פרופ' זאב דרוקמן, פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה רובין
(6 נ"ז)

פרויקט גמר
(6 נ"ז)

עיצוב אורבני

12:00—9:00

ירושלים

פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר דורון בר (סמינר חובה, 4 נ"ז)

שימור.

פרופ' מייק טרנר, ד"ר נועה הייזלר רובין (סמינר בחירה, 4 נ"ז)

14:15—12:45

תכנית עיר: ההיסטוריה של

העיר הקדומה

ד"ר דורון בר (קורס בחירה, 1 נ"ז)

עיר ומיתוס

ד"ר ענת ארטמן-דוד (קורס בחירה, 1 נ"ז)

16:00—14:30

תכנון עיר ואזור א': מחשבה

תכנונית

ד"ר נועה רובין (קורס חובה, 1 נ"ז)

היסטוריה של תכנית עיר –

העיר המוסלמית

ד"ר רעיה שני (קורס בחירה, 1 נ"ז)

18:00—16:30

ניהול וממשק העיר

מרכז: פרופ' מייק טרנר מרצים: ד"ר משה הירש, ד"ר רון לשם (חובה שנתי, 4 נ"ז)

תכנון עיר ואזור ב'

ד"ר נועה רובין (קורס בחירה, 1 נ"ז)

עיצוב תעשייתי / ניהול עיצוב

10:30—09:00

מתודות מחקר משולבות

בסביבת עיצוב

ד"ר יונה וייץ (פרו"ס חובה, 2 נ"ז)

14:00—11:30

דילמות ניהוליות בפרקטיקה

של ניהול עיצוב

יובל פיורקו (חובה, 2 נ"ז)

16:00—14:30

מושגי יסוד בשיווק

ד"ר חזי כסיף (חובה, 1 נ"ז)

18:30—16:30

כלכלה למעצבים

ד"ר ערן מנס ונטליה גיטלסון (חובה שנתי, 2 נ"ז)

עיצוב תעשייתי / אודות עיצוב

10:30—9:00

הפואטיקה של העיצוב:

מחקר יוצר

ד"ר טל פרנקל ושרה אוסלונדר (פרו"ס חובה, 2 נ"ז)

12:30—11:00

עיצוב עכשווי

ד"ר אורי ברטל ויובל סער (סמינר שנתי חובה, 4 נ"ז)

16:00—14:30

קורסי בחירה היסטוריה

ותאוריה, בית הספר לתארים

מתקדמים

17:30—14:30

קורסים רב-מחלקתיים

(2 נ"ז)

אמנויות MFA

12:30—14:00

עיצוב תרבות וגלובליזציה

ד"ר אורי ברטל (בחירה, 1 נ"ז)

פרקטיקות של נאורות: דיון,

מרחב ציבורי ואמנות עכשווית

ד"ר רועי ברנד (בחירה, 1 נ"ז)

ביקורת, פרשנות ומה שביניהן

ד"ר שמעון אזולאי (בחירה, 1 נ"ז)

נטיות רוחניות באמנות

העכשווית

ד"ר חיים דנואל לוסקי (בחירה, 1 נ"ז)

17:30—14:30

לחשוב את האסון

ד"ר רפאל זגורי-אורלי (סמינר, 4 נ"ז)

מלנכוליה

ד"ר מיכל בן נפתלי (סמינר, 4 נ"ז)

אסתטיקה ואמנות עכשווית

ד"ר רועי ברנד (סמינר, 4 נ"ז)

19:00-17:30

קריאות דקונסטרוקטיביות

ד"ר מיכל בן נפתלי (חובה שנה א', 1 נ"ז)

ביקורת אמנות: לחשוב דרך

האמנות

ד"ר רפאל זגורי-אורלי (חובה שנה ב', 1 נ"ז)

עיצוב אורבני

12:00—9:00

מסביבה לקיימות
ד"ר רון לשם, שוני גולדברג
(סמינר בחירה, 4 נ"ז)

החייאת העיר – התחדשות עירונית

פרופ' דוד גוגנהיים, ד"ר מירב אהרון
גוטמן (סמינר בחירה, 4 נ"ז)

14:15—12:45

מדעי החברה ותבנית העיר
ד"ר מירב אהרון גוטמן (קורס בחירה,
1 נ"ז)

העיר מודרנית

ד"ר נועה רובין, אדר' יוסי קליין
(קורס בחירה, 1 נ"ז)

16:00—14:30

GIS
תמר גנאור (ללא נ"ז)

פרויקט גמר
(6 נ"ז)

18:00—16:30

ניהול וממשק העיר
מרכז: פרופ' מייק טרנר
מרצים: יעקב אודיש, שמאי, עו"ד יורם
ברסלע (חובה שנתי, 4 נ"ז)

פרויקט גמר
(6 נ"ז)

עיצוב תעשייתי / ניהול עיצוב

12:00—9:00

מחקר וכתובה בסביבת עיצוב
פרופ' יערה בר און ושרון דנציג
(סמינר חובה, 4 נ"ז)

14:00—12:30

אסטרטגיה בינלאומית
אוהד רף (חובה, 1 נ"ז)

16:00—14:30

ניהול פרויקטים
(בחירה, 1 נ"ז)

18:30—16:30

כלכלה למעצבים
ד"ר ערן מנס ונטליה גיטלטון
(חובה שנתי, 2 נ"ז)

עיצוב תעשייתי / אודות עיצוב

12:00—9:00

מחקר וכתובה בסביבת עיצוב
פרופ' יערה בר און ושרון דנציג
(סמינר חובה, 4 נ"ז)

14:00—12:30

עיצוב עכשווי
ד"ר אורי ברטל ויובל סער
(סמינר שנתי חובה, 4 נ"ז)

17:30—14:30

קורסים רב-מחלקתיים
(2 נ"ז)

פרויקט תערוכה
פרופ' חנן דה לנגה (קורס בחירה, 2 נ"ז)
סדרת מפגשים ליצירת תערוכות נושא